

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

ELEMZÉS

A 2022. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOK MAKROGAZDASÁGI
ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL
A ZÁRSZÁMADÁS ELLENŐRZÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓAN

2023. október

www.asz.hu

**ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK**

ELEMZÉS

**A 2022. ÉVI KÖLTSÉGVETÉSI FOLYAMATOK MAKROGAZDASÁGI
ÖSSZEFÜGGÉSEIRŐL
A ZÁRSZÁMADÁS ELLENŐRZÉSÉHEZ KAPCSOLÓDÓAN**

2023. október

dr. Windisch László
elnök

Szerkesztő:

DR. KÁDÁR KRISZTA elemzésvezető

Az elemzés elkészítését felügyelte:

DR. PULAY GYULA vezető közgazdász

Készítették:

ERDÉLYI ATTILA SZÁMVEVŐ

KISAPÁTI ANGÉLA SZÁMVEVŐ

DUDÁS PÁL DÁNIEL SZÁMVEVŐ

JAKOVÁC KATALIN SZÁMVEVŐ

KISTÓTH KRISZTINA SZÁMVEVŐ

MIHÁLSZKY KÁLMÁN SZÁMVEVŐ

DR. NAGY JUDIT SZÁMVEVŐ

A Vélemény
az interneten
a www.asz.hu
oldalon
olvasható.

Kiadja az Állami Számvevőszék

EL-3942-004/2023.

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	3
BEVEZETÉS	6
MÓDSZERTAN	7
1. A 2022. ÉV MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA	8
1.1. A makrogazdasági prognózisok és a makrogazdasági folyamatok.....	8
1.2. A GDP növekedés	9
1.2.1. A GDP összetevőinek alakulása a termelési és a felhasználási oldalon	9
1.2.2. A munkaerőpiaci folyamatok alakulása	10
1.2.3. A keresetek, az árak és a fogyasztás alakulásának összefüggései	11
1.2.4. A beruházások alakulása	12
1.2.5. A fogyasztói árindex és a főbb árindexek alakulása	14
1.2.6. A háztartások pénzügyi vagyonának alakulása	15
2. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS 2022. ÉVI PÉNZFORGALMI ÉS EREDMÉNYSZEMLÉLETŰ EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA	17
2.1. A központi alrendszer pénzforgalmi egyenlegének alakulása.....	17
2.2. Az uniós módszertan szerinti hiány alakulása	19
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS ADÓSSÁGA ÉS AZ ÁLLAMADÓSSÁGMUTATÓ	19
3.1. A központi költségvetés adóssága.....	19
3.2. Az államadósság-mutató értéke 2022. végén	20
3.3. A központi alrendszer hiányának és adósságának finanszírozása.....	20
4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS A SZAKMAI FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA	21
5. A KÖLTSÉGVETÉS közvetlen bevételeinek alakulása	23
5.1. A vállalkozások költségvetési befizetései.....	24
5.2. A fogyasztáshoz kapcsolt adók.....	25
5.3. A lakosság költségvetési befizetései.....	26
5.4. Az extraprofitadó-rendelet hatálya alá tartozó adónemekből befolyt bevételek	26
5.5. Egyéb költségvetési bevételek	27
6. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA	28
7. AZ EURÓPAI UNIÓS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA	29
7.1. Az európai uniós bevételek alakulása	30
7.2. Az európai uniós kiadások alakulása	31
8. AZ ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA	33

9.	A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSAINAK ALAKULÁSA	34
10.	A GAZDASÁG-ÚJRAINDÍTÁSI ALAP FEJEZET BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA ...	36
11.	A REZSIVÉDELMI ALAP FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSA	37
12.	AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA	37
13.	AZ ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK, EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA.....	40
14.	A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSÁRÓL	40
14.1.	A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei és kiadásai, egyenlege	40
14.2.	Az Egészségbiztosítási Alap bevételei és kiadásai, egyenlege.....	43
15.	A KÖZPONTI TARTALÉKOK FELHASZNÁLÁSA	45
16.	A MARADVÁNYOK FELHASZNÁLÁSA	46
	MELLÉKLETEK	48
1.	melléklet	48
2.	melléklet	49
3.	melléklet	50
4.	melléklet	63
5.	melléklet	64
6.	melléklet	68
7.	melléklet	74

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló törvény végrehajtásának feltételrendszerét Oroszország Ukrajna ellen 2022. február 24-én megindított inváziója, majd a bevezetett szankciók jelentősen rontották. A kedvezőtlen változások ellenére az éves átlagot tekintve a magyar gazdaság teljesítménye nőtt. Ennek, valamint az árak növekedésének következtében a folyó áron számított (nominális) GDP összege gyorsabban emelkedett, mint a tervezett meghaladó mértékben növekvő államadósság, így teljesült az államadósságszabály. Az államadósság tervezett meghaladó növekedése elsősorban azzal függ össze, hogy az államháztartás központi alrendszerének 2022. évi pénzforgalmi hiánya a tervezett mértékét közel 50 százalékkal meghaladta. A magas deficit hátterében a külső okok mellett belső folyamatok, elsősorban az év eleji – a költségvetési törvény elfogadásakor még nem tervezett - kiadások is szerepet játszottak.

A költségvetés tervezésekor a belső fogyasztás és a beruházások növekedésére alapoztak. A fogyasztás a prognosztizáltnál jobban bővült, ami a központi költségvetésnek jelentős bevételnövekedést eredményezett, mindenképp az áfabevételek tekintetében. Az év közepétől az energiaárak ugrásszerű növekedése jelentősen megemelte a háztartások rezsicsökkentése fenntartásához szükséges költségvetési kiadásokat, illetve szükségessé vált az energiaárak növekedésének költségvetési kompenzációja a közszolgáltatások esetében és a versenyszféra néhány területén is. A háborús helyzet indokolta a honvédelmi kiadások növelésének felgyorsítását is. Ezek finanszírozása érdekében új extraprofit adók kivetésére, illetve meglévő adók mértékének emelésére került sor.

Az év közepén a Kormány a költségvetési egyensúly javítását célzó intézkedéseket hozott, amelyek visszafogták a költségvetési szervek és a fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak növelését, és mindenképp a beruházásokat érintették. Következésképpen a beruházások a tervezettnél kevésbé tudtak hozzájárulni a gazdasági növekedéshez.

Részletesen:

Makrogazdasági folyamatok

2022-ben a **gazdaság teljesítménye**, azaz a GDP volumene (reálértéke) 4,6%-kal meghaladta az előző évit, azonban e növekedés időbeni alakulása nagyon egyenetlen volt. Az első két negyedév dinamikus növekedését a következő két negyedévben már csökkenés váltotta fel, az megelőző negyedévhez képest. Így Magyarország technikai recesszióba került, mivel a reál GDP értéke (a GDP volumene) két egymást követő negyedévben is csökkent. 2022. egészében az ipari termelés volumene 2,2%-kal, míg a szolgáltatásoké 7,8%-kal haladta meg 2021-es értékeket. Ezekre az ágazatokra is jellemző volt a növekedés ütemének csökkenése az év folyamán. A termelési oldalt tekintve valamennyi ágazat bővült, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat ágazat kivételével. A mezőgazdaság volumenében éves alapon 23,9%-os volt visszaesés, amelynek elsődleges oka a rendkívüli aszály volt.

2021-hez képest a **háztartások tényleges fogyasztása** 6,4%-kal, a közösségi fogyasztás 0,4%-kal emelkedett, ezek együttes eredményeként a végső fogyasztás volumene 5,4%-kal lett magasabb. Az **export** volumene 12,6, az **importé** 11,6%-kal nőtt. A **fogyasztói árak** növekedési üteme az év egészét tekintve 14,5%-os volt.

2022-ben a **bruttó átlagkereset** 17,4%-kal, a **nettó átlagkereset** 17,4%-kal meghaladta az előző évi értéket. Az egész évi kiemelkedő növekedéshez hozzájárultak az év eleji egyszeri

juttatások, illetve béremelések: a honvédelmi és a rendvédeleми hivatásos állomány hathavi illetménynek megfelelő szolgálati juttatásának februári kifizetése, az egyes előmeneteli rendszerekben előre ütemezett béremelések, valamint a minimálbér és a garantált bérminimum jelentős mértékű emelése. A 2022. egész évi átlagot tekintve a **reálkereset** 2,6%-kal nőtt, azonban a fogyasztói árak növekedési üteme 2022. szeptemberétől kezdődően folyamatosan meghaladta a keresetek növekedési ütemét. Így decemberben az előző év decemberéhez viszonyított infláció már 24,5 százalék volt, szemben az átlagkereset 17,9%-os emelkedésével, azaz a keresetek reálértéke az év végére jelentősen visszaesett.

2022. év egészében a nemzetgazdasági **beruházások** volumene 0,3%-kal nőtt az előző évhez képest. A nemzetgazdasági beruházások volumene 2022 IV. negyedévben az előző év azonos időszakához viszonyítva 6,3%-kal esett vissza. 2022. évben a II. negyedév kivételével végig jelentős mínuszban volt a költségvetési szervek beruházási indexe az előző év azonos időszakához képest, és a IV. negyedévben az elmúlt öt év legrosszabb eredményét érte el - 28,4%-os éves alapon számított visszaeséssel. A **háztartások pénzügyi eszközei állományának** értéke, 8,1%-kal nőtt 2022-ben, ez azonban jelentősen elmarad mind a keresetek, mind a nominális GDP növekedésétől, azaz a megtakarítási hajlandóság, és a háztartások megtakarításának relatív súlya csökkent. Az infláció negatív hatásának mérséklése érdekében a háztartások számottevően csökkentették a forint betétjeik és a hosszú lejáratú állampapírjaik állományának értékét, és nagyobb hozamot ígérő pénzeszközöket vásároltak.

Költségvetési folyamatok

Az **államháztartás 2022. évi hiánya** pénzforgalmi szemléletben 4 724,4 Mrd Ft, a GDP 7,2%-a volt. Az előzetes tényadatok szerint az ún. maastrichti **hiány** a GDP 6,2%-a lett, ami a 2022. évi Kvtv. indoklásában megadott hiánycélt (a GDP 5,9%-a) 0,3 százalékponttal haladja meg. A központi alrendszer magasan teljesülő hiányának hátterében a 2022. év eleji, az eredeti költségvetésben nem tervezett kiadások, valamint a magasabb infláció miatt szükségessé váló évközi nyugdíjemelések, illetve a rezszivédelemmel és az energiaárak kompenzációjával összefüggő kifizetéseknek a hatása húzódott meg elsősorban. A tervezetthez képest további többletkiadásokat eredményeztek az adósságszolgálattal kapcsolatosan megemelkedett kamatkifizetések, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos decemberi többletkifizetések (forrásjuttatások, tőkeemelések).

A **bruttó államadósság** 2022. év végi értéke 48 834,2 Mrd Ft, a nominális GDP 66 075,2 Mrd Ft volt, így az államadósság GDP arányosan 73,9% lett. Ez a 2021 év végi 76,7%-os értékhez viszonyítva 2,8 százalékpontos csökkenést jelent. Mindezek alapján a 2022. évben az Alaptörvény és a Gst. adósságszabályra vonatkozó előírásai teljesültek.

Néhány adónem kivételével az adóbevételek teljesülése meghaladta az előirányzatot a 2022. évben. A **költségvetés közvetlen bevételeiből** a Vállalkozások költségvetési befizetései az előirányzat 147,7%-ában, a Fogyasztáshoz kapcsolt adók 120,4%-ában teljesültek. A 2022. évben a központi költségvetés társasági adóból származó bevétele 26,8%-kal haladta meg az előirányzatot. Az éves áfabevételek az előirányzatot 25,0%-kal haladták meg. A lakosság költségvetési befizetéseiből nem érte el az előirányzatot a szja bevétel (97,2%-os teljesülés), a gyermeket nevelők szülők I. negyedévi szja visszatérítésének következtében. Az adószervezetben a 2021. évi bázishoz képest nőtt a fogyasztáshoz kapcsolt adók aránya 58,0%-ról 59,1%-ra, és csökkent a lakossági költségvetési befizetések aránya 26,4%-ról 21,3%-ra. A költségvetés adó- és járulékbefizetéseinek mintegy 10%-a az extraprofitadó rendelet hatálya alá tartozó adókból származott 2022-ben.

A **költségvetés európai uniós bevételei** 2022-ben (az Alapok alapja pénzügyi eszközök nélkül számítva) 1 391,0 Mrd Ft összegben, a tervezett bevételektől 41,1%-kal (972,3 Mrd Ft-tal) elmaradva teljesültek. A Kohéziós Operatív Programok 2021-2027. 499,9 Mrd Ft előirányzatából és a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz 348,5 Mrd Ft előirányzatából 2022. évben nem teljesült bevétel. Az **európai uniós kiadások** 2 989,5 Mrd Ft-ban teljesültek 2022-ben, ami az eredeti előirányzat 99,6%-a. 2022-ben a magyar költségvetés mintegy 521,1 Mrd Ft összegű forrást előlegezhetett meg a 2021-2027. évi Kohéziós politikai operatív programok esetében.

Az éves előirányzatot a **költségvetési szervek kiadásai** 33,1%-kal, 1 784,8 Mrd Ft-tal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai pedig 1 711,3 Mrd Ft-tal (51,5 %-kal) lépték túl. A 2022. év egészében a költségvetési fejezetek személyi juttatásai 8,1%-kal, a dologi kiadásai 52,8%-kal, beruházásai 11,9%-kal és felújításai 221,5%-kal haladták meg a költségvetésben tervezett előirányzatokat.

A **kamatkiadások** összege az előirányzott 1 369,6 Mrd Ft-tal szemben 2 102,9 Mrd Ft összegben (az előirányzatnál 53,5%-kal magasabban) teljesült, aminek háttérében az év folyamán gyorsuló infláció és az Magyar Nemzeti Bank irányadó kamatának növelése következtében megemelkedő piaci kamatszintek állnak. A kamatkiadások egyenlegét javította, hogy 2022. év egészében az adósságszolgálatlaltal kapcsolatos bevételek 146,0%-kal (258,3 Mrd Ft-ban) teljesültek.

A **Nyugdíjbiztosítási Alap kiadásai** 4 806,3 Mrd Ft-ban teljesültek 2022-ben, ami éves szinten 15,3%-kal haladta meg a törvényi előirányzatot A II. félév során (december hónap kivételével) minden hónapban meghaladták a kiadások a bevételeket, aminek háttérében –a júliusban 3,9%-kal és novemberben 4,5%-kal – január 1-jétől visszamenőlegesen - megemelt nyugdíjak állnak. A nyugdíjmelésen túl novemberben a GDP növekedés mértéke alapján 21,4 Mrd Ft nyugdíjprémiumot is folyósítottak a nyugdíjasok és a nyugdíjakkal azonos módon emelendő ellátásokban részesülők részére. 2022-ben a nyugellátásban részesülők átlagos száma 2091,3 ezer fő volt. Ez 35,3 ezer fővel (1,7%-kal) volt alacsonyabb az előző év átlagos létszámánál.

BEVEZETÉS

Az Állami Számvevőszék (ÁSZ) az Állami Számvevőszékről szóló 2011. évi LXVI. törvény 5. § (13) bekezdése szerint feladatkörében elemzéseket és tanulmányokat készíthet. Elemzésünk célja annak értékelése, hogy a 2022. évi költségvetési és makrogazdasági folyamatok hogyan hatottak a központi költségvetés hiányának és az államadósság-mutatónak az alakulására. Az elemzés bemutatja, hogy a hiány finanszírozása miként hatott a központi alrendszer államadósságának szerkezetére, valamint, hogy a kormányzati, fejezeti irányítói, illetve intézményi hatáskörben végrehajtott intézkedések eredményeként, továbbá a makrogazdasági folyamatok következtében a költségvetés mely jelentősebb előirányzatai esetében volt az év végén túlteljesülés vagy alulteljesülés. Az elemzésben nem volt célunk prognózisok készítése, illetve a felhasznált prognózisokról vélemény adása. A makrogazdasági prognózisokat, elemzéseket abból a szempontból mutatjuk be, hogy az előrejelzett és a tényleges gazdasági folyamatok milyen hatást gyakoroltak a Kvtv-ben tervezett előirányzatok teljesítésére.

Az elemzés 3. számú mellékletében részletesen bemutatjuk a prognosztizálnál lényegesen magasabb infláció hátterét, valamint összefüggését a háztartások fogyasztási kiadásának növekedésével, és ennek hatását az áfabevételekre. Rámutatunk a külkereskedelmi termékgazdálkodásban elszenvedett cserearányromlásnak a külkereskedelmi egyenleget rontó hatására. Emellett bemutatjuk, hogy elsősorban a magas infláció következtében miként rendeződött el az államháztartás kiadási szerkezete.

Magyarország Alaptörvénye határozza meg az államadósság-szabályt. Egyfelől, az adósságszabály a hazai költségvetési politikát fenntartható pályára szorítja, másfelől a betartása biztosítja, hogy az ország sérülékenysége csökkenjen. Annak ellenére, hogy az Alaptörvény mentesítést adott az államadósság-mutató csökkentésének kötelezettsége alól az Országgyűlés az államadósság-mutató csökkentését tartalmazó költségvetési törvényt fogadott el.

A kormányzati szektor hiányára vonatkozó maastrichti kritériumot (a hiány nem haladhatja meg a GDP 3,0%-át) a hazai költségvetési keretrendszerben a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (Stabilitási törvény, Gst.) 3/A. § (2) bekezdés b) pontja írja elő. 2021. decemberétől 1-jétől a Gst. 48. §-a kiegészült azzal, hogy a koronavírus-világjárvány következményeinek elhárítása, az állampolgárok élet-, egészség-, személyi-, vagyoni- és jogbiztonságának, valamint a nemzetgazdaság stabilitásának garantálása érdekében a Gst. 3/A. § (2) bekezdését a 2021-2023. költségvetési évben nem kell alkalmazni. Továbbá a 2020-2021. évi koronavírus okozta gazdasági hatások kezelése érdekében módosultak az uniós költségvetési keretszabályok, amelynek értelmében az Európai Unió Tanácsa felfüggesztette a 3,0%-os költségvetési hiányra vonatkozó korlátot. A maastrichti egyenlegkritérium túllépését a 2022. évre nézve így mind az európai uniós, mind a hazai költségvetési keretrendszer lehetővé tették.

A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény törvényi módosítására nem került sor. A költségvetési előirányzatoktól való eltérésre egyrészt a katasztrófavédelemről szóló törvény teremtette meg a lehetőséget (veszélyhelyzet esetén kormányrendeletben az államháztartásra vonatkozó szabályoktól eltérő rendelkezések állapíthatók meg), másrészt az államháztartásról szóló törvény hatalmazta fel a Kormányt arra, hogy határozatok útján módosítsa a Kvtv. címrendjét és ennek megfelelően csoportosítsa át egyes előirányzatokról más célokra összegeket.

MÓDSZERTAN

Az elemzésben az interneten elérhető statisztikai adatok, előrejelzések és elemzések alapján mutatjuk be a makrogazdasági folyamatokat, illetve nyilvánosan elérhető adatbázisok és az ÁSZ részére szolgáltatott adatforrások alapján a 2022. évi központi költségvetés lényeges előirányzatainak alakulását.

Az elemzésben felhasználtuk a Pénzügyminisztériumtól (PM), a Miniszterelnökségtől (ME), a Belügyminisztériumtól (BM), a Gazdaságfejlesztési Minisztériumtól (GFM), a Nemzeti Adó- és Vámhivaltól (NAV) és a Magyar Államkincstártól (MÁK) igényelt adatforrásokat, másfelől a Központi Statisztikai Hivatal (KSH), az Államadósság Kezelő Központ Zrt. (ÁKK Zrt.) és a Magyar Nemzeti Bank (MNB) nyilvános adminisztratív és statisztikai adatait, valamint a témában elérhető szakmai elemzéseket, jelentéseket, publikációkat, a 2022. évi költségvetési törvényjavaslatról készített ÁSZ véleményt és a Költségvetési Tanács részére a 2022. I. félévi költségvetési folyamatokról készített ÁSZ elemzést.

A makrogazdasági mutatók értékeléséhez felhasználtuk a 2022. évi költségvetési törvényjavaslat indokolásában közzétett kormányzati makrogazdasági prognózist, Magyarország Konvergencia Programját (2022-2026. és 2023-2027.), a PM által közzétett, makrogazdasági és költségvetési előrejelzéseket, a KSH STADAT tábláinak adatait, az MNB, az ÁKK Zrt. és a KSH által készített elemzéseket, gyorstájékoztatókat. A központi alrendszer egyenlege és az államadósság, valamint az adósságszolgálatlaltal kapcsolatos bevételek és kiadások elemzését a 2022. évi költségvetési törvényjavaslat, a MÁK nyilvános adatai, a PM adatszolgáltatása és az ÁKK Zrt. publikált adatai alapozták meg.

A költségvetési fejezetek bevételeinek és kiadásainak elemzése a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény (Kvtv.) és a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat (zárszámadási törvényjavaslat, Zársz.tv.jav.) alapján történt. Az előirányzatok teljesítésének elemzéséhez felhasználtuk emellett a MÁK ÁSZ részére eljuttatott „Áht összesen” táblázatát (2022. december), amely a központi költségvetés mérlegét, kiadásait és bevételeit tartalmazza havi bontásban. A zárszámadási törvényjavaslatban és a MÁK Áht. összesen adattáblájában található összegek több esetben nem egyeznek meg a módszertani eltérések miatt. Az éves adatokat a Zársz.tv.jav. alapján, a havi adatokat a MÁK Áht. összesen adattáblák alapján mutatjuk be.

Az elemzés a 2023. augusztus 15-ig elérhető adatokat használta fel, ez alól kivételt képez a GDP nominális értékére közölt szeptember végi adat. A mellékletekben bemutatott ábrák és táblázatok a korábban publikált GDP adat alapján készültek.

1. A 2022. ÉV MAKROGAZDASÁGI FOLYAMATAINAK ALAKULÁSA

1.1. A makrogazdasági prognózisok és a makrogazdasági folyamatok

A **2022. évi költségvetési törvényjavaslat** indoklásában szereplő makrogazdasági prognózisban 2021. májusában a Kormány 5,2%-os GDP volumenváltozással számolt, amelyet a bruttó állóeszköz-felhalmozás tervezett 7,2%-os és a háztartások fogyasztási kiadásának előző évi áron számított 6,0%-os növekedésére alapoztak. A foglalkoztatottak számának növekedését 1,1%-ra, és a bruttó bér- és keresettömeg növekedését 9,8%-ra becsülték. A fogyasztói árindex 3,0%-os éves átlagos növekedését tervezték. A prognózis szerint a hazai felhasználás nagyarányú bővülése alapozta meg a dinamikus gazdasági növekedést, amihez a nettó export csak szerény mértékben járult volna hozzá.

A Kormány a 2022. áprilisában közzétett **Konvergencia Programban** (Magyarország Konvergencia Programja, 2022-2026., KP) már rontott a kilátásokon, 4,3%-os teljesítménynövekedéssel számolt. A bruttó állóeszköz-felhalmozás tervezett értékét 2,7%-ra, a háztartások fogyasztási kiadásainak tervezett értékét 5,5%-ra mérsékelte. A KP szerint a 2022. évi inflációra jelentős hatást gyakoroltak a növekvő energiaárak, a nyersanyagárak továbbá a szállítmányozási problémák is. A legfontosabb makrogazdasági mutatószámok tervezett értékeit és előzetes tényadatait az 1. számú táblázat foglalja össze.

1.sz. táblázat

A főbb makrogazdasági mutatók tervezett értékei és tényadatai (2021, 2022.)

Megnevezés	2021. tényadat	2022. évi Kvtv. előrejelzés	Konvergencia Program 2022. évi előrejelzés	2022. évi előzetes tényadat
Benyújtás/Közzététel ideje	2023. március	2021. május	2022. április	2023. október
GDP értéke folyó áron (Mrd Ft)	55 199	56 361	nincs adat	66 075
GDP volumen-növekedése előző évhez képest	7,1%	5,2%	4,3%	4,6%
Fogyasztói árindex változása (éves átlag)	5,1%	3,0%	8,9%	14,5%
Háztartások fogyasztási kiadásának változása az előző évhez képest reálértéken	4,8%	6,0%	5,5%	6,5%
Bruttó állóeszköz-felhalmozás értékének változása előző évhez képest	5,8%	7,2%	2,7%	0,1%
Termékek és szolgáltatások exportja értékének változása (előző évi áron)	8,3%	10,5%	5,7%	12,6%
Termékek és szolgáltatások importja értékének változása (előző évi áron)	7,3%	10,0%	4,9%	11,6%
Foglalkoztatottak számának változása előző évhez képest	0,7%	1,1%	0,7%	1,3%
Bruttó bér- és keresettömeg változása az előző évhez képest	14,2%	9,8%	nincs adat	20,1%

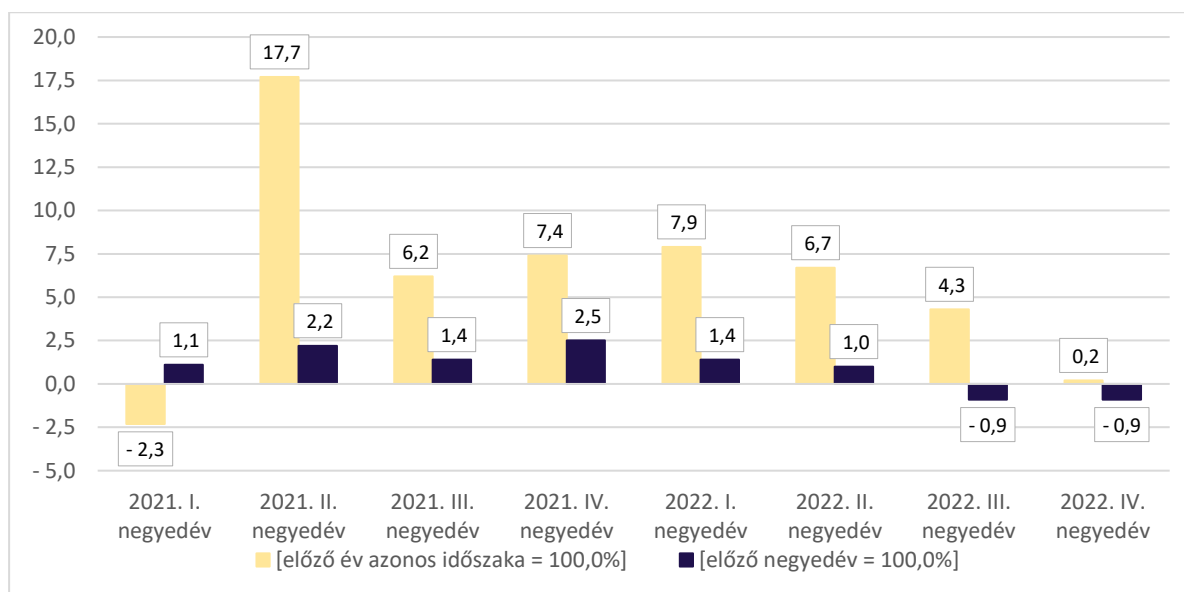
Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav., Kormány, 2021; 2022a, KSH STADAT 21.1.1.8., 21.2.1.3., 1.1.1.1., 21.1.3.6., 20.1.1.2., 20.1.1.61., és KSH, 2023b alapján, ÁSZ szerkesztés

1.2. A GDP növekedés

2022-ben a magyar gazdaság teljesítménye **4,6%-kal** meghaladta az előző évit. A **bruttó hazai termék volumene** az előző év azonos időszakához képest 2022 III. negyedévében 4,3%-kal; míg 2022 IV. negyedévében már csak 0,2%-kal növekedett, az I. negyedévi 8,2%-os és a II. negyedévi 6,5%-os növekedéssel szemben. A szezonálisan és naptárhatással kiigazított és kiegyensúlyozott adatok szerinti növekedés a megelőző negyedévhez képest az I. negyedévben a 1,4%, míg a II. negyedévben 1,0% volt. Ezt követően azonban a reál GDP értéke két egymást követő negyedévben csökkent, azaz Magyarország technikai recesszióba került. A folyamatokat az 1. számú ábra szemlélteti. A negyedéves adatok értékelésénél figyelembe kell venni, hogy a 2021. év bázisadatai nagy hullámzást mutatnak, azaz az I. negyedéves dinamikus növekedés még egy alacsony bázisértékhez képest valósult meg

1. sz. ábra

A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának negyedéves volumenindexei 2015. évi átlagáron, illetve szezonálisan és naptárhatással kiigazított negyedéves adatok (%-ban)

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.13. és 21.2.1.16. alapján, ÁSZ szerkesztés

A nominális GDP összege 2021. évben 55 198,9 Mrd Ft volt, míg 2022. évben a 2022. évi zárszámadási törvényjavaslat adatai alapján 19,7%-kal magasabb, 66 075,2 Mrd Ft értéket ért el folyóáron.

1.2.1. A GDP összetevőinek alakulása a termelési és a felhasználási oldalon

A 2022-ben az ipari termelés volumene 2,2%-kal, míg a szolgáltatások 7,8%-kal haladták meg 2021-es értékeket. **A termelési oldalt** tekintve 2022. év egészében valamennyi ágazat bővült, a mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat, pénzügyi és oktatás ágazat kivételével. A GDP volumenének növekedéséhez **a szolgáltatások 4,5, az ipar 0,4, az építőipar 0,1 százalékponttal járultak hozzá, míg a mezőgazdaság 0,8 százalékponttal csökkentette a GDP növekedését.**

Összességében a **szolgáltatások** volumenének növekedése az I. és II. negyedévi 9,8%, illetve 11,5%-ról a III. negyedévben 6,7%-ra esett vissza, míg a IV. negyedévben már csak 4,2%-ot ért el az előző év azonos időszakához képest. 2022. I. félévében jellemzően azokban a szolgáltatási ágazakban - szálláshelyszolgáltatás, vendéglátás; szállítás, raktározás; valamint szórakoztatás, szabadidő - volt megfigyelhető kiugró növekedés, amelyeket a koronavírus járvány miatti

korlátozások a leghátrányosabban érintettek és a pandémiát követő kilábalás során már 2021. II. negyedévtől kezdve növekedni tudtak. Azonban a 2022. év során gyorsan növekvő energiaköltségek, valamint a magas infláció a III. negyedévtől kezdve a növekedés ütemét ezekben az ágazatokban is jelentősen visszafogta.

Az **ipari termelés** volumene a IV. negyedévben 0,4%-kal esett vissza az előző év azonos időszakához képest. A feldolgozóipari ágazatok közül a legnagyobb mértékben a közúti jármű, illetve a villamos berendezés gyártása járult hozzá az ipar bővüléséhez, míg a vegyi anyag és vegyi termék gyártása fékezte leginkább az ipar bővülését.

A **mezőgazdaság** volumenében éves alapon 23,9%-os volt visszaesés (a csökkenés mértéke a III. negyedévben meghaladta a 30%-ot). A drasztikus visszaesés elsődleges oka a rendkívüli aszály volt. Folyóáron a mezőgazdaság teljesítménye kisebb mértékben növekedett a jelentős áremelkedés hatásának köszönhetően (2022. év egészében 2 139,2 Mrd Ft-ot ért el, szemben a 2021. évi 1 924,6 Mrd Ft-tal).

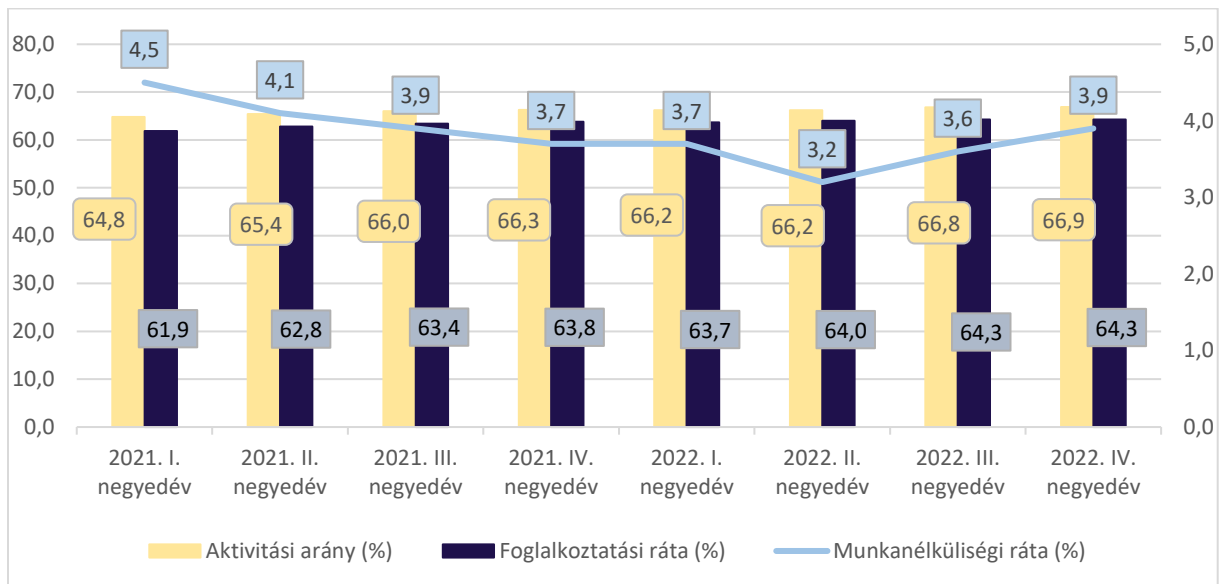
A bruttó hazai termék **felhasználási oldalán** 2022. év egészét tekintve 2021-hez képest a háztartások fogyasztási kiadásai reálértéken 6,5 százalékkal, tényleges fogyasztása 6,4%-kal emelkedett, a közösségi fogyasztás 0,4%-kal növekedett. Ezek együttes eredményeként a végső fogyasztás volumene 5,4%-kal lett magasabb. A bruttó felhalmozás 0,1%-kal mérséklődött, ezen belül a bruttó állóeszköz-felhalmozás 0,1%-kal bővült. Az export volumene 12,6, az importé 11,6%-kal nőtt. A háztartások fogyasztási kiadása az előző év azonos időszakához képest mért növekedés a 2022 I. negyedévében 12,1% volt, ami a IV. negyedévre 2,3%-ra esett vissza; míg a háztartások tényleges fogyasztása esetében az I. negyedévi 10,9%-os növekedés a IV. negyedévre 2,3%-ra csökkent.

A GDP termelési és felhasználási oldala összetevőinek alakulását lásd az 1. és 2. mellékletekben.

1.2.2. A munkaerőpiaci folyamatok alakulása

A 2021-ben a munkaerőpiacon beindult pozitív folyamatok 2022 I. félévére is jellemzők voltak, a II. félévben azonban a munkanélküliségi ráta romlott: a 2022 II. negyedévi 3,2%-ról a IV. negyedévére 3,9%-ra nőtt. A foglalkoztatási ráta azonban a II. negyedévi 64,0%-ról a IV. negyedévben 64,3%-ra emelkedett. Az aktivitási arány hasonlóan alakult: a II. negyedévi 66,2%-ról a IV. negyedévben 66,9%-ra növekedett. Az aktivitással összefüggő főbb mutatók alakulását a 2. számú ábra szemlélteti.

Az aktivitási ráta, a foglalkoztatási ráta és a munkanélküliségi ráta a 15-74 éves korcsoportban (2021-2022. negyedéves adatok)

Forrás: KSH STADAT 20.2.1.10. alapján, ÁSZ szerkesztés

2022 decemberében a 15–74 éves foglalkoztatottak átlagos létszáma 4 millió 704 ezer fő volt, ami mintegy 17 ezer fővel több a 2021. decemberi értéknél. A foglalkoztatás bővülését a versenyszféra létszámbővülése eredményezte.

1.2.3. A keresetek, az árak és a fogyasztás alakulásának összefüggései

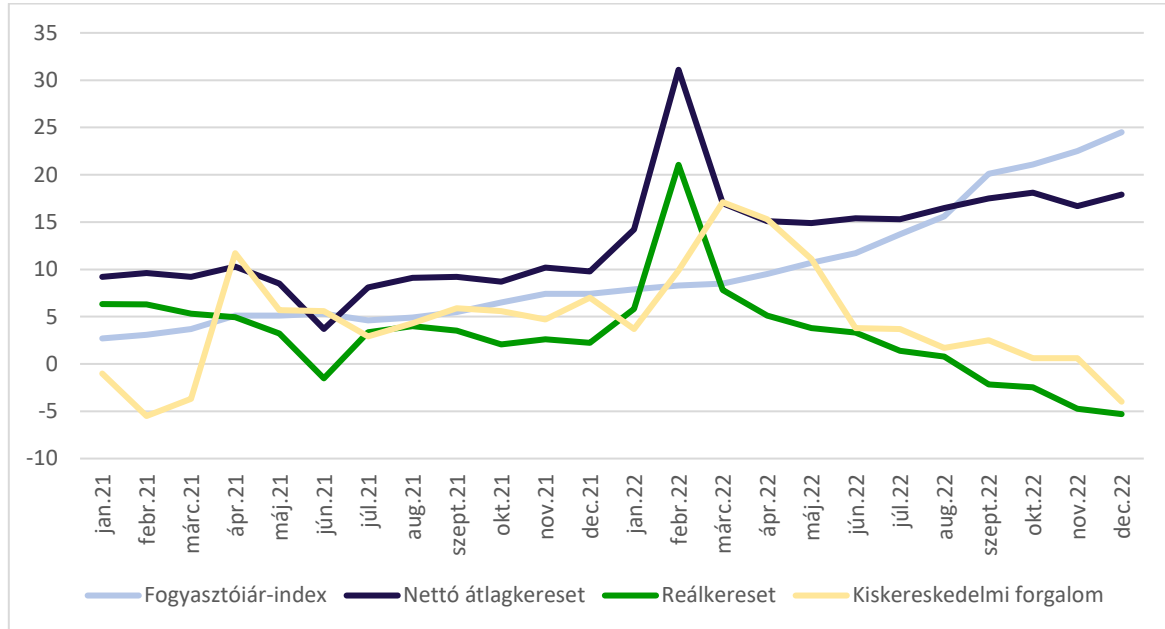
Egész évet tekintve 2022-ben a bruttó átlagkereset 515,8 E Ft, a kedvezmények figyelembevételével számolt nettó átlagkereset 355,3 E Ft-ot ért el. **2022-ben a bruttó átlagkereset 17,4%-kal** a nettó átlagkereset 17,4%-kal meghaladta az előző évi értéket. A bruttó átlagkereset növekedése közel kétszerese a Kvtv.-ben előrejelzett növekedés mértékének (7,7%). Az egész évi kiemelkedő növekedéshez hozzájárult a honvédelmi és a rendvédelmi hivatásos állomány havi illetménynek megfelelő szolgálati juttatásának februári kifizetése (ún. fegyverpénz), az egyes előmeneteli rendszerekben előre ütemezett béremelések, valamint a minimálbér (2022 január 1-től bruttó 167,4 E Ft-ról 200,0 E Ft-ra emelkedett) és a garantált bérminimum emelése.

2022 egész évi - január-december időszakra számított - átlagadatokat tekintve a reálkereset 2,6%-kal nőtt, a fogyasztói árak előző évhez mért 14,5%-os növekedése mellett. Azonban a **fogyasztói árak növekedési üteme 2022. szeptemberétől kezdődően folyamatosan meghaladta a keresetek növekedési ütemét**, ennek következtében a teljes munkaidőben alkalmazásban állók nettó reálkeresete 2022. decemberében 5,3%-kal csökkent az előző év azonos időszakához képest. Az árak gyors növekedéséhez a háztartások összességében fogyasztási kiadásuk növelésével alkalmazkodtak, de ennek ellenére a magas infláció következtében fogyasztásuk volumene csökkent. Ennek az alkalmazkodásnak a hatása a bruttó hazai termék felhasználási oldalának adataiban is tükröződött, amit a 3. sz. ábrában mutatunk be. Az ábra jól szemlélteti, hogy a keresetek februári kiugró növekedése a kiskereskedelmi forgalomban is dinamikus felfutást eredményezett, majd a dinamizmus gyorsan mérséklődött, és év végére már visszaesés következett be. Ennek ellenére a

kiskereskedelmi forgalom növekedési, majd csökkenési üteme egészen decemberig magasabb volt a reálkeresetek alakulásának üteménél.

3. sz. ábra

A fogyasztóiár-index, a nettó-átlagkereset, a reálkereset és a kiskereskedelmi forgalom értékének változása az előző év azonos időszakához képest (%)

Forrás: KSH STADAT 20.2.1.41., 1.2.1.1. alapján, ÁSZ szerkesztés

A 2022. évi folyamatok megértéséhez fontos megjegyeznünk – és ezt a 3. számú mellékletben részletesen is bemutatjuk –, hogy az árak gyors emelkedésére a háztartások összességükben és kezdetben vásárlási kiadásaik növelésével, megtakarításaik részleges felélésével, illetve újabb megtakarításaik csökkentésével reagáltak, így próbálták pénzüik elértéktelenedését megakadályozni. A növekvő kereslet azonban további mozgásteret teremtett az árak emeléséhez, azaz táplálta az inflációt. A versenyfutás mindaddig (az év végéig) tartott amíg a keresetek amúgy dinamikus növekedése végképp le nem maradt a vágtató infláció mögött, aminek – illetve több egyéb tényezőnek – következtében a háztartások fogyasztása drasztikusan visszaesett. (Mint az ábráról leolvasható a december/december havi infláció 24,5% volt, míg a keresetek 17,9 százalékkal emelkedtek az előző év decemberéhez képest.) Ez a fordulat azonban csak 2023. első hónapjaiban vált nyilvánvalóvá. Fontos hangsúlyozni az *összességében* szót, hiszen a háztartások egy része (amelyeknek nem volt megtakarítása vagy nem jutott az év elején nagyarányú keresetnövekedéshez), már az év elején elveszítette az inflációval folytatott versenyt, míg a jobb helyzetben lévő háztartások elértéktelenedő megtakarításaik gyors elköltésében voltak érdekeltek.

A háztartások pénzügyi vagyona alakulásának elemzése (lásd a 1.2.6.) alfejezetet azt mutatja, hogy a háztartások összességében nem a (tartós) megtakarításaikat éltek fel, hanem a korábbi évekhez képest jövedelmük kisebb hányadát takarították meg, például a 2022. elején kapott extrajövedelmeiket elköltötték.

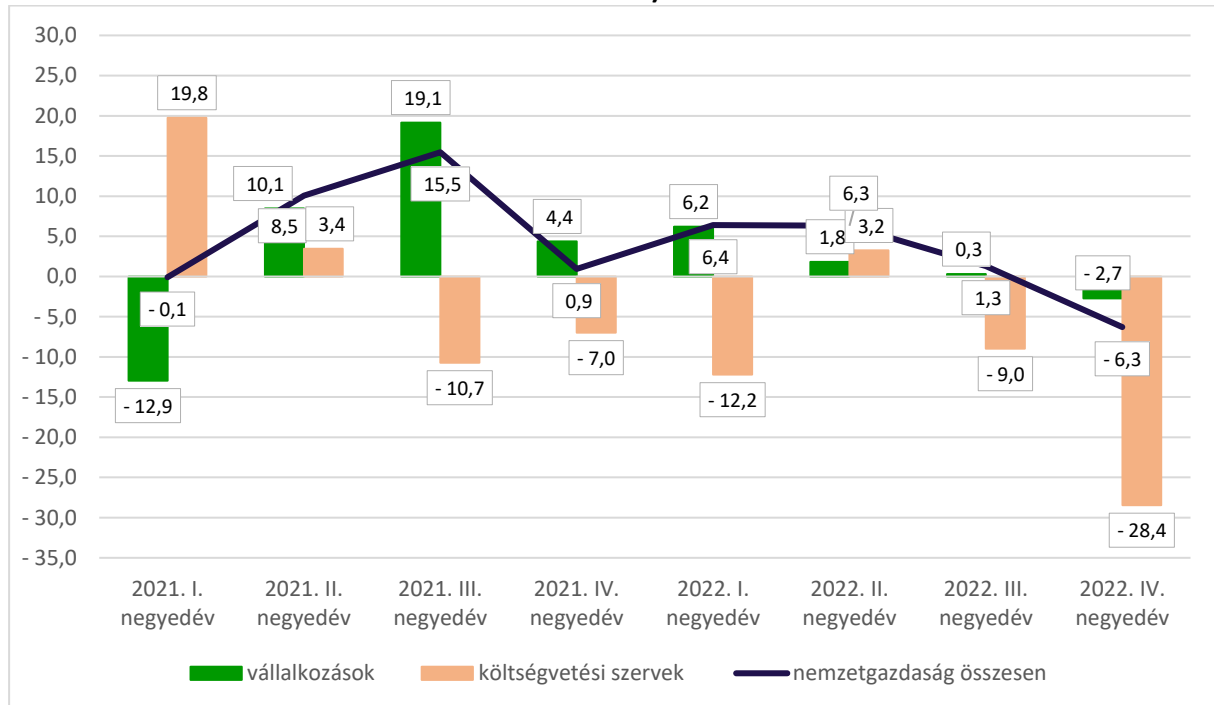
1.2.4. A beruházások alakulása

2022. év egészében a nemzetgazdasági beruházások volumene 0,3%-kal nőtt az előző évhez képest. A növekedés azonban nem volt egyenletes, az I. félév dinamikus növekedését a

dinamizmus mérséklődése, majd a csökkenés követte. A részletes adatokat a 4. ábra mutatja be. A folyamatok szemléltetése kedvéért a 2021. évi adatokat is feltüntettük az ábrán.

4. sz. ábra

A beruházások volumenváltozása 2021-2022. (az előző év azonos időszakához viszonyítva, %-ban)

Forrás: KSH STADAT 3.2.1.5 alapján, ÁSZ szerkesztés

Az ábráról leolvasható, hogy a költségvetési szervek beruházási aktivitása 2021. III. negyedéve óta csökken. A **költségvetési szervek** beruházási volumenindexe 2022. évben a II. negyedév (3,2% növekedés) kivételével végig jelentős mínuszban volt az előző év azonos időszakához képest, és a IV. negyedévben az elmúlt öt év legrosszabb eredményét érte el -28,4%-os éves alapon számított visszaeséssel. Ennek egyik oka, hogy az előző hétéves uniós pénzügyi fejlesztési ciklus beruházásai már kifutóban volt, az új ciklus beruházásai pedig még nem futottak fel. A másik ok az, hogy 2021. végén, valamint 2022. júniusában a Kormány a költségvetési egyensúly javítása érdekében a kormányzati beruházások visszafogásáról döntött.

A **vállalkozások** beruházási aktivitása azonban 2022. III. negyedévéig minden negyedévben meghaladta a 2021. évi azonos időszak szintjét, és csak 2022. IV. negyedévében esett vissza a megugró kamatok és a kedvezőtlen gazdasági kilátások következtében. A beruházási teljesítmény több mint felét megvalósító, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében a fejlesztések volumene 2022 I. félévében 3,6%-kal, míg 2022. év egészében már csak 0,4%-kal nőtt az előző évhez képest.

A beruházások növekedési üteme visszaesését lassította, hogy a nemzetgazdasági beruházások háromtizedét jelentő **feldolgozóipar fejlesztései** a 2022 egészében 20,7%-kal, s még a IV. negyedévben is jelentősen, 12,7%-kal nőttek az előző év azonos időszakához képest. Ebben meghatározó szerepe volt a villamosberendezés (akkumulátor) gyártás területén hosszabb ideje folyamatban lévő, illetve újonnan induló nagyszabású projekteknek, valamint a második legnagyobb súlyt képviselő járműgyártás élénkülésének is.

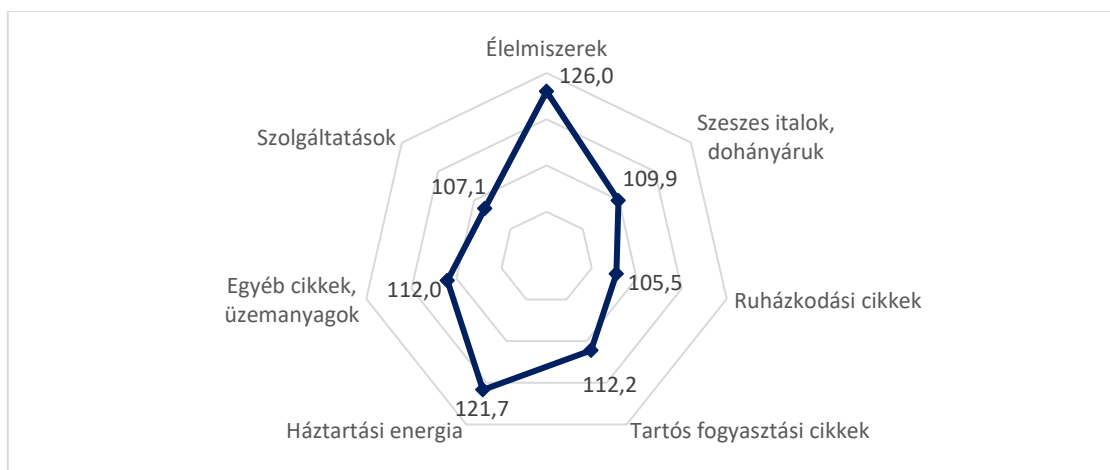
1.2.5. A fogyasztói árindex és a főbb árindexek alakulása

A fogyasztói árak növekedési üteme 2022 első félévében 9,4%-os, a második félévben 19,6%-os, az év egészét tekintve 14,5%-os volt. Az MNB 2021 decemberében 2022-re 4,7-5,1% között becsülte az infláció mértékét. A Kvtv.-ben előrejelzett értékhez (3,0%) képest 11,5 százalékponttal lett magasabb az éves átlagos fogyasztói árindex.

A fogyasztói árak erőteljes növekedése elsősorban az élelmiszerek árának 26,0%-os, valamint a háztartási energia árának 21,7%-os növekedéséből adódott. A fogyasztói árak fogyasztási főcsoportok szerinti változásait mutatja be az 5. számú ábra.

5. sz. ábra

A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint, 2022 (előző év = 100,0%)

Forrás: KSH STADAT 1.1.1.2. alapján, ÁSZ szerkesztés

A fogyasztói árindex növekedését főképpen a globálisan emelkedő nyersanyag- és energiaárak, valamint élelmiszerárak magyarázzák, mint külső tényezők. Az áremelkedéshez ugyanakkor belső tényezők is hozzáadódtak, mint pl. a forint árfolyamának gyengülése, a belső termelési és fogyasztási szerkezet adottságai, az aszály, az élelmiszeripar hatékonysági problémái, illetve egyes szektorokban a kiugró profitráták. Egyes fogyasztási termékek (üzemanyagok és egyes élelmiszerek) esetében a hatósági árak maximálása is befolyásolta az érintett termékcsoportok (alcsoportok) átlagos fogyasztói árindexét.

Az **ipari termelői árak** 2022-ben átlagosan 33,7%-kal voltak magasabbak, mint egy évvel korábban. Az ipari árak növekedéséhez elsősorban az energiaárak emelkedése, az alapanyagok drágulása és a forint gyengülése járult hozzá. A mezőgazdasági termelői árak 49,7%-kal emelkedtek 2021-hez képest. Számos tényező járult hozzá a jelentős áremelkedéshez; a 2022. évi aszály, az ellátási-kínálati zavarok, az energiaellátással kapcsolatos bizonytalanságok, az energiaköltségek emelkedése, a forint árfolyamának gyengülése.

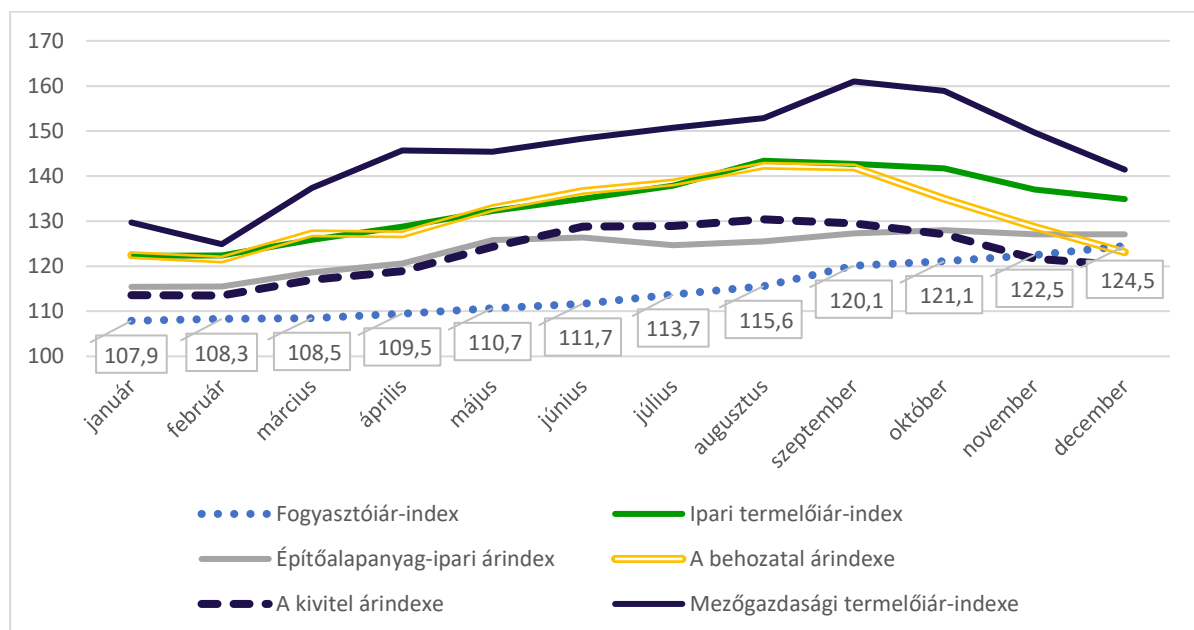
A 6. számú ábra néhány **kiemelt árindex havi változását** mutatja az előző évhez viszonyítva. Figyelemre méltó a behozatali árindex a termelői árindexek és a fogyasztói árindex növekedésének időbeli lefutása is, abból a szempontból, hogy a hazai infláció mennyire tekinthető importálnak. Azt látjuk az ábrán, hogy a behozatali árindex februártól kezdve folyamatosan és gyorsan emelkedett, augusztusban érte el csúcspontját, majd októbertől már jelentősen mérséklődött. Ezzel összhangban a három termelői árindex növekedése is februárban gyorsult fel. Az ipari termelői árindex 2022. szeptemberéig szinte együtt mozgott a behozatali árindexszel, ugyanakkor növekedési üteme szeptembertől kezdve sokkal lassabban mérséklődött, mint a behozatali árindexé. Ez arra utal, hogy egyrészt a megugrott

energiaköltségek „bennragadtak az ipari termelői árakban, másrészt a hazai piaci verseny nem kényszerítette ki az egyszer már megemelt árak mérséklését. A mezőgazdasági termelői árindex növekedése mindvégig jelentősen meghaladta a behozatali árindex emelkedését, jól mutatva, hogy a rendkívüli mértékű áremelkedéshez az import drágulása mellett – a fent felsorolt – hazai tényezők is hozzájárultak. Ugyanakkor az év végén a mezőgazdasági termelői árindex növekedési üteme még jobban lelassult, mint a behozatali árindexé, Az építőipari termelői árindex növekedése sokáig elmaradt a behozatali árindex emelkedésétől, ugyanakkor az év végén magas szinten maradt.

A fogyasztói árindex hónapról hónapra folyamatosan emelkedett, de növekedési üteme elmaradt a termelői árindexek növekedési ütemétől. Ugyanakkor a növekedés még akkor is folytatódott, amikor a behozatali és a termelői árindexek már mérséklődtek. Ennek egyik oka lehet, hogy a termelői árak változása csak késleltetve gyűrűzik át a fogyasztási árakba. A másik ok pedig az, hogy a piaci verseny nem kényszeríti ki az áremelésék visszafogását még akkor sem, ha arra a költségek alakulása már lehetőséget adna. Lényegében ezt nevezhetjük a **profitnövelő inflációnak**.

6. sz. ábra

A főbb árindexek értékének alakulása 2022. január és december között (előző év azonos időszaka= 100%)

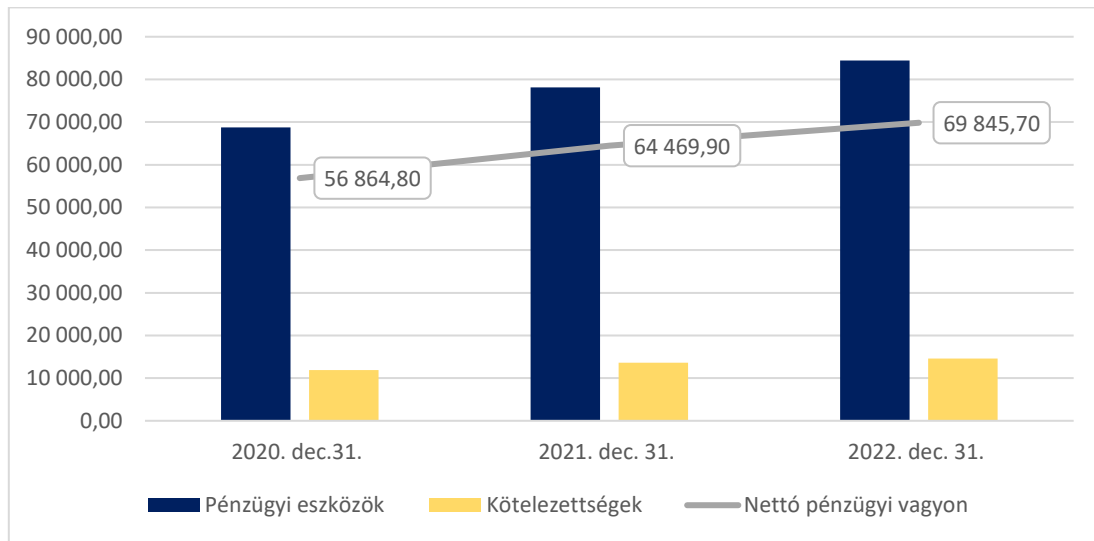

Forrás: KSH STADAT 1.2.1.1. alapján, ÁSZ szerkesztés

1.2.6. A háztartások pénzügyi vagyonának alakulása

A háztartások pénzügyi eszközeinek, kötelezettségeinek és a kettő különbözeteként kapott nettó pénzügyi vagyonának 2020. december 31 és 2022. december 31. közötti alakulását a 7. sz. ábra szemlélteti.

A háztartások pénzügyi eszközeinek, kötelezettségeinek és nettó pénzügyi vagyonának alakulása, 2020-2022 (Mrd Ft)

Forrás: MNB, 2023b alapján, ÁSZ szerkesztés

Az ábra adatai szerint 2022-ben a háztartások pénzügyi vagyonának növekedése 6 358,4 Mrd Ft (8,1% volt), ami jelentős lassulás a 2021. évi 9 363,0 Mrd Ft (13,6%) összegű növekedéshez képest. A pénzeszközök belső szerkezetének változása azt mutatja, hogy a megtakarításokkal rendelkező háztartások vagyonuk belső szerkezetének megváltoztatásával is igyekeztek az infláció káros hatásait enyhíteni: a vagyonnövekedéshez legnagyobb mértékben a nem pénzügyi vállalatokban lévő tulajdonosi részesedések (részvények, egyéb részesedések) növekedése járult hozzá, illetve a belföldi befektetési jegyek állományának tranzakcióból eredő növekedése, emellett a devizabetétek állománya is jelentősen (41,2%-kal, 1 246,8 Mrd Ft-tal) nőtt. Ugyanakkor számottevően csökkent a forint betétek (692,4 Mrd Ft-tal, 6,2%-kal), a hosszú lejáratú állampapírok (609,7 Mrd Ft-tal, 6,9%-kal) értéke. A háztartások 1000 Mrd Ft nagyságrendben váltották vissza a reálhozam veszteséggel járó értékpapírjaikat, majd vásároltak az újonnan kibocsátott kedvező kamatozású állampapírokból. (Részletesen lásd a 11. ábrát a 3.3. alfejezetben).

A **háztartások kötelezettségállományának** szintje 981,2 Mrd Ft-tal (7,2%-kal) nőtt 2022-ben 2021-hez képest. A 2021. évi forint fogyasztási és egyéb hitelállomány a 2021. évi 665,9 Mrd Ft-hoz képest 202,0 Mrd Ft-tal, azaz 4,1%-kal bővült. A forint ingatlanhitelek állománya a 2021. évi 629,5 Mrd Ft-hoz képest 345,1 Mrd Ft-tal, azaz 7,4%-kal emelkedtek. A lejárat szerkezetet tekintve erőteljes eltolódás volt megfigyelhető a hosszú lejáratú hitelek irányába; ezek állománya 709,6 Mrd Ft-tal nőtt, ami 6,7%-os növekedést jelent. Mindez azt mutatja, hogy a magas kamatok mellett csak kevés háztartás engedhette meg magának a hitelből történő vásárlást.

Összességében a háztartások pénzügyi eszközeinek GDP-arányos értéke 139,5%-ról 126,8%-ra, míg a kötelezettségek aránya a 2021 év végi 24,7%-ról 21,9%-ra csökkent. Mindezek eredőjeként a háztartások nettó pénzügyi vagyona a GDP 104,8%-át érte el, ami a 2021 végi értékhez (114,9%) képest 10,1 százalékpontos csökkenést jelent. Vagyis a háztartások nettó pénzügyi vagyonában bekövetkezett 8,3%-os – nominális – növekedés jelentősen elmaradt a nominális GDP növekedésének ütemétől (20,6%), illetve a nominális keresetek emelkedésének 17,9%-os mértékétől. Mindez megerősíti, hogy a háztartások

jövedelmük potenciálisan (a megtakarítási hajlandóság változatlanóságát feltételezve) megtakarítható részét jelentős arányban fogyasztási színvonaluk megőrzésére használták fel.

2. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS 2022. ÉVI PÉNZFORGALMI ÉS EREDMÉNYSZEMLELETŰ EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA

2.1. A központi alrendszer pénzforgalmi egyenlegének alakulása

A 2022. évi Kvtv. az államháztartás központi alrendszerének 2022. évi hiányát 3 152,7 Mrd Ft-ban állapította meg. **Az államháztartás központi alrendszere 4 672,1 Mrd Ft pénzforgalmi hiánnyal zárta a 2022. évet**, ami a 2022. évi Kvtv-ben tervezett hiánynál 1 519,4 Mrd Ft-tal magasabb (az előirányzat 148,2%-a), ugyanakkor a 2021. év végi hiánynál 101,8 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegű. Az államháztartás központi alrendszerének 2022. év végi egyenlege a központi költségvetés 4 529,8 Mrd Ft-os hiányából, az elkülönített állami pénzalapok 263,7 Mrd Ft-os többletéből, valamint a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak 406,0 Mrd Ft-os hiányából állt össze.

Az államháztartás központi alrendszerének főbb pénzforgalmi adatait a 2. számú táblázat összegzi.

2. sz. táblázat

Az államháztartás központi alrendszere főbb pénzforgalmi adatainak alakulása a 2021. és a 2022. évben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
Központi költségvetés egyenlege	-4 334,0	-3 131,3	-4 529,8	104,5%	144,7%
bevételek:	17 461,3	17 066,8	20 950,6	120,0%	122,8%
kiadások:	21 795,3	20 198,1	25 480,5	116,9%	126,2%
Elkülönített állami pénzalapok egyenlege	-20,0	125,4	263,7	né.	210,3%
bevételek:	689,8	703,3	802,2	116,3%	114,1%
kiadások:	709,8	577,9	538,5	75,9%	93,2%
Társadalombiztosítási alapok egyenlege	-419,9	-146,8	-406,0	96,7%	276,6%
bevételek:	6 950,8	7 623,7	8 140,1	117,1%	106,8%
kiadások:	7 370,7	7 770,5	8 546,1	115,9%	110,0%
Egyenleg összesen	-4 773,9	-3 152,7	-4 672,1	97,9%	148,2%
bevételek:	25 101,9	25 393,8	29 893,0	119,1%	117,7%
kiadások:	29 875,8	28 546,5	34 565,1	115,7%	121,1%

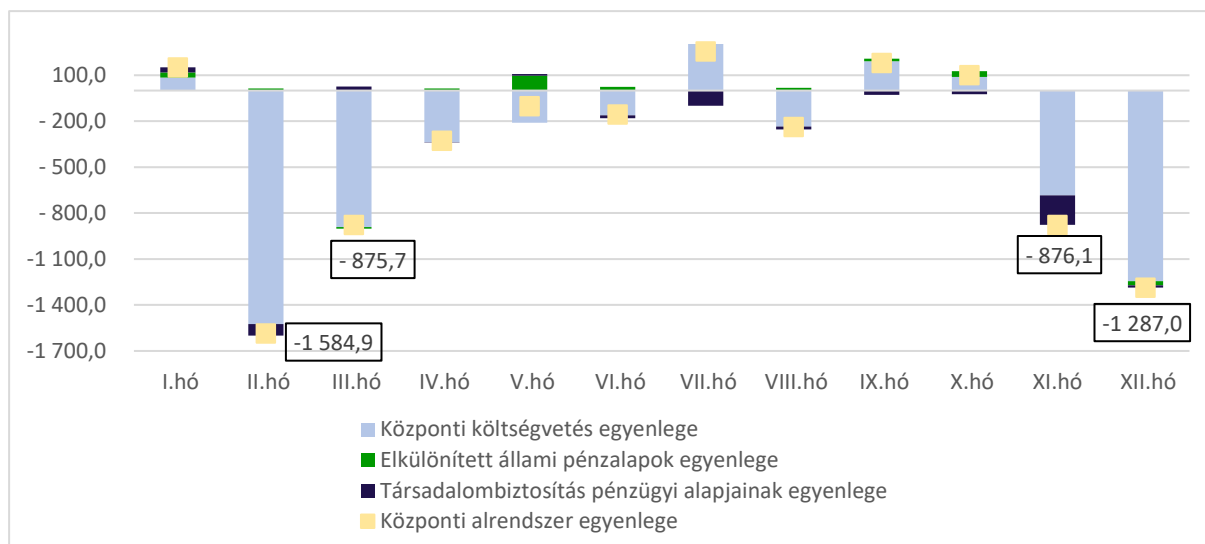
Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

A központi alrendszer hiánya a MÁK adatai szerint a 2022. februári és márciusi hónapokban jelentősebb összegű volt (1 584,9 Mrd Ft, illetve 875,7 Mrd Ft), ezt követően június végéig havi összege fokozatosan csökkent, majd július és október vége között (augusztus kivételével) az egyenleg minden hónapban többletet ért el. A központi alrendszer egyenlege ugyanakkor az év utolsó kettő hónapjában a február-márciusi összeggel közel azonos összegű hiánnyal zárt

(december végén 1 287,0 Mrd Ft-tal, ami a teljes éves hiány 27,1%-át tette ki¹). A hiány havi lefutását mutatja be a 8. ábra.

8. sz. ábra

A központi alrendszer egyenlegének alakulása havi nézetben (2022. I-XII. hó, Mrd Ft-ban)

Forrás: MÁK ÁHT összesen 2022. 12. hó alapján, ÁSZ szerkesztés (a szám adatok a központi alrendszer egyenlegét mutatják)

Az év második felében a többletkiadások háttérben a novemberi 4,5%-os visszamenőleges nyugdíjmeléshez kapcsolódó kifizetések, valamint a november és december során jelentkezett rezsivédelemmel összefüggő – rezsivédelmi szolgáltatás biztosításának ellentételezéséhez, távhőszolgáltatók kompenzációjához, illetve az energiaintenzív vállalatok támogatásához kapcsolódó – kifizetéseknek a hatása húzódot. A II. félévben a tervezetthez képest további többletkiadásokat eredményeztek az adósságszolgálattal kapcsolatosan megemelkedett kamatkidadások, valamint az állami vagyonnal kapcsolatos decemberi többletkifizetések (forrásjuttatások, tőkeemelések).

A 2022. évben a központi alrendszer összes **kiadásának 73,7%-át** a központ költségvetés kiadásai tették ki. A tervezettnél magasabb összegű kiadások közül kiemelendők egyfelől az **egyedi és normatív támogatások**, melyek jelentős túlteljesülését (515,9 Mrd Ft-tal a tervezett összegnél, az előirányzat 207,6%-ában teljesültek) elsősorban a nem tervezett rezsivédelmi kiadásokkal és távhőszolgáltatók kompenzációjával kapcsolatos kifizetések okozták. Másfelől a tervezettnél magasabb összegben teljesült költségvetési kiadások közül kiemelendők az államadósság finanszírozásával összefüggésben jelentősen megnövekedett (733,3 Mrd Ft-tal a tervezett összegnél, az előirányzat 153,5%-ában teljesült) **kamatkiadások**, melyek 2022. II. félévében a MÁK 12. havi ÁHT adatbázisa szerint 68,1%-kal (533,6 Mrd Ft-tal) magasabb összegben teljesültek, mint az év első hat hónapjában.²

¹ A MÁK adatai szerint a központi alrendszer egyenlege: 4 753,4 Mrd Ft, a zárszám tv. javaslat szerint 4 672,1 Mrd Ft, 81,3 Mrd Ft az eltérés.

² A MÁK adatai alapján a teljesítés 2,3 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegű, mint a Zársum.tv.javaslat szerinti 2022. évi teljesítési összeg.

2.2. Az uniós módszertan szerinti hiány alakulása

Az uniós módszertan szerinti **(eredményszemléletű, ESA)** hiány adata kifejezi a teljes államháztartás (központi alrendszer és önkormányzati alrendszer), valamint a kormányzati szektorba tartozó egyéb szervezetek eredményszemléletű hiányát.

A 2022. évi ESA egyenlegcél a 2022. évi Kvtv. elfogadása óta többször módosult. A 2022. évi Kvtv. indoklásában a hiánycél a nominális GDP 5,9%-ában került meghatározásra, majd 4,9%-ra módosult a 2021. év végén a 1949/2021. (XII.22) Korm. határozat alapján. Ezt követően 2022 októberében az EDP-jelentésben a **hiánycél 6,1%-ra módosult**. A hiánycél emelésére azért került sor, mert a Magyar Szénhidrogén Készletező Szövetség (melyet a Eurostat döntése alapján a kormányzati szektor részének kell tekinteni) 740,0 Mrd Ft értékben extra gázkészletet halmozott fel, amihez egy 850,0 Mrd Ft-os hitelt vett fel állami garancia mellett. **A 2022. évben az ESA hiány 4 126,1 Mrd Ft, a GDP 6,2%-a lett.**

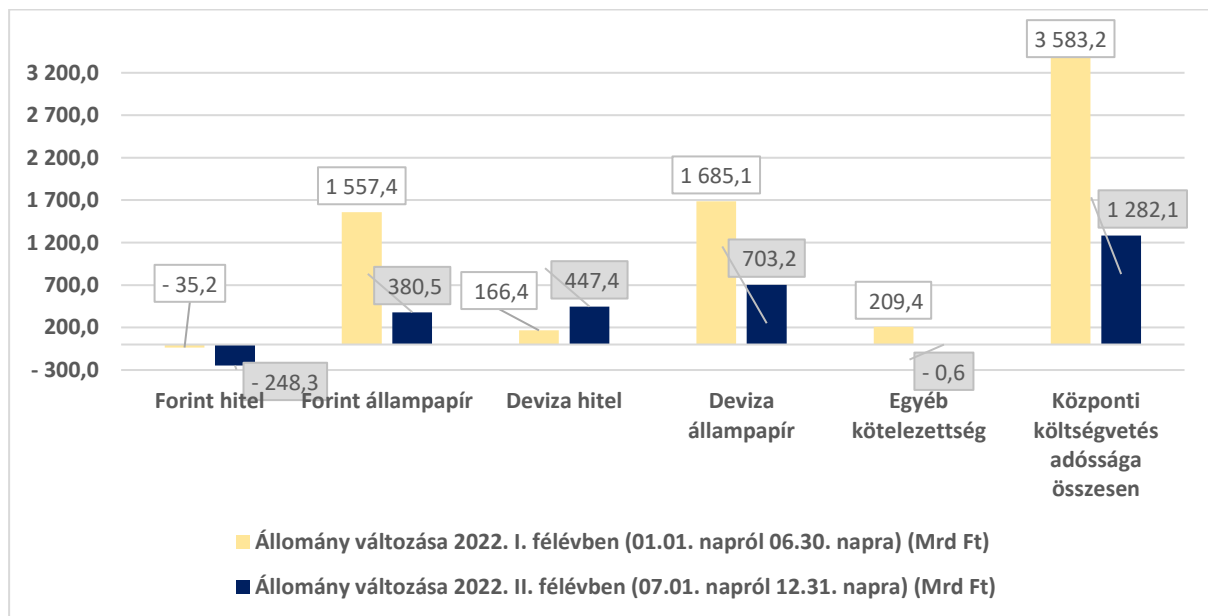
3. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉS ADÓSSÁGA ÉS AZ ÁLLAMADÓSSÁGMUTATÓ

3.1. A központi költségvetés adóssága

A **központi költségvetés nominális adóssága** a 2021. év végi 40 697,0 Mrd Ft-ról **2022. december végére 45 562,4 Mrd Ft-ra** (4 865,4 Mrd Ft-tal, 12,0%-kal) növekedett. Az év első hat hónapjához a teljes éves növekmény 73,6%-a, míg az év második feléhez a 26,4%-a köthető. A központi költségvetés adósságán belüli állományok nettó változását (adott időszak első és utolsó napja között kibocsátott állományok és törlesztések állományának különbsége +/-egyéb változás) a 9. számú ábra mutatja be.

9. sz. ábra

A központi költségvetés adósságán belüli állományok nettó változása és a központi költségvetés adósságának változása 2022. I. és II. félévben (Mrd Ft)

Forrás: ÁKK, 2022a és 2023c alapján, ÁSZ számítás és szerkesztés

A központi költségvetés **forintadóssága** 2022. december végén **33 775,6 Mrd Ft**-ot ért el, ami **a teljes adósságállomány 74,1%-át** tette ki, és nominálisan 1 654,4 Mrd Ft-tal (5,2%-kal) növekedett 2021. december végéhez képest.

A központi költségvetés **devizaadóssága** 2022. december végén 11 397,3 Mrd Ft-ot ért el, amely **a teljes adósságállomány 25,0%-át** tette ki, és 3 002,2 Mrd Ft-tal (35,8%-kal)

növekedett 2021. december végéhez képest. A 2022. évben a devizaadósság növekedésére a forintban számított nyilvántartási értéke is hatott, ugyanis 732,3 Mrd Ft értékű emelkedését okozott, hogy a forint árfolyama az euróhoz képest 2021. december 31. és 2022. december 30. között 8,5%-kal gyengült.

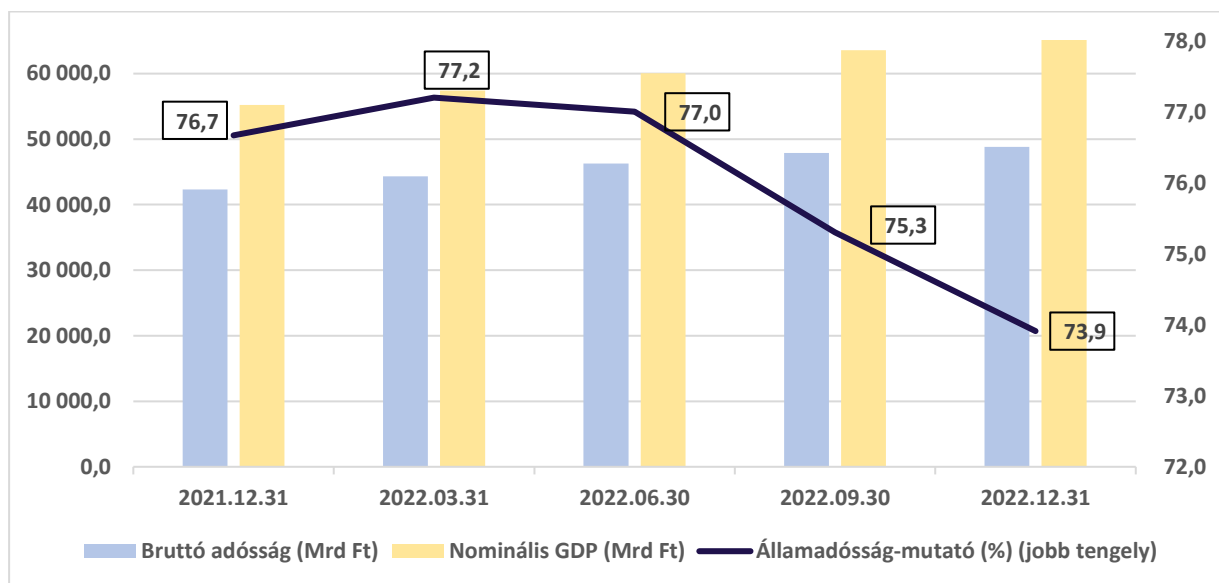
3.2. Az államadósság-mutató értéke 2022. végén

A 2022. évi zárszámadási törvényjavaslat szerint a konszolidált, bruttó névértékes adósság (bruttó államadósság) 2022. év végi értéke 48 834,2 Mrd Ft, a nominális GDP 66 075,2 Mrd Ft volt, így az államadósság GDP arányosan **73,9%** lett. Ez a 2021 év végi 76,7%-os értékhez viszonyítva **2,8 százalékpontos** csökkenést jelent. **Mindezek alapján a 2022. évben az Alaptörvény és a Gst. adósság szabályra vonatkozó előírásai teljesültek.** Az államadósság-mutató csökkenése a bruttó államadósság nominális értékének 15,4%-os és a nominális GDP 19,7%-os növekedése mellett valósult meg.

A bruttó államadósság, a nominális GDP, valamint az államadósság-mutató alakulását 2021. december 31. és 2022. december 31. között a 10. számú ábra mutatja be.

10. sz. ábra

**Az államadósságmutató összetevőinek alakulása 2021.12.31 – 2022.12.31. között
(Mrd Ft-ban és %-ban)**

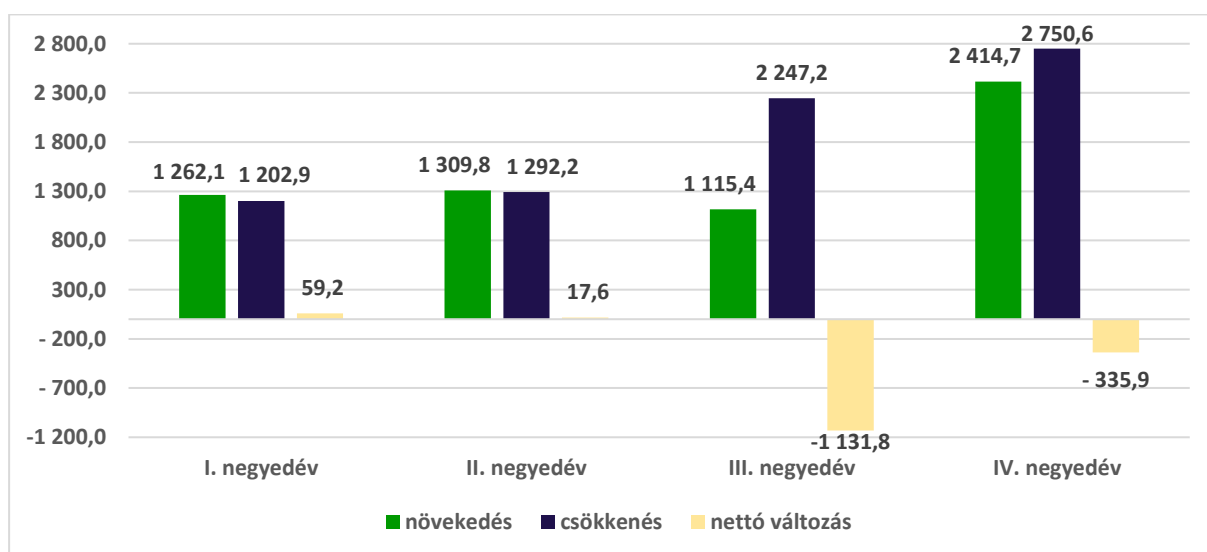

Forrás: ÁKK, 2023d és 2022. év Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

3.3. A központi alrendszer hiányának és adósságának finanszírozása

A **nettó forintkibocsátás** (1 654,4 Mrd Ft) a tervezett összeg 77,3%-ában valósult meg a 2022. évben. Az éves nettó forintkibocsátáshoz a II. félévi nettó kibocsátás csupán 132,2 Mrd Ft-tal járult hozzá (ez az éves nettó forintkibocsátás 8,0%-át tette ki), aminek háttérében az év második felében történő nagy összegű lakossági állampapír visszaváltások és a lakossági állampapír visszavásárlások húzódtak. A lakossági állampapír állomány növekedését és csökkenését, valamint az állomány nettó változását negyedévente mutatja be a 11. sz. ábra.

A lakossági állampapír állomány növekedése, csökkenése és nettó változása negyedévente 2021.12.31 – 2022.12.31. között (Mrd Ft-ban)

Forrás: ÁKK, 2022a, 2022c, 2022d, 2023a alapján, ÁSZ szerkesztés

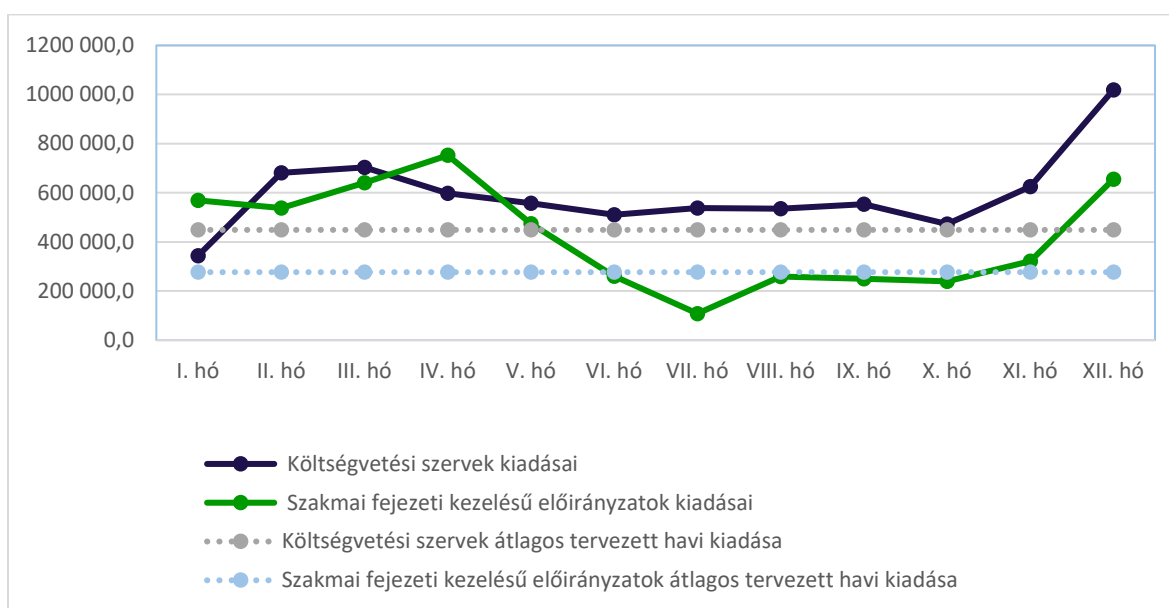
Az ábra alapján látható, hogy a lakossági állampapír állomány növekedése (kibocsátás) és csökkenése (visszaváltás) az év első kettő negyedévében közel azonos értéken alakult, így az állomány csak minimálisan emelkedett. Az év utolsó kettő negyedévében azonban az állomány csökkenése, vagyis az állampapír visszaváltások meghaladták a vásárlásokat (állományi növekedést). Ez a trendfordulat különösen a III. negyedévben volt erőteljes, amikor a lakossági állampapíroknak nagyságrendileg kétszer akkora értékű volt a visszaváltott állománya, mint a kibocsátott. Összességében 2022. évben a 6 101,9 Ft növekedéssel szemben 7 492,8 Mrd Ft értékű csökkenés állt, aminek következtében a lakossági állampapírok állománya 2021. év végéhez képest 2022. év végére 1 390,9 Mrd Ft-tal mérséklődött.

A 2022. évben a **nettó devizakibocsátás** (2 269,9 Mrd Ft) a tervezett összeg 434,0%-ában valósult meg, ebből a II. félévben az éves nettó devizakibocsátás 47,7%-a (1 083,1 Mrd Ft) teljesült. A tervezettnél nagyobb összegű nettó devizakibocsátás hátterében a 2022 februárjában kibocsátott 205,4 Mrd Ft összegű Szamuráj kötvények, a júniusban kibocsátott 1 441,3 Mrd Ft összegű devizakötvények, a novemberben kibocsátott 521,4 Mrd Ft összegű zöld kötvények, és a decemberben megvalósult 157,5 Mrd Ft összegű USD kötvény második „ráemelése” álltak. Továbbá a 2022. második félévében növelte a nettó devizaadósságot a 447,4 Mrd Ft összegű devizahitel lehívás, ami mögött a zárszámadási törvényjavaslat szerint olyan célhoz kötött projektfinanszírozó devizahitelek álltak, melyeket az állam fejlesztések, oktatási programok és a koronavírus-járvány okozta válsághelyzet finanszírozása érdekében hívott le.

4. A KÖZPONTI KÖLTSÉGVETÉSI SZERVEK ÉS A SZAKMAI FEJEZETI KEZELÉSŰ ELŐIRÁNYZATOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A költségvetési szervek és a szakmai fejezeti kezelési előirányzatok 2022. évi eredeti törvényi kiadási előirányzata 8 708,7 Mrd Ft volt. A költségvetési szervek és fejezeti kezelési előirányzatok kiadásainak havi alakulását a 12. számú ábra szemlélteti.

A költségvetési szervek és fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak havi teljesítése 2022. I-XII. hó között (M Ft)³

Forrás: MÁK, 2023c alapján, ÁSZ szerkesztés

2022. I. félévében a fejezetek nagyarányú túlköltekezése történt meg, ennek ellensúlyozására **2022 II. félévében**, a Kormány elrendelte a központi költségvetés fejezeti kiadásainak 581 Mrd Ft-tal történő csökkentését. A Kormány szeptemberben a 2257/2022-es határozatában a központi költségvetés kifizetéseit egyes előirányzatok kivételével a pénzügyminiszter előzetes engedélyéhez kötötte, aminek következtében, októberben csökkenés következett be mind a költségvetési szervek, mind a fejezeti kezelésű előirányzatok teljesített kiadásainak összegében. A csökkentés csak egy hónapig volt tartható, az év hátralévő hónapjaiban a kiadások összege ismét emelkedett, decemberben elérte a szeptemberi kiadások összegének kétszeresét. Összességében a **II. félévben a kiadások nem érték el** az I. félév kiadásainak összegét, annak 84,2%-ában teljesültek, nagyrészt a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok jelentős kiadáscsökkentésének köszönhetően (az I. félévhez képest a kiadások 1433,5 Mrd Ft-tal teljesültek alacsonyabban.) Az éves előirányzatot a költségvetési szervek kiadásai **33,1%-kal**, 1 784,8 Mrd Ft-tal, a szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai pedig 1 711,3 Mrd Ft-tal (**51,5 %-kal**) lépték túl.

A **szakmai fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásai** 2022-ben a 2021. évi kiadásoknál 659,2 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesültek. A kiadások 2021. évhez viszonyított magas összegéhez hozzájárult a nem állami felsőoktatási intézmények támogatására, a normatív finanszírozásra, az egyházi működési, program és fejlesztési támogatásokra, valamint a turisztikai fejlesztési célelőirányzatra kifizetett magasabb összegek. A **normatív finanszírozás** összege (a köznevelési célú humánszolgáltatás és működési támogatás, a hit- és erkölcstanoktatás és tankönyvtámogatás, illetve szociális, gyermekvédelmi, gyermekjóléti és fogyatékos személyek esélyegyenlőségét elősegítő célelőirányzatokra kifizetett összegek) a kiadások mintegy 13%-át tette ki.

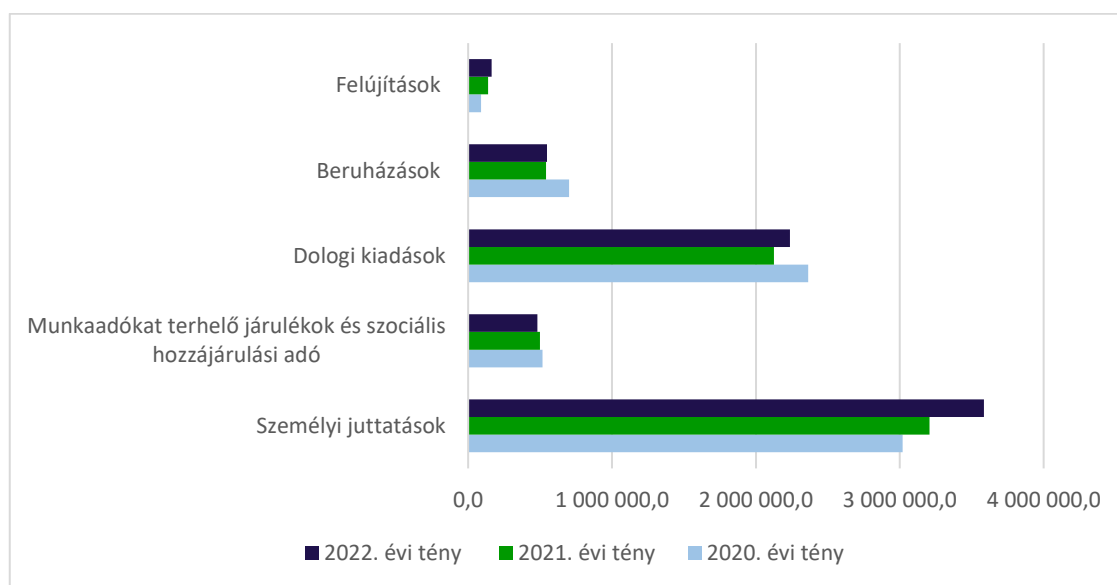
³ A MÁK adatai alapján a központi költségvetési szervek kiadásai 35,3 Mrd Ft-tal alacsonyabb összegben, a fejezeti kezelésű előirányzatok kiadásainak összege pedig 33,5 Mrd Ft-tal magasabb összegben teljesültek, mint a Zársz.tv.javaslat szerinti, 2022. évi teljesítési adatok.

2022-ben a költségvetési fejezetek személyi juttatásai 8,1%-kal, a dologi kiadásai 52,8%-kal, beruházásai 11,9%-kal és felújításai 221,5%-kal haladták meg a költségvetésben tervezett előirányzatokat.

A központi költségvetési fejezetek egyes kiemelt előirányzatainak alakulását mutatja be a 13. számú ábra 2020-2022. közt.

13. sz. ábra

A központi költségvetési fejezetek egyes kiemelt előirányzatainak alakulása 2020-2022. között (M Ft)

Forrás: MÁK, 2023c alapján, ÁSZ szerkesztés

Az előző évek kiadásaihoz viszonyítva látható, hogy több előirányzat teljesítése nem érte el a 2020. évi kiadások szintjét. Ezek közé tartoznak a - 2022. évi magas inflációs környezetben emelkedő energia- és szolgáltatási árak ellenére - a dologi kiadások. Ennek oka néhány magas összegű rendkívüli kiadás 2020-ban. A személyi juttatások 2022-ben az előző éveknél magasabban teljesültek (a 2021. évi teljesítést 11,8%-kal haladták meg), ami a közszférában végrehajtott (köznevelési, egészségügyi, szociális, kulturális, rendvédelmi, honvédelmi, felsőoktatási, igazságügyi) béremelések mellett a fegyveres szervek részére kifizetett magas összegű egyszeri, szolgálati juttatásnak tudható be.

5. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEINEK ALAKULÁSA

A költségvetés adó-és járulék bevételeit a költségvetés hét fejezete⁴ tartalmazta 2022-ben, amely bevételek együttesen az előirányzat 126,1%-ban teljesültek. A költségvetés közvetlen bevételeinek (XLII. fejezet) egy része 2022-ben 814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelettel átkerült az újonnan létrehozott L. Rezsivédelmi Alaphoz, valamint a LI. Honvédelmi Alaphoz. Az adószervezet alakulásának bemutatásához – az összehasonlíthatóság érdekében - a XLII., L., LI. fejezetek adóbevételeit együttesen mutatja be az 3. számú táblázat. A táblázat az extraprofit-adórendelet szerint beszédett adókat is tartalmazza.

⁴ XLII., XLVII., L., LI., LXII., LXXI., LXXII.

A főbb adócsoportok bevételeinek alakulása a 2022. évben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	Részarány az adócsoportokon belül (2022. évi teljesítés)	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
Vállalkozások költségvetési befizetései összesen	1 892,1	1 959,9	2 895,0	153,0%	19,6%	147,7%
Fogyasztáshoz kapcsolt adók összesen	7 054,0	7 242,8	8 718,3	123,6%	59,1%	120,4%
Lakosság költségvetési befizetései összesen	3 210,8	3 155,7	3 143,9	97,9%	21,3%	99,6%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

A Vállalkozások költségvetési befizetései az előirányzat 147,7%-ában, a Fogyasztáshoz kapcsolt adók 120,4%-ában teljesültek, ami főként a II. félévi magasabb összegű befizetésekhez köthető. Néhány adónem kivételével az adóbevételek teljesülése meghaladta az előirányzatot a 2022. évben. A lakosság költségvetési befizetéseiből nem érte el az előirányzatot a szja bevétel (97,2%-os teljesülés), a gyermeket nevelők szülők I. negyedévi szja visszatérítésének következtében. Az adószervezetben a 2021. évi bázishoz képest nőtt a fogyasztáshoz kapcsolt adók aránya 58,0%-ról 59,1%-ra, és csökkent a lakossági költségvetési befizetések aránya 26,4%-ról 21,3%-ra. Ez összhangban van a Kormány adópolitikájának azon céljával, amely szerint az adóterhelés súlypontját a jövedelmeket terhelő adókról egyre inkább a fogyasztást, forgalmat terhelő adókra, illetve a káros externáliákat terhelő (környezetvédelmi, illetve egészségügyi célú) adókra helyezze át. Ezt alátámasztja az is, hogy az Európai Unió összesített adóbevételein belül a hozzáadottérték-adó bevételek aránya 17-18% körül mozgott 2012-2021. között, míg Magyarországon 2016-tól 2021-re 23,4%-ról 29,3%-ra nőtt.

5.1. A vállalkozások költségvetési befizetései

A 2022. évben a központi költségvetés **társasági adóból** származó bevétele 746,6 Mrd Ft-ban teljesült, ami 26,8%-kal haladta meg az előirányzatot, 33,8%-kal a bázist. A központi költségvetés **kisvállalati adóból** (KIVA) befolyt bevétele 145,5 Mrd Ft volt 2022-ben, ami mind az előirányzatot (20,0%-kal), mind a bázist (30,8%-kal) meghaladta, a kisvállalati adóalanyok számának bővülése miatt. A II. féléves befizetések az I. félévit 8,8%-kal haladták meg, amelyben szerepet játszott, hogy a **kisadózók tételes adója** (KATA) szerint adózók 17,7%-a (78,6 ezer vállalkozás) választotta szeptembertől az általános szabályok (pl. KIVA) szerinti adózást. A KATA származó 186,1 Mrd Ft bevétel jelentősen elmaradt a tervezettől (78,6%-a), tekintettel arra, hogy az adóalanyok száma jogszabálmódosítás miatt csökkent szeptembertől. A 444,0 ezer katás vállalkozásból azok 30,5%-a (135,6 ezer vállalkozás) adózott

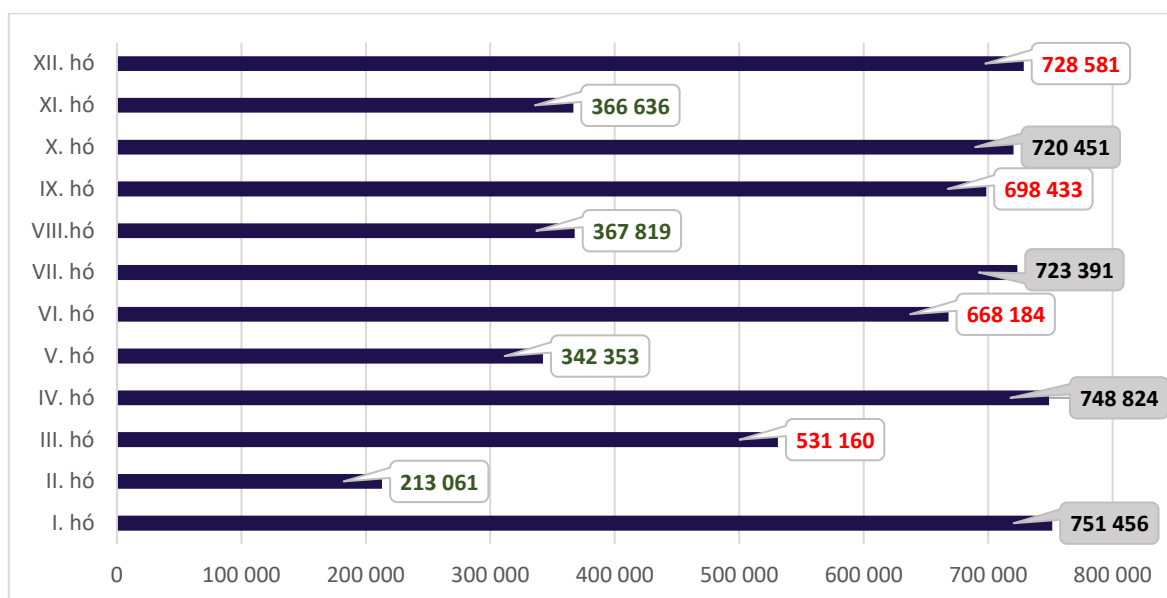
továbbra is az adónemben, 41,0% (182,0 ezer vállalkozás) átalányadózó lett. A központi költségvetés **rehabilitációs hozzájárulásból** teljesített 135,6 Mrd Ft bevétele 16,6%-kal haladta meg az előirányzatot, ami a minimálbér 19,5 %-os 2022. évi növekedésére vezethető vissza.

5.2. A fogyasztáshoz kapcsolt adók

A 2022. évben a Fogyasztáshoz kapcsolt adók cím bevételei 8 718,3 Mrd Ft összegben teljesültek, ez a bázist 23,6%-kal haladta meg. A csoporton belül a legtöbb bevétel 6 860,3 Mrd Ft, az **általános forgalmi adóból** (áfa) származott. A II. félévi áfa bevételek az első félévit 10,8%-kal haladták meg. Ennek oka alapvetően a prognosztizáltnál magasabb infláció. Az éves bevételek az előirányzatot 25,0%-kal haladták meg. A bázishoz képesti növekedés 27,1%-os volt. A belföldi befizetések növekedése elsősorban a villamosenergia-, gáz, gőzellátáshoz, illetve a feldolgozóiparhoz köthető. Az áfabevételek havi alakulását mutatja be az 14. számú ábra.

14. sz. ábra

Az áfabevételek alakulása 2022. I-XII. hónapokban (M Ft)

Forrás: MÁK, 2023a alapján, ÁSZ szerkesztés

Az áfabevételek 2022-es növekedése elsősorban a háztartások fogyasztási kiadásai dinamikus növekedésének köszönhető, annak, hogy a megugró infláció ellenére 2022-ben még nominálisan növekedtek a fogyasztási kiadások, illetve 2022. I. félévében a háztartások fogyasztása volumenében is számottevően emelkedett. (Lásd részletesen az 1.2.3. alfejezetben) Emellett 2022-ben 2021-hez képest az áfaalanyok száma 5,8%-kal nőtt, az áfa alanyi mentes adóalanyok száma pedig 2,8%-kal csökkent, ezzel hozzájárulva az áfabevételek növekedéséhez.

2022. egészében a központi költségvetés **jövedéki adóból** származó bevétele 1 229,5 Mrd Ft volt, ami az előirányzat (1 296,2 Mrd Ft) 94,9%-a. 2022 II. félévében a **jövedéki adó** bevételek az első félévinek 111,7%-át érték el, a jövedéki adón belül a II. félévben (az első félévhez képest) csökkent az üzemanyagok (54,7%-ról 47,6%-ra) és nőtt a dohánytermékek (34,6%-ról 40,6%-ra) részaránya. Az I. félévi alacsonyabb teljesítés oka, hogy a Kormány a 2022. márciusában csökkentette a jövedéki adó mértékét az üzemanyagok esetében. A bevétel alakulását befolyásolta 2022-ben az árstop következtében megnövekedett kereslet is.

Az üzemanyag árstop kivezetését követően, decemberben a jövedéki adó mértéke is visszaállt a korábbi szintre. A jövedéki adó összegének növekedéséhez hozzájárult a II. félévben a fűtőolajat és a dohánytermékeket érintő adómérték-emelés, de a dohánytermékeknél a készletezés miatti forgalomművekedés is emelte a bevételeket. A jövedéki adó főbb csoportjaiból származó bevételeket mutatja be a 4. számú táblázat.

4. sz. táblázat

A főbb csoportok jövedéki adóbevételeinek alakulása 2022-ben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés
Üzemanyag	715,5	726,5	628,7	87,9%
Dohánytermékek	412,5	455,2	476,0	115,4%
Egyéb termékek	95,4	97,9	105,4	110,5%
Villamos energia, földgáz, szén	20,0	17,9	19,4	97,0%
Összesen:	1 243,4	1 296,2	1 229,5	98,9%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

5.3. A lakosság költségvetési befizetései

A lakosság költségvetési befizetésein belül a legnagyobb arányt (91,4%-ot) a **személyi jövedelemadóból** származó bevételek tették ki. 2022-ben az szja bevétel 2 786,0 Mrd Ft volt, amely az előirányzat 97,2%-át és a bázis 96,4%-át érte el. Ennek háttérében egyrészt a gyermeket nevelők szja visszatérítése (2022. I. negyedévében összesen 683,8 Mrd Ft összegben), mint bevételcsökkentő tényező és a rendvédelmi szervek dolgozói számára februárban teljesített szolgálati juttatás, mint növelő tényező áll. Az szja bevételekre kedvezően hatott a keresetek emelkedése, azonban csökkentették az szja bevételeket az adókedvezmények, így a 25 év alatti fiatalokat érintő szja mentesség.

Az **illetékbefizetések** 99,1%-át kitevő lakossági illetékbefizetésekből eredő bevétel az előirányzat 131,8%-ban teljesült, a bevételek növekedésének kedvezett az ingatlanpiaci áremelkedés.

5.4. Az extraprofitadó-rendelet hatálya alá tartozó adónemekből befolyt bevételek

A Kormány az extraprofit adókról szóló 197/2022. (VI.4.) Korm. rendelettel („extraprofitadó rendelet”) egyes adónemek esetében többletadókat vetett ki 2022. július 1.-jétől. A rendeletben meghatározott adónemek többsége nem új, azonban változott az adónem mértéke, illetve számításának módja. Egyes adók vonatkozásában a teljesítést adónemenként a 5.számú táblázat mutatja be.

**Egyes extraprofitadó rendelet hatálya alá tartozó adónemek bevételeinek teljesülése
2022-ben (Mrd Ft-ban és %-ban)**

Extraprofitadó-rendelet hatálya alá tartozó adónem	2022. évi Kvtv. előirányzat	Teljesülése 2022. I. félév	Teljesülése 2022. II. félév	Teljesülés 2022. I-XII. hó közt
Bányajáradék	38,0	68,4	172,9	241,3
Biztosítási adó és pótagó	115,4	60,2	109,0	169,2
Cégautóadó	39,3	19,5	30,4	49,9
Energiaellátók jövedelemadója	54,8	55,0	148,8	203,8
Jövedéki adó	1 296,2	580,7	648,8	1 229,5
Kiskereskedelmi adó és pótagó	76,3	15,3	161,5	176,8
Népegészségügyi termékadó	63,8	36,1	41,0	77,1
Pénzügyi szervezetek befizetései	60,9	40,2	286,8	327,0
Távközlési adó és pótagó	53,3	28,9	67,7	96,6

Forrás: MÁK, 2023a és 2023d, 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

A költségvetés adó- és járulékbvételeinek mintegy 9,8%-a a rendelet hatálya alá tartozó extraprofit-adókból származott 2022-ben. Az I. félévben ezekből az adónemekből (az adókulcsok emelése nélkül) a teljesítés 904,2 Mrd Ft volt, a II félévben ennél 762,7 Mrd Ft-tal több, 1 666,9 Mrd Ft folyt be.

Az extraprofitadó rendelet hatálya alá tartozó adónemek közül összegében a legnagyobb bevétel a jövedéki adóból származott. Jelentős bevétel származott a pénzügyi szervezetek befizetéseiből is, ahol az extraprofitadó rendelettel bevezetett különadó önmagában 247,3 Mrd Ft többletbevételt eredményezett. A bányajáradék 635,1%-os teljesülésében szerepet játszott, hogy az extraprofitadó rendelet módosította a bányajáradék számítási módját és szénhidrogének esetében a 2021. évvel megegyező kitermelési kötelezettséget írt elő. Az energiaellátók jövedelemadója az előirányzatot 149,0 Mrd Ft-tal haladta meg, ebből 100,3 Mrd Ft az Urals és Brent olaj közti árfolyamkülönbözet alapján fizetett extraprofitadóból adódott. A biztosítási adó és pótagó bevételek éves szinten 46,6%-kal nőttek, a 2022. júliusától bevezetett pótagó összege 56,7 Mrd Ft volt.

5.5. Egyéb költségvetési bevételek

Az XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezeten belül a 4. cím tartalmazza az egyéb költségvetési bevételeket, amely magában foglalja a vegyes bevételeket, továbbá a központosított bevételeket. A központosított bevételek teljesítésének összege 2022-ben 551,7 Mrd Ft volt, az alcímen tervezett bevételi előirányzatok összegének 106,1%-a. A legnagyobb tétel ebben a körben a megtett úttal arányos útdíj, a teljes bevétel 50,2%-a (277,1 Mrd Ft).

6. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A költségvetés lényegesebb közvetlen kiadásainak alakulását a 6. számú táblázat mutatja be.

6.sz. táblázat

A költségvetés egyes közvetlen kiadásainak alakulása a 2022. évben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
XLII. A KÖLTSÉGVETÉS KÖZVETLEN BEVÉTELEI ÉS KIADÁSAI FEJEZET, ebből:					
Babaváró támogatások	71,8	91,5	126,2	175,8%	137,9%
Diákhitel konstrukciók támogatása	4,0	5,2	5,2	130,0%	100,0%
Szociálpolitikai menetdíj támogatás	86,0	120,0	118,4	137,7%	98,7%
Állam által vállalt kezesség és viszontgarancia érvényesítése	16,8	47,0	33,0	196,4%	70,2%
Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz	1 163,1	1 097,7	1 097,7	94,4%	100,0%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

A költségvetés XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetén belül a **Babaváró támogatások** cím (amely magában foglalja a kapcsolódó banki költségtérítéseket, a tartozások elengedését és a banki kamattámogatást) a tervezett 91,5 Mrd Ft-tal szemben 126,2 Mrd Ft összegben teljesült, 37,9%-kal meghaladva az előirányzatot. Ennek oka a babaváró támogatások banki költségtérítésének növekedése, továbbá a babaváró támogatás kamattámogatásának előző évi magasabb hitelkihelyezés és növekvő hozamok következtében történő emelkedése. Az előző évhez képest 75,8%-kal nőttek a babaváró támogatásokra kifizetett összegek.

A **Diákhitel konstrukciók támogatása** cím összességében a 2022. évi Kvtv. előirányzat 100%-ában teljesült. A címen belül a Diákhitel konstrukciók kamattámogatása 107,0%-on, míg a Diákhitel tartozás csökkentésének támogatása 93,1%-on teljesült. A 2021. évhez képest 2022-ben a teljesítésben 30%-os növekedés látható, amelyet a diákhitel konstrukciók kamattámogatásának növekedése magyaráz.

A **Szociálpolitikai menetdíj támogatás** cím (amellyel az állam a közúti és a vasúti személyszállító társaságok számára az utazási kedvezmények igénybevételével megvalósuló utazások miatt jelentkező árbevétel-elmaradás felmerült kiadásait ellentételezi) 2022. évben 1,6 Mrd Ft-tal maradt el a tervezett előirányzathoz képest, 118,4 Mrd Ft-os összegben teljesülve. A 2021. évhez képest 37,7%-os növekedés látható, amelynek oka, hogy a pandémia miatt a bázisévben a közösségi közlekedés igénybevétele csökkent, amely hatás 2022-ben már kevésbé érvényesült.

Az **Állam által vállalt kezesség és viszontgarancia érvényesítése** cím összességében a 2022. évi Kvtv. előirányzat 70,2%-ában teljesült a cím. Az előző évhez képest közel duplájára nőtt az állam által vállalt kezesség és viszontgarancia érvényesítése cím, amely a MEHIB Zrt. általi biztosítási tevékenységből eredő fizetési kötelezettség és a Garantiqa Hitelgarancia Zrt. garanciaügyleteiből eredő fizetési kötelezettség alcímek növekedésével függ össze (annak ellenére is nőtt a cím kiadása, hogy a Kormány az 1325/2022. (VII. 11.) Korm. határozattal 15,0 Mrd Ft-tal csökkentette a címhez tartozó előirányzatot).

A **Garancia és hozzájárulás a társadalombiztosítási ellátásokhoz** címhez kapcsolódó kiadások az előirányzattal azonos összegben, 1 097,7 Mrd Ft-ban teljesültek a 2022. évben. A címhez tartozik a Nyugdíjbiztosítási Alap támogatása alcím, amely a Nyugdíjbiztosítási Alap tervezett éves költségvetési bevétele feletti kifizetések támogatására szolgál. A támogatás összegét a MÁK az éves előirányzat felhasználási terv ütemezése szerint utalja át. Emellett az Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap támogatása alcím tartozik a címhez, amely egyrészt a biztosítási jogviszonyból származó jövedelemmel nem rendelkező személyek után fizetett fix összegű egészségügyi szolgáltatási járulék fedezetéül, másrészt az alap költségvetésének egyensúlyban tartása érdekében az alap kiadásainak támogatására szolgál.

7. AZ EURÓPAI UNIÓS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA

A Kvtv-ben a legnagyobb összegben betervezett európai uniós bevételek alapvetően a 2014-2020. és a 2021-2027. közötti többéves pénzügyi keretekben, illetve a koronavírus hatásainak enyhítésére létrehozott Next Generation EU (NGEU) keretében rendelkezésre álló források voltak.

A **2021-2027.** közötti időszakban biztosított uniós források javarészt a hagyományos többéves pénzügyi keret kohéziós politikai forrásait foglalják magukba. A hétéves pénzügyi keret összege 1 074,3 Mrd euró.

Az NGEU forrásainak legnagyobb részét a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) képezi. Eltérően a kohéziós operatív programoktól, az RRF teljesítményalapú eszköz, vagyis a tagállamok akkor juthatnak finanszírozáshoz, ha teljesítenek bizonyos minőségi mérföldköveket és mennyiségi célokat. Amennyiben a Bizottság az értékelést követően megállapítja, hogy az előírt mérföldköveket és célokat nem teljesítették kielégítő módon, a pénzügyi hozzájárulás és adott esetben a hitel egészének vagy egy részének kifizetését fel kell függeszteni. A tagállamok számára nyújtandó összes pénzügyi hozzájárulás kifizetését 2026. december 31-ig kell teljesíteni.

A **2021-2027. évre járó kohéziós politikai források** felhasználásának feltétele a Partnerségi Megállapodás és az egyes operatív programok elkészítése (és azoknak az EU részéről való jóváhagyása). Az Európai Bizottság 2022. december 22-én fogadta el a Partnerségi Megállapodást, melynek ütemterve szorosan kapcsolódik a Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervhez és a jogállamiságra vonatkozó feltételrendszerről szóló folyamathoz. A Bizottság ekkor fogadta el a Partnerségi Megállapodás (és a belügyi alapok) végrehajtásához kapcsolódó nemzeti programokat is. Tekintettel arra, hogy a megállapodások megkötésére csak év végén került sor, a Kvtv-ben tervezett bevételek 2022-ben nem teljesülhettek, így nagy összegű forrás-megelőleezés volt szükséges a II. félévben is, ami hozzájárult a központi költségvetési kiadások, és ezáltal a pénzforgalmi hiány összegének növekedéséhez.

Az RRF forrásokhoz az azok megalapozását jelentő Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv elfogadása volt szükséges. Magyarország 2021 májusában benyújtott Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervét az Európai Unió Tanácsa 2022. december 15-én (azaz 18 hónap elteltével) fogadta el. Habár ennek eredményeként elhárult az egyik akadály a rendelkezésre

álló 5,8 Mrd euró vissza nem térítendő helyreállítási támogatás lehívásának, a további feltételek teljesítéséig az uniós kifizetések nem történnek meg. Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Tervének célja elsősorban a koronavírus járvány gazdasági és társadalmi hatásainak ellensúlyozása, illetve a gazdaság ellenállóképességének, fenntarthatóságának, a zöld és a digitális átmenettel kapcsolatos kihívásokra és lehetőségekre való felkészültségének a növelése. A terv 2026-ig összesen 2 300 Mrd Ft összegű stratégiai fejlesztési projektet foglal össze.

A 2022. évre vonatkozóan az európai uniós fejlesztésekre 2 363,3 Mrd Ft bevételi, 3 001,1 Mrd Ft kiadási előirányzat mellett 637,8 Mrd Ft hiányt terveztek a Kvtv.-ben.

7.1. Az európai uniós bevételek alakulása

A 2022. évi Kvtv-ben az európai uniós forrásokból származó bevételek tervezése és elszámolása alapvetően két fejezetben, a XIX. Gazdaság-újraindítási Alap Uniós fejlesztései, valamint a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezetben történt.

A költségvetés európai uniós bevételei 2022-ben (az Alapok alapja pénzügyi eszközök nélkül számítva) 1 391,0 Mrd Ft összegben, a tervezett bevételektől 41,1%-kal (972,3 Mrd Ft-tal) elmaradva teljesültek. A bevételek 93,7%-a (1 304,0 Mrd Ft) a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet 6. Uniós programok bevételei címnél teljesültek.

Az európai uniós bevételek főbb tételeinek 2022. évi alakulását a 7. számú táblázat mutatja be.

7. sz. táblázat

A központi költségvetés uniós bevételeinek alakulása a 2022. évben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
XIX. Gazdaság-újraindítási Alap Uniós fejlesztései fejezet bevételei, ebből:	358,0	219,4	236,1	66,0%	107,6%
Kohéziós politikai operatív programok 2014-2020	70,7	0,0	63,4	89,7%	-
Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)	0,0	0,0	6,1	-	-
XLII. fejezet, 6. Uniós programok bevételei, ebből:	1 464,4	2 351,6	1 304,0	89,0%	55,5
Kohéziós Operatív Programok utólagos megtérülése	1 195,7	1 287,8	1 002,7	83,9%	77,9%
Egyéb programok, ezen belül:	9,1	867,6	26,1	286,8%	3,0%
<i>Kohéziós Operatív Programok 2021-2027</i>	0,0	499,9	0,0	-	0,0%
<i>Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz</i>	0,0	348,5	0,0	-	0,0%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő uniós bevételek*	3,3	0,5	0,5	15,2%	100,0%
Bevételek összesen (Alapok alapja pénzügyi eszközök, szakmai fejezeti kezelésű előirányzat nélkül)	1 556,6	2 363,3	1 391,0	89,6%	59,0%

*XIV. Belügyminisztérium, XV. Pénzügyminisztérium

Forrás: ME, 2023. 2021. évi zárszámadási törvény és 2022. évi Zársz.tv.jav.alapján, ÁSZ szerkesztés

A **XIX. Gazdaság-újraindítási Alap Uniós fejlesztései** fejezetben tervezett európai uniós bevételek az eredeti előirányzatot 7,6%-kal meghaladó összegben teljesültek a 2022. év során. Ezen bevételek elsősorban a 2014-2020. évi operatív programokkal kapcsolatos európai uniós bevételeket tartalmazzák. Az RRF tekintetében bevételek nem voltak tervezve ebben a fejezetben. A befolyt bevételek kisebb része a lebonyolítók által év végén visszautalt, fel nem használt előlegekből adódik, nagyobb része a 2021. évi projektindító támogatások elszámolásából, tőke és kamat visszafizetéseiből adódnak (ME, 2023).

Az uniós programok többségében a támogatás uniós részét a központi költségvetés megelőlegezi, amit csak a kifizetést követően (az Európai Bizottsággal való elszámolás és térítés után) utalnak át a költségvetésbe. Ezen támogatások a XLII. A költségvetés közvetlen bevételei és kiadásai fejezet Uniós programok bevételei cím előirányzataira folynak be⁵. A 2022. évi tervezett bevétel 2 351,6 Mrd Ft volt, amely 1 304,0 Mrd Ft összegben teljesült. A címen teljesült bevételek 76,9%-a a Kohéziós Operatív Programokból, 18,9%-a a Vidékfejlesztési Programból származott. A **Kohéziós Operatív Programok 2014-2020.** utólagos megtérülése vonatkozásában a bevételek eredeti előirányzata 1 287,8 Mrd Ft volt, amely – 22,1%-kal (285,1 Mrd Ft-tal) elmaradva a tervezettől – 1 002,7 Mrd Ft összegben teljesült. A **Vidékfejlesztési Program 2022.** évben tervezett bevétele 152,0 Mrd Ft volt. Az előirányzat 62,5%-kal (95,0 Mrd Ft-tal) magasabb összegben teljesült. A **Kohéziós Operatív Programok 2021-2027** 499,9 Mrd Ft előirányzatából és az RRF 348,5 Mrd Ft előirányzatból 2022. évben nem teljesült bevétel.

7.2. Az európai uniós kiadások alakulása

Az európai uniós kiadások 2 989,5 Mrd Ft-ban teljesültek 2022-ben, ami az eredeti előirányzat 3 001,2 Mrd Ft-os összegének 99,6%-a, a 2021. évi teljesítést pedig 33,0%-kal (742,1 Mrd Ft-tal) haladja meg.

A kiadások majdnem egésze (2 961,9 Mrd Ft) a XIX. Gazdaság-újraindítási Alap Uniós fejlesztései fejezetben, a 3. Központi kezelésű előirányzatok cím alatt teljesült. További 45,9 Mrd Ft különböző fejezetek központi kezelésű előirányzatain került megtervezésre, melynek 60,1%-a (27,6 Mrd Ft) teljesült. A központi költségvetés európai uniós kiadásainak 2022. évi alakulását a 8. számú táblázat foglalja össze.

⁵ A kohéziós operatív programok Bizottság általi térítései egy Magyar Államkincstárnál vezetett, de költségvetésen kívüli programszámlára érkeznek, amelyek költségvetésbe való beutalása egy előirányzatra történik. (Kvtv.)

**A központi költségvetés európai uniós kiadásainak 2022. évi alakulása
(Mrd Ft-ban és %-ban)**

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
XIX. fejezet, 3. Központi kezelésű előirányzatok cím kiadásai, ebből:	2 226,8	2 955,3	2 961,9	133,0%	100,2%
Kohéziós politikai operatív programok 2014-2020.	1 659,7	1 036,9	1 346,0	81,1%	129,8%
Kohéziós politikai operatív programok 2021-2027.	211,2	1 103,6	663,0	313,9%	60,1%
Vidékfejlesztési és halászati program 2014-2020.	254,3	234,5	408,7	160,7%	174,3%
Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF)	27,6	450,0	501,3	1816,3%	111,4%
Egyéb, más fejezetekben megjelenő uniós kiadások**	20,6	45,9	27,6	134,0%	60,1%
Kiadások összesen	2 247,4	3 001,2	2 989,5	133,0%	99,6%

**XII. Agrárminisztérium, XIV. Belügyminisztérium, XVIII. Külgazdasági és Külügyminisztérium ME (2023), 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés*

A **XIX. Gazdaság-újraindítási Alap Uniós fejlesztései fejezet** tervezett uniós kiadásai 2022-ben 100,2%-ban, az egyéb fejezetekben megjelenő uniós kiadások előirányzata 60,1%-ban teljesült. A XIX. fejezet kiadási tételei döntő hányadban a 2014-2020. költségvetési ciklushoz és a 2021-2027. költségvetési ciklushoz kapcsolódó kohéziós politikai operatív programokhoz, illetve az RRF-hez kapcsolódtak.

Az XIX. fejezet központi kezelésű előirányzatok teljesített kiadásainak 45,4%-át képezték a 2014-2020. közötti kohéziós politikai operatív programok kapcsán felmerült, 1 346,0 Mrd Ft összegű kiadások. A **2014-2020. költségvetési ciklus kohéziós politikai operatív programjai** esetében a kiadások a tervezettnél 309,1 Mrd Ft-tal (29,8%-kal) magasabb összegben teljesültek. Ennek háttérében részben az áll, hogy a 2021-2027-es operatív programokból megvalósítandó egyes projektek – átmenetileg – a 2014-2020-as operatív programok terhére kerültek elszámolásra.

A **2021-2027. költségvetési ciklus kohéziós politikai operatív programjai** esetében a kiadások a tervezettnél 440,6 Mrd Ft-tal (39,9%-kal) alacsonyabb összegben teljesültek. Ennek oka elsősorban az volt, hogy az időszak operatív programjai csak 2022 végén (december 22-én) kerültek elfogadásra, így a felhívások nem jelenhettek meg, és kifizetés sem történhetett. Azon programok esetében pedig, amelyeknél kijelölésre kerültek a 2022. évi fejlesztéspolitikai pénzügyi célok, ott vagy túl-, vagy alulteljesítés történt. A túlteljesítés oka volt pl. a kifizetési prognózis eredeti előirányzatot meghaladó beállítása. Az alulteljesítés oka volt pl., hogy vagy nem a meghirdetett terv szerint történt a haladás, vagy az előlegigénylés eltért a tervezettől, illetve a szervezet-átalakítások és egyéb tényezők miatt az intézményrendszer nem állt fel

teljes mértékben, és lelassultak az adminisztrációs folyamatok. A kiadásokat teljes egészében a hazai költségvetés finanszírozta.

Az **RRF** esetében 501,3 Mrd Ft kiadás teljesült, amely 51,3 Mrd Ft-tal (11,4%-kal) haladta meg az előirányzatot. Az RRF forrásokhoz kapcsolódó fejlesztések végrehajtásáról a Kormány határozatban rendelkezett, ebben a pályázati rendszerben, és az azon kívül végrehajtandó intézkedéseket határozta meg. A túlteljesülés elsősorban a 2022. évre áthúzódó előlegkifizetéseknek tudható be.

Összességében 1 164,3 Mrd Ft összegű kifizetés történt a Kohéziós politikai operatív programok 2021-2027 (663,0 Mrd Ft) és az RRF (501,3 Mrd Ft) tekintetében 2022-ben. Figyelemmel az uniós társfinanszírozási arányokra (súlyozott átlag 2022-ben: 83,6%), valamint a visszafizetések (és hasonló jellegű bevételek) várható arányára (2022-ben: 5,7%), számításaink szerint **2022-ben a magyar költségvetés 521,1 Mrd Ft összegű forrást előlegezhetett meg a Kohéziós politikai operatív programok 2021-2027 esetében.**

8. AZ ÁLLAMI VAGYONNAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA

A költségvetés **állami vagyonnal kapcsolatos bevételek** és kiadások fejezetében az állami vagyonnal kapcsolatos befizetések tervezett összege 194,5 Mrd Ft volt 2022-ben, a befizetések az első félévben 191,2 Mrd Ft-ot, a második félévben 31,9 Mrd Ft-ot, összesen 223,1 Mrd Ft-ot tettek ki. Az éves teljesítés az előirányzatnál 28,6 Mrd Ft-tal (14,7%) magasabban teljesült.

A bevételek meghatározó része volt az előirányzat 100%-ában teljesülő 150,2 Mrd Ft értékű frekvenciahasználati jogosultság értékesítés. A vételár megfizetésére 2022. március és április hónapokban került sor. Az előirányzatnál magasabb értékben teljesültek a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. (MNV Zrt.) rábízott vagyonával kapcsolatos ingatlanokkal és ingóságokkal kapcsolatos bevételek. Ezen belül az ingatlan és egyéb eszköz értékesítésből származó bevételek 22,6 Mrd Ft-tal, a bérleti és vagyonkezelői díjak 5,6 Mrd Ft-tal haladták meg az előirányzatot.

Az **állami vagyonnal kapcsolatos kiadások** alakulását befolyásolta az állami vagyonnal való gazdálkodás jogszabályi hátterének az év során történt jelentős változása. A Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló kormányrendelet alapján a nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter (NVTNM) jogutódja 2022. május 25-től a gazdaságfejlesztési miniszter. Ezért az eredeti előirányzat az NVTNM-nél került meghatározásra, de a kormányrendelet hatálybalépésétől a nyitott és az új feladatok elvégzése a Gazdaságfejlesztési Minisztérium (GFM) hatáskörébe került át.

Az XLIII. fejezet állami vagyonnal kapcsolatos kiadásai a 2022. évben 556,2 Mrd Ft összegben, a költségvetési törvény szerinti éves előirányzat 310,0%-ában teljesültek. Ezen belül az első félévben 230,5 Mrd Ft, a második félévben 325,7 Mrd Ft kiadás teljesült. A főbb kiadásokat a 9. számú táblázat tartalmazza.

**Az XLIII. fejezet, állami vagyonnal kapcsolatos főbb kiadásainak alakulása a 2022. évben
(Mrd Ft-ban és %-ban)**

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés/2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
Az MNV Zrt. rábízott vagyonával kapcsolatos kiadások, ebből:	92,0	79,0	109,3	118,8%	138,4%
Társaságokkal kapcsolatos kiadások ebből:	30,3	13,1	28,8	95,0%	219,8%
<i>Az MNV Zrt. tulajdonosi joggyakorlásába tartozó társaságok forrásjuttatásai</i>	21,5	5,2	20,4	94,8%	392,3%
Az NVTNM / GFM tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos kiadások, ebből:	489,7	62,4	434,4	88,7%	696,2%
<i>Az NVTNM /GFM tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó egyéb társaságok forrásjuttatásai</i>	433,6	11,9	311,5	71,8%	2617,6%
<i>Az NHKV Zrt. támogatása</i>		50,0	-	-	-
<i>Eximbank Zrt. tőkeemelése</i>	-	-	100,0	-	-
XLIII. fejezet összesen	641,1	179,3	556,2	86,8	310,2%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások előirányzatát csökkentették egyes átcsoportosítások más fejezetekhez. Ugyanakkor az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet javára is történt átcsoportosítás, 2022. december 21-ével 200 Mrd Ft értékben, ebből az Eximbank Zrt. tőkeemelésére előirányzott összeg 100 Mrd Ft volt.

A 2022. év első félévének legnagyobb, 129,4 Mrd Ft értékű forrásjuttatása a **Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt. tőkeemelése** volt, amelyhez a forrást a Gazdaság-újraindítási Alapból történt átcsoportosítás biztosította. A tőkeemelés nyújtott forrást a Corvinus Zrt. 2022. március 25-én 45-45%-os részesedés szerzésének az Aegon Magyarországot tulajdonló holland holding társaságokban és a Magyar Holdingban összesen. A második félévben a GFM tulajdonosi joggyakorlása alá tartozó egyéb társaságok forrásjuttatásai legnagyobb tétele az **MFB Magyar Fejlesztési Bank Zrt. 170 Mrd Ft értékű tőkeemelése** volt. Míg a GFM tulajdonosi joggyakorlással kapcsolatos kiadásai másik meghatározó tételét az **Eximbank Zrt. 100 Mrd Ft-os tőkeemelése** jelentette az új gazdaságstratégiai modell támogatására.

9. A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK TÁMOGATÁSAINAK ALAKULÁSA

Az önkormányzatok támogatásának jogszabályi környezete nem változott a 2022. évben. 2021-hez hasonlóan az önkormányzatok 2020. december 2-jéhez képest nem állapíthattak meg magasabb helyi vagy települési adómértéket, a hatályos adókedvezményeket, adómentességeket nem szűkíthették, továbbá új helyi adót vagy települési adót nem vezethettek be. 2022-ben az iparűzési adó maximum továbbra is 1% volt a 4 Mrd Ft árbevétel

vagy mérlegfőösszeg alatti mikro-, kis- és középvállalkozások körében. A kieső iparüzési bevételeket a Kormány a 25 ezer fő alatti kistéleplések esetén 100%-ban, a 25 ezer fő felett pedig a település egy főre jutó iparüzési adóerő-képessége alapján kompenzálta. A 2022. évben a *Járvány elleni védekezés alap* bevételét képezte a 2020-ban a központi költségvetésbe átirányított önkormányzati gépjárműadó bevétel.

A helyi önkormányzatok feladatainak ellátására a Kvtv. IX. fejezetében 873,4 Mrd Ft kiadást terveztek. A költségvetés elfogadását követően az eredeti előirányzatok mellett több új címet is létrehozott a kormány. Az év folyamán a **fejezet** – három kormányrendelet és több kormányhatározat alapján – **32 új címmel került kiegészítésre** az egyes önkormányzatok feladatainak ellátására és a települési önkormányzatok fejlesztési feladatainak támogatására. Az új címek összesen 188,2 Mrd Ft-tal növelték az önkormányzatok forrását.

A **helyi önkormányzatok támogatásai** a 2022. évben összesen az előző évet meghaladóan, az előirányzat 123,9%-ában, 1 082,1 Mrd Ft összegben teljesültek. Az éves teljesítés 208,7 Mrd Ft-tal haladta meg az előirányzatot, amelyből 90,2% az új jogcímenen, 9,8% az általános működési és ágazati feladatok támogatásán, valamint a kiegészítő támogatásokon realizálódott.

A helyi önkormányzatok támogatása az első félévben 566,4 Mrd Ft, majd a második félévben 515,7 Mrd Ft összegben teljesült. Az első félévben az időarányosnál magasabb (129,7%) teljesülést legfőképp a költségvetési törvény elfogadását követően létrehozott új címekkel kapcsolatos kifizetések növelték, ezen belül a 2022. évi bérintézkedések támogatása (33,4 Mrd Ft). A második félév előirányzat feletti (118,1%) teljesülésének fő tényezői voltak az októberben teljesült iparüzési adókedvezmény miatti támogatás második részlete (27,2 Mrd Ft), valamint a bérintézkedések második féléves támogatási összege (31,9 Mrd Ft). A fejezet főbb kiadásainak alakulását a 10. számú táblázat mutatja be.

10. sz. táblázat

**A IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet kiadásainak alakulása a 2022. évben
(Mrd Ft-ban és %-ban)**

Előirányzat megnevezése	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
1.A települési önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatása összesen	765,5	774,2	790,0	103,2%	102,0%
2. A helyi önkormányzatok működési célú kiegészítő támogatásai	117,6	85,6	96,7	82,2%	113,0%
3 A helyi önkormányzatok felhalmozási célú kiegészítő támogatásai	33,6	13,6	7,2	21,4%	52,9%
A költségvetési évre vonatkozó Kvtv. elfogadását követően létrehozott új címek összesen	97,1	-	188,2	193,8%	-
Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet, kiadások összesen	1 013,8	873,4	1 082,1	106,7%	123,9%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

Az általános működés és ágazati feladatok támogatása cím alá tartozó gyermekétkeztetés 116,1%-kal, valamint az egyes szociális és gyermekjóléti feladatok támogatása 105,1%-kal

haladta meg a tervezettet. A felhalmozási célú kiegészítő támogatások 6,4 Mrd Ft-tal elmaradtak eredeti előirányzattól, amelyet 4,5 Mrd Ft-tal csökkentett az év elején elvont beruházási előirányzat a 2022. évi hiánycél csökkentése érdekében.

Az új címenen teljesült kiadások közül a legnagyobbak az alábbiak voltak: a települési önkormányzatok a mikro-, kis- és középvállalkozások iparüzési adókedvezménye miatt kieső bevétellel összefüggésben felhasználási kötöttség nélküli a 2022. évi iparüzési adókedvezménnyel kapcsolatos önkormányzati támogatásban részesültek két részletben, június és október hónapokban (teljesítés: 54,3 Mrd Ft, ebből második félév 27,2 Mrd Ft). A 2022. évi bérintézkedések támogatása szolgálta a minimálbér és garantált bérminimum emelése, valamint az egyéb jogszabályok alapján járó illetményemelés nyújtását (teljesítés: 65,3 Mrd Ft, ebből a második félév 31,9 Mrd Ft).

10. A GAZDASÁG-ÚJRAINDÍTÁSI ALAP FEJEZET BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSA

A XLVII. Gazdasági-újraindítási Alap fejezetének bevételei a 2022. évi előirányzat 124,3%-ában, míg kiadásai az előirányzat 108,7%-ában teljesültek. A bevételek 52,8%-a, a kiadásoknak pedig a 37,6%-a teljesült az I. félévben. A 2022. évi teljesítés a 2021. évihez képest a bevételek esetében 115,2%, míg a kiadások esetében 117,5%. A főbb bevételek és a kiadások alakulását a 11. számú táblázatban mutatjuk be.

11. sz. táblázat

A XLVII. Gazdasági-újraindítási Alap bevételeinek és egyes kiadásainak alakulása 2022. évben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
Bevételek összesen	506,7	469,4	583,9	115,2%	124,3%
Kiadások összesen, ebből:	3 346,3	3 617,2	3 933,4	117,5%	108,7%
Tizenharmadik havi nyugdíj visszaépítésének támogatása	77,0	160,3	351,0	455,8%	218,9%
Lakástámogatások	376,5	381,8	634,8	168,6%	166,3%
Közúti fejlesztések	237,4	201,3	201,3	84,8%	100,0%
Vasúti fejlesztések	78,5	183,5	244,4	311,2%	133,2%
Beruházás ösztönzési célú előirányzat	62,7	80,0	170,6	272,2%	213,2%
Turisztika fejlesztési célú előirányzat	87,6	132,4	152,5	174,2%	115,1%
Kiemelt Kormányzati Magasépítési Beruházások	293,8	217,0	269,3	91,6%	124,1%
Gazdaság-Újraindítási Foglalkoztatási Alap	449,4	371,9	323,1	71,9%	86,9%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jáv. alapján, ÁSZ szerkesztés

A Gazdaság újraindítását szolgáló társadalompolitikai célok alcímen nyilvántartott **Tizenharmadik havi nyugdíj visszaépítésének támogatása** kifizetéseinek az eredeti előirányzatban szereplő 160,3 Mrd Ft helyett 351,0 Mrd Ft összegben teljesült. A Parlament

még 2020-ban megszavazta a 13. havi nyugdíj fokozatos visszaépítését. A törvényi szabályozást követően (2021. év végén) azonban a kormány úgy döntött, hogy felgyorsítja a 13. havi nyugdíj teljes összegű visszaépítését és már 2022-ben biztosítja a jogosultaknak a 13. havi nyugdíj teljes összegét, ami 2022-től megegyezik a tárgyév január hónapjára a jogosultat megillető nyugellátás összegével. A 2022. évi teljesítés az eredeti előirányzat 218,9%-a.

Az Otthonteremtési Program célkitűzéseinek megvalósítását támogató **Lakástámogatások** alcím tervezett összegének 166,3%-a került teljesítésre, 634,8 Mrd Ft összegben. Ebben szerepet játszhat, hogy a támogatás igénybevételi lehetőségei év elejétől tovább bővültek, a támogatások teljesítésének üteme a II. félévben az I. félévhez képest nem változott. A 2022. évi teljesítés a 2021. évi költségnek a 168,6%-a.

A **Közúti fejlesztések** soron az eredeti előirányzatban szereplő 201,3 Mrd Ft 100%-a 2022. I. félévében került teljesítésre, további költség ezen a soron a II. félévben nem történt (az egész évi teljesítés az eredeti előirányzat 100%-a). A 2022. évi teljesítés a 2021. évi költségnek a 84,8%-a. A Vasúti fejlesztések soron az eredeti előirányzatban szereplő 183,5 Mrd Ft helyett 244,4 Mrd Ft összeg teljesült. A 2022. évi teljesítés a 2021. évi költségnek a 311,2%-a.

A **Beruházás ösztönzési célelőirányzat** a Kormány stratégiai beruházás-politikájának egyik fontos eszköze, ebből a keretből nyújtott támogatások elsődleges célja a működőtőke-beáramlás szempontjából meghatározó nemzetgazdasági jelentőségű nagyberuházások Magyarországon történő megvalósításának elősegítése, valamint a munkahelyteremtés ösztönzése. Az állami beruházások visszafogása ezt a költségvetési sort nem érintette, az előirányzat a tervezett 80,0 Mrd Ft összege helyett 213,2%-on, 170,6 Mrd Ft összegben teljesült (az egész évi teljesítés 32,2%-a történt az I. félévben).

A **Kiemelt Kormányzati Magasépítési Beruházások** cím 2022. év eredeti előirányzata 217,0 Mrd Ft volt, ami 124,1%-ban, 269,2 Mrd Ft összegben teljesült (az I. félévben még 44,4%, 96,3 Mrd Ft volt a teljesítés). A keretből egyebek közt a *Nemzeti Atlétikai Központ* megvalósítására (29,6 Mrd), a tanterem fejlesztések előkészítésére és megvalósítására (8,3 Mrd Ft) történtek kifizetések.

11. A REZSIVÉDELMI ALAP FORRÁSAINAK FELHASZNÁLÁSA

Az L. Rezsivédelmi Alap fejezetből 2022. szeptembertől történtek felhasználások, december végéig összesen 779,5 Mrd Ft értékben. Ebből 775,7 Mrd Ft az Innovációs és Technológiai Minisztérium / Technológiai és Ipari Minisztérium / Energiaügyi Minisztérium fejezet javára került átcsoportosításra, többek közt a veszélyhelyzet idején a villamos energia és földgáz egyetemes szolgáltatás változatlan feltételek szerinti nyújtását biztosító rezsivédelmi szolgáltatás költségeinek ellentételezésére, a távhőkassza kiegészítésére, a lakossági energia rezsivédelmi szolgáltatásra.

12. AZ ADÓSSÁGSZOLGÁLATTAL KAPCSOLATOS BEVÉTELEK ÉS KIADÁSOK ALAKULÁSA

A 2022. évben a XLI. Adósságszolgálattal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezetben a központi költségvetés adósságszolgálattal kapcsolatos folyó bevételeit 105,0 Mrd Ft összegben, folyó kiadásait 1 398,2 Mrd Ft összegben tervezték. 2022. év egészében a bevételek 146,0%-kal (258,3 Mrd Ft-ban), a kiadások pedig 53,5%-kal (2 102,9 Mrd Ft-ban) teljesültek a tervezetten felül. A kamatbevételek és kiadások, valamint a kamategyenleg alakulását a 12. számú táblázat mutatja be.

**A kamatbevételek és kamatkiadások, valamint a kamategyenleg alakulása 2022. évben
(Mrd Ft-ban és %-ban)***

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
Kamatbevételek, ebből	133,8	105,0	258,3	193,0%	246,0%
Devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	5,7	0,5	16,8	294,7%	3 360,0%
A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	128,1	104,5	241,5	188,5%	231,1%
Kamatkiadások, ebből	1 408,1	1 369,6	2 102,9	149,3%	153,5%
A devizában fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	202,9	143,6	239,2	117,9%	166,6%
A forintban fennálló adósság és követelések kamatelszámolásai	1 205,2	1 226,0	1 863,7	154,6%	152,0%
Kamategyenleg	-1 274,3	-1 264,6	-1 844,6	144,8%	145,9%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

** A 2022. évi bevételek között 42,2 Mrd Ft, a kiadások között -33,2 Mrd Ft függő összeg szerepel számviteli rendezést igénylő tételként.*

A bevételek és kiadások egyenlegeként adódó 1 844,6 Mrd Ft összegű **nettó kamatkiadás** az I. félévi -712,3 Mrd Ft és a II. félévi -1 132,3 Mrd Ft összegű egyenlegből adódott. A nettó kamatkiadás 45,9%-kal teljesült a tervezetten felül, ami 570,3 Mrd Ft-os növekmény az előző év azonos időszakához képest. A kamategyenleg romlása az előző évitől különböző hozamokkal és finanszírozási szerkezettel magyarázható.

A **kamatbevételek** az előirányzat közel két és félszeres, az előző évinek csaknem kétszeres összegében teljesültek. Az eltérést túlnyomórészt a Kincstári egységes számla (KESZ) után kapott kamatok jelentik, amely a magas átlagos állomány és a jelentősen megemelkedett bankközi kamatok eredőjeként növekedett. Emellett az államkötvények kamatelszámolása jogcím bevételei nőttek érdemben a tervezetthez képest, amelynek oka az államkötvények tervezettnél magasabb arányú visszavásárlása. Lejárat előtti visszavásárlás esetén a lejáratig még hátralévő – és a visszaváltás miatt már ki nem fizetendő - kamatot kamatbevételeként kell elszámolni.

A bevételekhez hasonlóan a **kamatkiadások** is erőteljesen emelkedtek, ezek összege az előző évi 1 408,1 Mrd Ft-tal és az előirányzott 1 369,6 Mrd Ft-tal szemben 2 102,9 Mrd Ft lett. A kamatkiadások növekedése a devizakötvények kamatelszámolásai, az államkötvények kamatelszámolása, a forinthitelek kamatelszámolásai és a kincstárjegyek kamatelszámolásai jogcímekekhez köthető. 2022 januárjában az MNB alapkamat mértéke 2,9% volt, amely év végére 13,0%-ra nőtt; míg az egynapos betéti kamatláb mértéke (amely október közepe után az irányadó eszközzé vált) az év végén 18,0% volt. Az év folyamán egyre gyorsuló infláció és az MNB irányadó kamatának növelése következtében megemelkedő piaci kamatszintek a **forintban denominált adósság** után fizetendő kamatok emelkedését eredményezték.

2022. decemberre a **forint lakossági állampapírok állománya** 8 619,4 Mrd Ft-ra csökkent, ami a 2021. december végi (10 010,3 Mrd Ft) állományhoz mérten jelentős (13,8%-os)

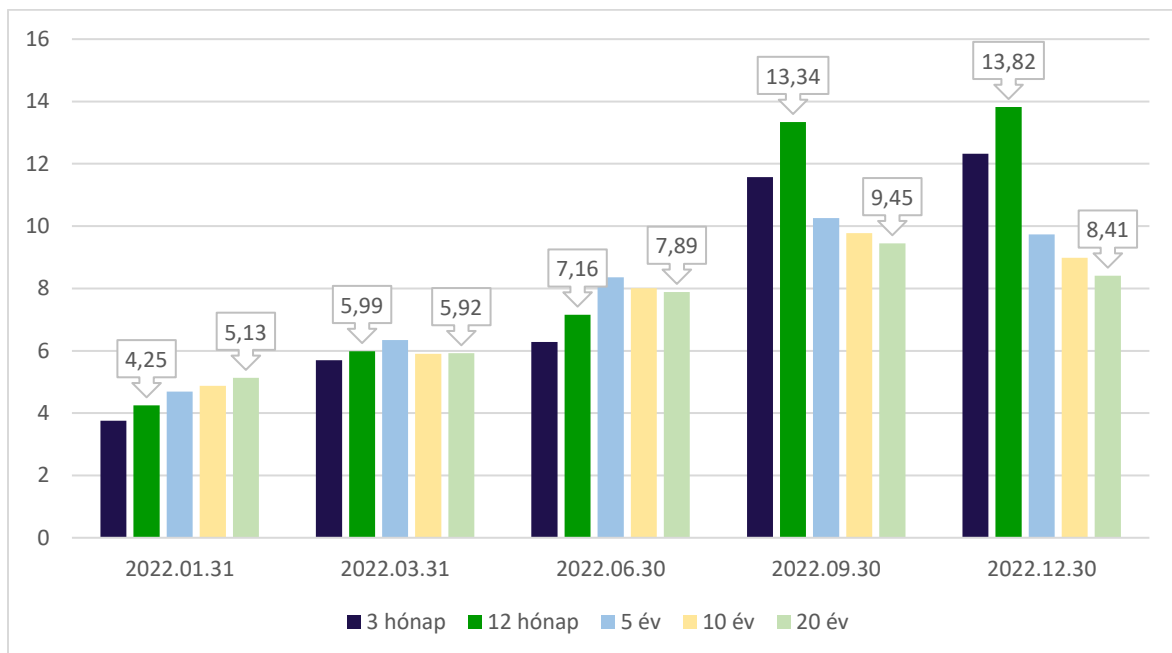
visszaesést jelent. A lakossági állampapírokból kiáramló megtakarítás a magasabb kamatozású intézményi állampapírokba (Magyar Államkötvények, Diszkont Kincstárjegyek) és a befektetési alapokba áramlott. A forinthitelek, államkötvények és kincstárjegyek kamatkiadásainak növekedése a terveket jelentősen meghaladó értékesítéssel (ennek részben oka a lakosság alacsonyabb kamatozású állampapírjainak magasabb kamatozású állampapírokra történő cseréje) és az év során folyamatosan emelkedő hozamkörnyezettel magyarázható.

A **devizakötvények kamatelszámolásainak** növekedése mögött a tervet meghaladó belföldi devizakötvény-értékesítés miatt, és a nem tervezett külföldi devizakötvény kibocsátás miatt realizált árfolyamveszteségek (tervezetnél magasabb kibocsátás és gyengülő forint-euró árfolyam) állnak.

A **forint államadósság átlagos átárazódásig hátralévő ideje (ATR)** a 2021. évi 4,5 évről, 2022. évre 4,0 évre csökkent. 2022. III. negyedévében a központi költségvetés adósságának átlagos hátralévő futamideje 6,2 év, ezen belül a forintadósságé 5,1 év, a devizaadósság 9,5 év volt. 2022-ben a **hazai állampapírpiaci referenciahozamok** terén minden lejáraton jelentős növekedés volt megfigyelhető az év elejéhez mérten, rövidebb lejáratokon közel 10 százalékpontos, hosszabb lejáratokon 3-5 százalékpontos hozamemelkedés volt jellemző (lásd a 15. számú ábrát).

15. sz. ábra

A hazai állampapírpiaci referenciahozamok alakulása 2022. január-december között (%-ban)

Forrás: ÁKK, 2023b alapján, ÁSZ szerkesztés

A referenciahozamokra az év során hatással volt a jegybanki kamatemelések mellett többek között az orosz-ukrán háború miatti befektetési kockázatkerülő magatartás, az európai uniós források körüli vita és ezzel összefüggésben a költségvetési helyzet körüli bizonytalanság. A hozamok gyors növekedése okán a korábban vásárolt állampapírok magasabb hozamú állampapírokra történő cseréje – még az árfolyamveszteség ellenére is – kifizetődő volt a befektetők számára, amely azt eredményezte, hogy a kamatváltozások az ATR mutatóból következőnél gyorsabban jelentek meg a kamatkiadásokban.

13. AZ ELKÜLÖNÍTETT ÁLLAMI PÉNZALAPOK BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK, EGYENLEGÉNEK ALAKULÁSA

Az **Elkülönített Állami Pénzalapok** (ELKA) bevételei– az időarányost meghaladóan – 114,1%-ban, kiadásai 93,2%-ban teljesültek 2022. december végéig. Az ELKA 802,2 Mrd Ft bevételt és 538,5 Mrd Ft kiadást teljesített 2022-ben, ez alapján az ELKA összevont egyenlege kedvezően alakult.

Az ELKA éves bevételeinek 63,6%-a (509,9 Mrd Ft), kiadásainak 60,0%-a (323,1 Mrd Ft), és többletének 70,8%-a (186,8 Mrd Ft) a Gazdaság-újraindítási Foglalkoztatási Alapnál (GFA) jelentkezett.

A 2022. évben 97,5 Mrd Ft többletet irányoztak elő, ennél a teljesítés 89,3 Mrd Ft-tal magasabb volt. A többlet növekedéséhez hozzájárultak az előfinanszírozott uniós programok kiadásainak visszatérüléséből, a társadalombiztosítási járulék GFA-t megillető részéből származó többletbevételek, illetve az EU-s elő- és társfinanszírozás kiadási előirányzaton keletkezett kiadási megtakarítás. A 2022. január 1-jétől megszűnt szakképzési hozzájárulásból a II. félévben már nem keletkezett bevétel, az I. félévben pedig csak 12,3 Mrd Ft folyt be. A szakképzési hozzájárulás előirányzaton jelentkező -56,4 Mrd Ft bevételkiesést 2022-ben ellensúlyozták a GFA többletbevételei, kiadásai megtakarításai.

A **Bethlen Gábor Alap** esetében az eredeti előirányzatot 72,8%-kal meghaladó bevételi és 41,7%-kal meghaladó kiadási túlteljesítés összefüggésben van egyrészt az eredeti előirányzatot meghaladó összegben folyósított nemzetpolitikai támogatásokkal, és az azok finanszírozására évközben megnövelt költségvetési támogatásokkal, illetve a befolyt egyéb bevétellel.

A **Nemzeti Kulturális Alap** (NKA) kiadásai 2022-ben több mint kétszeresével meghaladták az eredeti előirányzatot, mivel az alpból nyújtott támogatások összegét megnövelték, a fedezetet évközi előirányzat-módosítással biztosították. Az NKA 2022. évi bevételei 0,7 Mrd Ft-tal, kiadásai 3,3 Mrd Ft-tal alacsonyabbak voltak, mint a 2021. évi bevételek-kiadások, így a 2022. évi hiány (-8,1 Mrd Ft) összege is 2,6 Mrd Ft-tal kedvezőbb volt az előző évinél.

14. A TÁRSADALOMBIZTOSÍTÁS PÉNZÜGYI ALAPJAI BEVÉTELEINEK ÉS KIADÁSAINAK ALAKULÁSÁRÓL

14.1. A Nyugdíjbiztosítási Alap bevételei és kiadásai, egyenlege

2022. december végére a **Ny. Alap egyenlegeként** 297,3 Mrd Ft hiány keletkezett (13. számú táblázat).

A Ny. Alap bevételei és kiadásainak alakulása 2021-ben és 2022-ben (Mrd Ft-ban és %-ban)

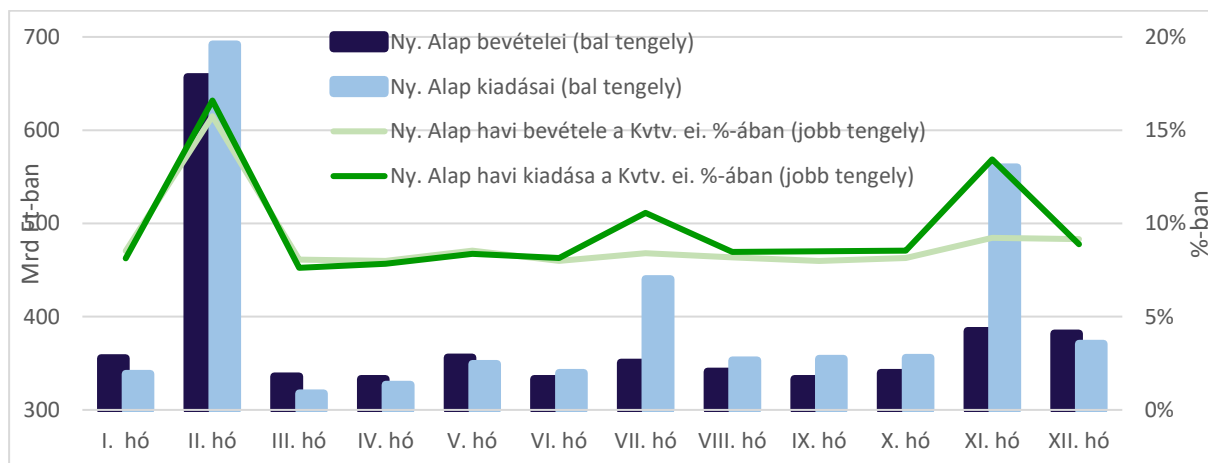
Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
BEVÉTELEK ÖSSZESEN, ebből:	4 109,2*	4 170,0	4 509,0	109,7%	108,1%
Szociális hozzájárulási adó Ny. Alapot megillető része	1 692,1	1 758,4	1 706,2	100,8%	97,0%
Társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és nyugdíjjárulék	1 715,2	1 827,7	2 060,9	120,2%	112,8%
Költségvetési hozzájárulások, ebből:	670,9	554,4	696,4	103,8%	125,6%
<i>Tizenharmadik havi nyugdíj visszaépítésének támogatása</i>	77,0	160,3	351,0	455,8%	219,0%
KIADÁSOK ÖSSZESEN, ebből:	4 122,8*	4 170,0	4 806,3	116,6%	115,3%
Nyugellátások	4 116,3	4 162,7	4 790,4	116,4%	115,1%
EGYENLEG	-13,6	-	-297,3	2 186,0%	-

*Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés. *Kerekítési eltérés (0,1 Mrd Ft).*

A Ny. Alap egyenlege a MÁK adatai alapján az I. félév végén 6,7 Mrd Ft többletet mutatott, vagyis az éves hiány lényegében a 2022. év második félévében képződött. A II. félévben a hiány júliusban és novemberben (a január 1-ig visszamenőleges nyugdíjmelés hónapjaiban) keletkezett, mivel a 2022. január 1-jével lecsökkentett szociális hozzájárulási adómérték mellett a bevételek nem nyújtottak fedezetet a megemelt nyugdíjakra.

A 16. számú ábra szemlélteti, hogy a 2022. év mely hónapjaiban lépték túl a teljesített kiadások a befolyt bevételeket a Ny. Alapnál.

16. sz. ábra

A Ny. Alap bevételeinek és kiadásainak havi alakulása 2022. január-december hónapokban (Mrd Ft-ban és %-ban)

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

2022-ben a **Ny. Alap bevételei** 4 509,0 Mrd Ft összegben, az eredeti előirányzat 108,1%-ában teljesültek. A társadalombiztosítási járulék Ny. Alapot megillető része és a nyugdíjjárulék bevételi előirányzatok 12,8%-kal haladta meg a tervezettet, illetve 20,2%-kal az előző évi teljesítést a kapcsolódó jövedelmek növekedésének hatására. A **szociális hozzájárulási adó bevételénél** 52,2 Mrd Ft bevételkiesés keletkezett a szociális hozzájárulási adó mértékének – 2022. január 1-jétől 15,5%-ról 13%-ra történő – csökkentése miatt.

A Ny. Alap **költségvetési hozzájárulásból** származó bevétele 696,4 Mrd Ft volt, amely az eredeti előirányzatot 25,6%-kal haladta meg. A támogatás az előző évhez képest csak 3,8%-kal nőtt.

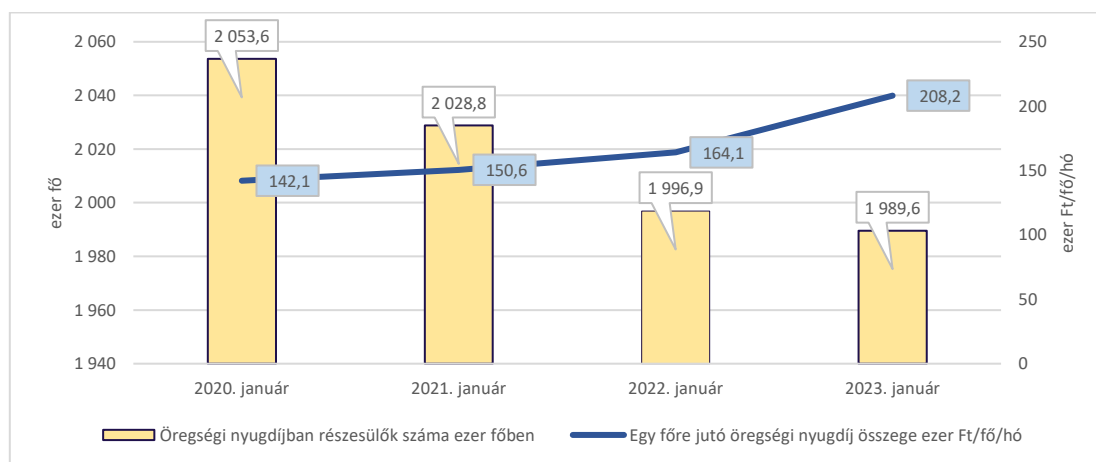
A II. félév során december hónap kivételével **minden hónapban meghaladták a kiadások** a bevételeket, legnagyobb mértékben a júliusban és novemberben. A nyugdíjmelésen túl novemberben a GDP növekedés mértéke alapján 21,4 Mrd Ft nyugdíjprémiumot és egyszeri juttatást is folyósítottak a nyugdíjasok és a nyugdíjakkal azonos módon emelendő ellátásokban részesülők részére.

A **Ny. Alap kiadásai** 4 806,3 Mrd Ft-ban teljesültek 2022-ben, amely éves szinten 15,3%-kal haladta meg a törvényi előirányzatot. A túllépéshez hozzájárult az is, hogy az előirányzat tervezésekor még nem számoltak a 2021. évi kiegészítő nyugdíjmeléssel, illetve csak részösszegű 13. havi nyugdíjjal terveztek 2022-re. A Ny. Alap kiadásait döntően a nyugellátások képezik, amelyek kiadása 16,4%-kal (674,1 Mrd Ft-tal) haladta meg az előző évit. A 13. havi nyugdíj összegét a központi költségvetés megtérítette az Ny. Alap részére. Az előző évhez képest tapasztalt kiadásnövekedés a rész- helyett teljes összegű 13. havi nyugdíj kifizetéséhez⁶ és a januári, júliusi, novemberi nyugdíjmelésekhez köthető. A januári nyugdíjmelés a Kvtv. 60. §-ában szereplő 3% helyett a Kormány döntése alapján 5% emeléssel került folyósításra. Hozzájárult még a nyugdíjkiadások növekedéséhez a cserélődési hatás, mivel az újonnan megállapított nyugdíjak jellemzően magasabb összegűek, mint a megszűnt nyugdíjak.

A **nyugellátásokban részesülők száma** a 2022. januári 2 106,4 ezer főről júniusra 2 089,7 ezer főre csökkent, majd decemberre – a július-szeptemberi visszaesést követően – 2 092,0 ezer főre emelkedett, azaz a 2022. év folyamán a nyugdíjasok száma összességében csökkent. 2022-ben a nyugellátásban részesülők átlagos száma 2091,3 ezer fő volt. Ez 35,3 ezer fővel (1,7%-kal) volt alacsonyabb az előző év átlagos létszámánál, amely a nyugdíjkiadásokat (az átlagnyugdíjjal számolva) 64,2 Mrd Ft-tal csökkentette. A nyugdíjasok számának csökkenése, valamint a nyugdíj összegének növekedése több éves tendencia, amit a 2020-2023. évek január hónapjaira vonatkozóan a 17. számú ábra mutat be.

⁶ A Kormány még 2021. decemberében döntött a **13. havi nyugdíj visszaépítésének** felgyorsításáról, ezért 2022. február hónapban nem rész-, hanem teljes összegű 13. havi nyugdíj folyósítása történt meg 362,8 Mrd Ft összegben. Ehhez a költségvetési hozzájárulás 91,6%-át már az I. félévben a Ny. Alap rendelkezésére bocsátották.

Az öregségi nyugdíjban részesülők száma és a havi átlagos öregségi nyugdíj* összege a 2020-2023. évek január hónapjában

Forrás: KSH STADAT 25.1.2.11. és 25.1.2.12. alapján, ÁSZ szerkesztés. Teljes ellátás, nyugdíjemelés után*

A nyugellátásokban részesülők többségét az öregségi nyugdíjban (korhatár feletti öregségi nyugdíja, nők korhatár alatti nyugellátása) részesülők teszik ki. 2020. januárjától 2023. januárig az öregségi nyugdíjban részesülők száma minimális mértékben, 3,1%-kal csökkent, a havi átlagos nyugdíj összege 46,5%-kal nőtt. A legnagyobb (26,9%-os) változás 2022. januártól 2023. januárig következett be az öregségi átlagnyugdíj összegében, mivel a 2023. januári összeg már tartalmazta a 2022. júliusi 3,9%, a novemberi 4,5%, illetve a 2023. januári 15,0% emelés hatását is a cserélődések hatása mellett. Az újonnan megállapított magasabb összegű öregségi nyugdíjak növelték az átlagos havi nyugdíj összegét, amely hozzájárult a nyugdíjkiadások emelkedéséhez. **Az öregségi nyugdíjra jogosultak számának csökkenésének** hátterében a demográfiai okok mellett elsősorban a 2022. január 1-től 65 évre emelkedő öregségi nyugdíjkorhatár emelkedés állt. A nők korhatár alatti nyugellátásánál tapasztalt létszámcsökkenésre hatással volt, hogy a korhatárt betöltők folyamatosan átkerültek a korbetöltött öregségi nyugdíjasok közé.

14.2. Az Egészségbiztosítási Alap bevételei és kiadásai, egyenlege

A Kvtv. az Egészségbiztosítási Alap (E. Alap) eredeti bevételi főösszegét 3 453,7 Mrd Ft, kiadási főösszegét 3 600,5 Mrd Ft összegben állapította meg (14. számú táblázat). Az E. Alap bevételei a 2022. évben 105,1%-ban, az előirányzatot 177,4 Mrd Ft-tal meghaladó összegben (3 631,1 Mrd Ft), kiadásai 103,9%-ban, a tervezettnél 139,3 Mrd Ft-tal magasabb összegben (3 739,8 Mrd Ft) teljesültek. Az E. Alap év végi hiánya 108,7 Mrd Ft-ban teljesült.

Az E. Alap 2021. és 2022. évi bevételei, kiadásai és egyenlege (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
BEVÉTELEK ÖSSZESEN, ebből:	2 841,6	3 453,7	3 631,1	127,8%	105,1%
Szociális hozzájárulási adó E. Alapot megillető része	670,1	696,2	672,3	100,3%	96,6%
Társadalombiztosítási járulék E. Alapot megillető része és egészségbiztosítási járulék	1 169,1	1 254,6	1 406,3	120,3%	112,1%
Költségvetési hozzájárulások	743,8	1 236,3	1 236,3	166,2%	100,0%
Egyéb bevételek	179,7	187,4	225,5	125,5%	120,3%
KIADÁSOK ÖSSZESEN, ebből:	3 248,0	3 600,5	3 739,8	115,1%	103,9%
Gyógyító-megelőző ellátás	1 880,0	2 123,0	2 203,2	117,2%	103,8%
Gyógyszertámogatás	416,5	449,6	440,5	105,8%	98,0%
Egészségbiztosítás pénzbeli egyéb ellátásai (Táppénz, GYED, EA egyéb pénzbeli ellátásai)	529,6	586,0	622,7	117,6%	106,3%
Rokkantsági, rehabilitációs ellátások	305,4	301,3	338,1	110,7%	112,2%
EGYENLEG	-406,4	-146,8	-108,7	26,7%	74,0%

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. alapján, ÁSZ szerkesztés

Az **E. Alapnál** 2022-ben befolyt 3 631,1 Mrd Ft **bevétel** az eredeti előirányzathoz képest 177,4 Mrd Ft-tal nőtt, amelyhez legnagyobb mértékben a **TB és egészségbiztosítási járulék** – kapcsolódó jövedelmek növekedéséből származó, az éves eredeti előirányzatot 12,1%-kal meghaladó – többletbevétele járult hozzá. Az E. Alap 2022. évi bevételének 34,0%-át képezte a **költségvetési hozzájárulás** 1 236,3 Mrd Ft összegben, amely az előző évinél 492,5 Mrd Ft-tal (66,2%-kal) magasabb összegben teljesült. A növekmény döntő részét, 93,2%-át az egészségügyi béremelés támogatására 2022-ben átvett pénzeszköz (458,8 Mrd Ft) tette ki.

Az **E. Alap** 2022-ben teljesített 3 739,8 Mrd Ft **kiadásai** december végéig minimális mértékben, 3,9 százalékkal lépték túl az eredeti előirányzatot. Az E. Alap kiadásainak döntő része, 58,9%-a származott **gyógyító-megelőző ellátásokra fordított kiadásokból** (2 203,2 Mrd Ft), ami 80,2 Mrd Ft-tal (3,8%-kal) haladta meg a törvényi előirányzatot. A többletkiadás jellemzően a kiemelt várólista-csökkentés, a COVID ellátás miatti fix díjak, ügyeleti díjak finanszírozása, a nagyértékű gyógyszerfinanszírozás hiányrendezése és az adóssághozzájárulás miatti kiadásokból származott. A gyógyító-megelőző ellátásokra fordított 2022. évi kiadás 323,2 Mrd Ft-tal volt magasabb a 2021. évi teljesítésnél. A gyógyító-megelőző ellátások kiadásának előző évhez viszonyított növekedését a 2021. januártól megkezdett, majd 2022. januártól folytatott béremelések magyarázzák.

A **pénzbeli egyéb ellátásokra fordított összeg** (622,7 Mrd Ft) az éves kiadás 16,7%-át jelentette 2022-ben, ami 36,7 Mrd Ft-tal haladta meg a tervezett összeget, és 93,1 Mrd Ft-tal az előző évi kiadást. A **rokkantsági, rehabilitációs ellátások** kiadása 338,1 Mrd Ft volt, amely

12,2%-kal haladta meg az eredeti előirányzatot, 10,7%-kal az előző évi teljesítést. A többletkiadás a tervezettet meghaladó 2022. januári, illetve az év közbeni kiegészítő nyugdíjemelések hatásaként jelentkezett.

15. A KÖZPONTI TARTALÉKOK FELHASZNÁLÁSA

2022-ben a céltartalékokból **összesen 720,7 Mrd Ft felhasználása történt** az évben, ami a Kvtv. előirányzat hat és félszeresét teszi ki. Az első féléves kiadásokból kiemelendő a hivatásosok szolgálati juttatása (265,7 Mrd Ft), a felsőoktatási bérfejlesztés (85,4 Mrd Ft), a minimálbér/garantált bérminimum emelés kifizetéséhez az önkormányzatok részére nyújtott támogatás (47,5 Mrd Ft).

A XXII. Miniszterelnöki Kormányiroda fejezetben a **rendkívüli kormányzati intézkedések** kiadásainak előirányzata 145,0 Mrd Ft volt, ami összesen 143,4 Mrd Ft-ban teljesült.

Az XLVII. Gazdaság-újraindítási alap fejezetben a Gazdaság-újraindítási programok és Beruházás Előkészítési Alap előirányzatai tartalmazzák a tartalék előirányzatokat.

A Gazdaság-újraindítási programokból a felhasználás összesen 1 348,9 Mrd Ft, ami az éves előirányzatot mintegy húszszorosán meghaladja, 1 280,9 Mrd Ft-tal. A jelentősebb, második félévi kiadásokhoz tartozik a légi felderítési és kiképzési kapacitásbővítés támogatása (összesen mintegy 46 Mrd Ft értékben), a közúti felújításokra vonatkozó kiemelt társadalmi igények megvalósítása (összesen 45,2 Mrd Ft), az új felsőoktatási finanszírozási rendszer támogatása (123,0 Mrd Ft), a víziközmű-szolgáltató társaságok működésének biztosításához szükséges támogatások (17,5 Mrd Ft). A **Beruházás Előkészítési Alap** eredeti 5 Mrd Ft-os keretéből összesen 480,7 M Ft felhasználása történt meg, ami a keret egytizedét sem éri el.

Az LXXII. Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési alap (EJEVA) fejezete tartalmazza a **Járvány Elleni Védekezés Központi Tartalékát** (JEVKT), ennek eredeti előirányzata 20,0 Mrd Ft volt a Kvtv-ben, év végéig összesen 100,7 Mrd Ft felhasználása történt meg (az előirányzat 503,5%-a). A II. félévben lényeges a júliusban 8,6 Mrd Ft-ban teljesített kiadás 11 egészségügyi intézmény részére, valamint az augusztusban teljesített 12,6 Mrd Ft-os kiadás oltóanyagok vásárlására.

A **Beruházási Alap** előirányzata 550,0 Mrd Ft volt, ami összesen 510,1 Mrd Ft-ban teljesült, az előirányzat 92,7%-ában.

A **Rezsivédelmi Alap központi kiadása** előirányzatot a Kormány év közben hozta létre, erről az előirányzatról kerültek finanszírozásra a lakossági rezsziárszint védelme, valamint az energia-árnövekedés kompenzációja érdekében szükséges források. Az előirányzat központi tartalékként működött 2022-ben, vagyis a Kormány egyedi határozatokban döntött a kiadásai előirányzatok átcsoportosítással való felhasználásáról. Ennek keretében összesen 779,5 Mrd Ft teljesítés történt, amely kapcsán a villamos energia és a földgáz rezsivédelmi szolgáltatás költségeinek ellentételezéséhez és a távhőszolgáltatás támogatásához kapcsolódó forrásokat lehet kiemelni.

A tartalékok felhasználását mutatja be a 15. számú táblázat.

A központi tartalékok felhasználása 2022-ben (Mrd Ft-ban és %-ban)

Megnevezés	2021. évi teljesítés	2022. évi Kvtv. előirányzat	2022. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2021. évi teljesítés	2022. évi teljesítés / 2022. évi Kvtv. előirányzat
XV. PÉNZÜGYMINISZTERIUM Céltartalékok	187,7	105,7	720,8	382,2%	678,7%
XXII. MINISZTERELNÖKI KORMÁNYIRODA Rendkívüli kormányzati intézkedések	117,5	145,0	143,4	122,0%	98,9%
XLVII. GAZDASÁG-ÚJRAINDÍTÁSI ALAP Beruházás Előkészítési Alap	9,6	5,0	0,5	5,2%	10,0%
XLVII. GAZDASÁG-ÚJRAINDÍTÁSI ALAP Gazdaság-újraindítási programok	2 142,7	68,0	1 348,9	63,0%	1 983,7%
XLVII. GAZDASÁG-ÚJRAINDÍTÁSI ALAP Beruházási Alap	14,5	550,0	510,1	3 517,9%	92,7%
L. REZSIVÉDELMI ALAP Rezsivédelmi Alap központi kiadása	0,0	0,0	779,5	-	-
LXXII. EGÉSZSÉGBIZTOSÍTÁSI ÉS JÁRVÁNY ELLENI VÉDEKEZÉSI ALAP Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka	444,6	20,0	100,7	22,6%	503,5%
Összesen:	2 916,6	893,7	3 603,9		

Forrás: 2021. évi zárszámadási törvény, 2022. évi Zársz.tv.jav. és ÁSZ, 2022b alapján, ÁSZ szerkesztés

A céltartalékok és a JEVKT előirányzatai terhére előirányzat-módosítási kötelezettség nélkül volt teljesíthető kiadás az eredeti előirányzaton felül a Kvtv. alapján, emellett a 814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet lehetővé tette, hogy a Gazdaság-újraindítási programok (GÚP) előirányzata a Kormány jóváhagyásával túlléphető legyen a kedvezőtlen gazdasági következmények megelőzése és csökkentése, valamint az állami vagyon gyarapodása céljából, amennyiben a túllépéssel is teljesül az államadósság-mutató csökkenése a 2022. évben.

A céltartalékok és a rendkívüli kormányzati intézkedések 2022. évi felhasználása a költségvetési törvényben tervezett értéket és a 2021. évi felhasználást is jelentősen meghaladta. A tartalék-előirányzatok **2022-ben tervezett összegét a teljesítés 2 710,2 Mrd Ft-tal lépte túl**, ami nagy mértékben hozzájárult a központi költségvetés hiányának növekedéséhez.

16. A MARADVÁNYOK FELHASZNÁLÁSA

2021-től a maradványok befizetését két alapba kell teljesíteni: a fejezeti kezelésű előirányzatok esetében a kötelezettségvállalással nem terhelt maradvány összegét a fejezetet irányító szervnek a Megtakarítási Alap előirányzat javára kell megfizetnie. A költségvetési szerveknek pedig a Központi Maradványelszámolási Alapba kell befizetniük le nem kötött maradványaikat.

A **Megtakarítási Alap** terhére 2022-ben 742,4 Mrd Ft-ot csoportosítottak át, ebből 342,7 Mrd Ft-ot a Központi Maradványelszámolási Alapba. A teljes összegből az Ávr. 176. § (28) bekezdése értelmében – az Ukrajnában zajló háborúval kapcsolatban - 30,0 Mrd Ft biztosítása történt meg.

A **Központi Maradványelszámolási Alap** terhére 2022-ben 461,8 Mrd Ft átcsoportosítása történt meg, ebből az ALFÖLDVÍZ Regionális Víziközmű-szolgáltató Zrt. integrációja kapcsán 10,5 Mrd Ft-ot, a felsőoktatási intézményi alulfinanszírozás rendezése (2020. és 2021. évi elmaradás rendezése) érdekében 18,3 Mrd Ft-ot, a kórházak felújítására 20,8 Mrd Ft kiadást hagytak jóvá.

MELLÉKLETEK

1. melléklet

A bruttó hazai termék (GDP) termelésének negyedéves volumenindexei 2021. I. negyedétől 2022. IV. negyedév végéig (előző év azonos időszaka = 100,0%)

Megnevezés	2021. I.	2021. II.	2021. III.	2021. IV.	2022. I.	2022. II.	2022. III.	2022. IV.	2022. I.-IV.
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	103,2	105,6	101,0	98,6	101,0	72,3	67,5	76,0	76,1
Ipar	98,0	131,3	98,8	99,3	100,7	101,5	107,1	99,6	102,2
Ebből: feldolgozóipar	100,1	135,8	100,3	100,6	104,5	104,3	109,8	103,0	105,3
Építőipar	83,3	116,3	115,5	119,7	112,0	99,0	100,1	100,5	101,6
Szolgáltatások összesen	98,3	114,8	109,0	110,3	109,8	111,5	106,7	104,2	
Ebből: kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	96,9	122,6	112,2	111,3	112,6	110,8	103,1	98,2	
ezen belül: kereskedelem, gépjárműjavítás	99,1	117,0	105,9	105,7	102,4	104,8	100,9	96,5	100,9
ezen belül: szálláshely- szolgáltatás, vendéglátás	81,7	201,3	152,8	200,8	180,5	157,8	115,2	110,6	135,8
Ebből: szállítás, raktározás	82,5	112,9	107,9	117,9	117,8	119,0	110,1	108,4	113,2
Ebből: információ, kommunikáció	111,1	123,8	123,1	121,4	110,0	113,0	105,0	101,9	107,0
Ebből: pénzügyi, biztosítási tevékenység	108,5	108,9	111,8	112,5	95,9	95,8	94,9	94,8	95,4
Ebből: ingatlanügyletek	97,1	104,1	104,2	102,7	110,1	114,2	111,9	114,0	112,6
Ebből: szakmai, tudományos, műszaki tevékenység, adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység	98,8	128,4	118,8	120,2	112,7	116,2	112,6	106,9	110,8
Ebből: közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás, oktatás, humán-egészségügyi, szociális ellátás	99,7	108,3	99,1	100,8	105,5	106,2	104,6	102,9	
ezen belül: közigazgatás, védelem; kötelező társadalombiztosítás	103,1	102,5	100,8	101,2	101,4	100,8	99,8	98,2	100,1
ezen belül: oktatás	93,3	105,9	96,0	99,3	94,8	95,4	95,1	92,5	94,4
ezen belül: humán- egészségügyi, szociális ellátás	97,2	130,2	98,2	101,2	119,7	125,2	120,0	119,5	121,0
Ebből: művészet, szórakoztatás, szabad idő, egyéb szolgáltatás	91,2	116,5	111,8	115,8	120,3	125,8	109,4	107,5	105,9
GDP összesen (piaci beszerzési áron)	97,7	117,7	106,2	107,4	107,9	106,7	104,3	100,2	104,6

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.6. A bruttó hazai termék (GDP) termelésének volumenindexei (előző év azonos időszaka = 100,0%), ÁSZ szerkesztés

A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának negyedéves volumenindexei 2021. I. negyedétől 2022. IV. negyedév végéig (előző év azonos időszaka = 100,0%)

Megnevezés	2021. I.	2021. II.	2021. III.	2021. IV.	2022. I.	2022. II.	2022. III.	2022. IV.	2022. I.-IV.
Háztartások fogyasztási kiadása	94,5	110,1	107,0	108,1	112,1	108,1	104,5	102,3	106,5
Természetbeni társadalmi juttatás a kormányzattól	100,2	105,1	98,6	100,5	106,0	109,6	105,7	102,8	106,0
Természetbeni társadalmi juttatás a háztartásokat segítő nonprofit intézményektől	99,8	99,7	97,8	100,1	106,9	110,9	106,3	102,2	106,5
Háztartások tényleges fogyasztása	95,6	108,8	105,3	106,5	110,9	108,4	104,8	102,3	106,4
Közösségi fogyasztás	114,9	97,3	106,5	95,2	106,9	100,9	98,2	96,3	100,4
Végső fogyasztás összesen	98,4	106,8	105,5	104,4	110,2	107,2	103,7	101,3	105,4
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	97,3	110,2	112,5	100,8	109,7	104,9	100,1	90,0	100,1
Bruttó felhalmozás összesen	87,5	125,7	117,4	117,9	110,4	104,6	97,0	92,9	99,9
Belföldi felhasználás összesen	95,7	111,7	109,2	108,3	109,8	106,4	101,6	98,7	103,7
Export áruk	108,1	134,2	97,8	95,2	105,1	106,5	117,4	113,3	110,4
Export szolgáltatások	83,2	134,0	118,8	123,4	134,1	129,5	118,9	110,7	122,2
Export összesen	103,3	134,2	101,7	100,0	109,7	110,5	117,6	112,7	112,6
Import áruk	102,4	127,4	102,3	97,1	110,6	106,9	113,2	111,8	110,6
Import szolgáltatások	95,0	113,4	123,1	123,3	116,7	130,5	118,3	106,9	117,4
Import összesen	101,2	125,2	105,3	100,9	111,5	110,2	113,9	110,8	111,6
Bruttó hazai termék (GDP) összesen	97,7	117,7	106,2	107,4	107,9	106,7	104,3	100,2	104,6

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.13. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának negyedéves volumenindexei, 2015. évi átlagáron [előző év azonos időszaka = 100,0%], ÁSZ szerkesztés

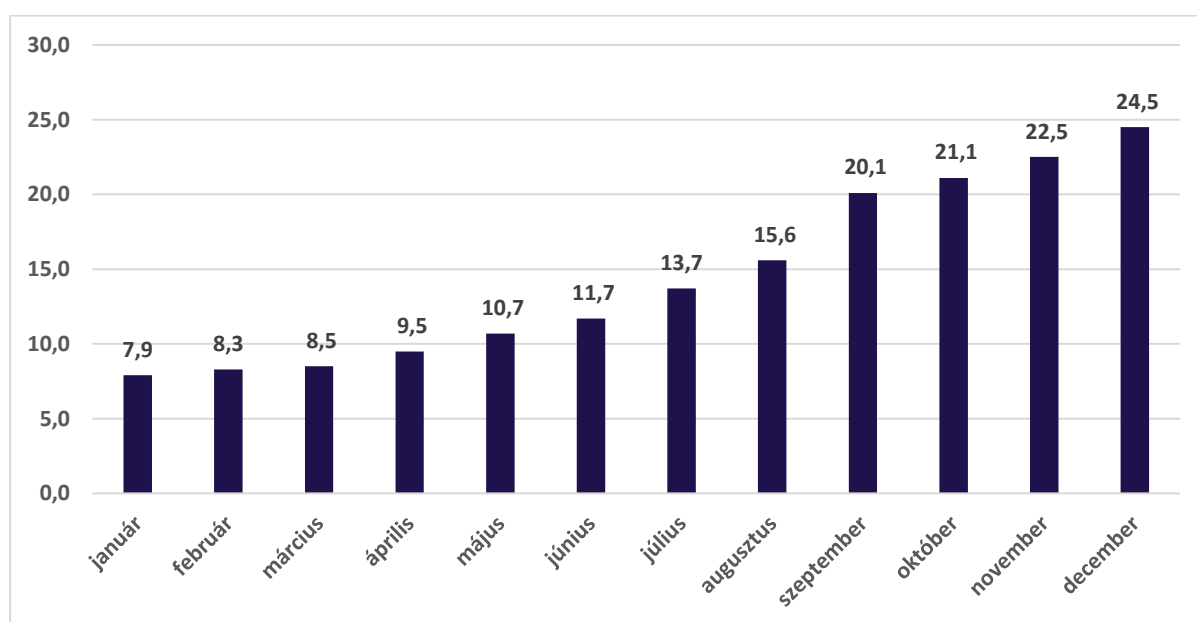
A 2022. évi infláció háttere és hatása a makrogazdasági és a költségvetési folyamatokra

Az 2022. évi magas infláció háttere

2021 májusában a 2022. évi költségvetési törvényjavaslat elkészítésekor a kormányzat 2022-re 3,0 százalékos inflációval számolt. Ezzel szemben a fogyasztói árak emelkedése már 2021. II. félévében felgyorsult, majd 2022 márciusától gyors növekedésbe kezdett. Ez utóbbit szemlélteti az M/1. sz. ábra.

M/1. sz. ábra

Az infláció 2022. évi alakulása havonta az előző év azonos hónapjához viszonyítva %-ban

Forrás: KSH STADAT 1.2.1.1. alapján, ÁSZ szerkesztés

Az elemzés 6. számú ábráján bemutattuk a behozatali árindex, az ipari, az építőipari és a mezőgazdaság termelői árindexek, valamint fogyasztói árindex alakulását. Ennek alapján megállapítható volt, hogy a nyersanyagok és elsősorban az energiahordozók, valamint a villamosenergia világgiazi árának ugrásszerű növekedésétől fűtve az infláció felpörgése költségoldalról indult ki, illetve a mezőgazdasági termelői árindex kiugró növekedéséhez egyéb tényezők, elsősorban az aszály is hozzájárultak. Rá kell azonban mutatni arra, hogy a fogyasztói árak emelkedéséhez kedvező feltételeket teremtett a potenciális vásárlóerő bősége. Ez utóbbihoz több tényező is hozzájárult:

- Magyarországon 2016. óta a lakossági jövedelmek növekedési üteme lényegesen meghaladta a GDP volumene növekedésének mértékét. Ez 2020-ig azért nem váltott ki számottevő inflációs hatást, mivel a többletjövedelem jelentős részét a háztartások megtakarították (lásd az M/2. sz. ábrát). 2018-tól ennek egy meghatározó tényezője volt a lakossági állampapírállomány bővülése.
- 2020-ban, a koronavírus járvány következtében a fogyasztás fizikailag is korlátozottá vált, a lakossági jövedelmek azonban tovább növekedtek, így a háztartásoknak jelentős kényszermegtakarítása (elhalasztott fogyasztása) keletkezett.

- 2022. év elején olyan intézkedések születtek (a minimálbér közel 20 százalékos növelése, a 13. havi nyugdíj teljes összegének visszaépítése, gyermekes családok SZJA visszatérítése, „fegyverpénz”⁷ kifizetése), amelyek a lakosság jövedelmét ugrásszerűen megnövelték. (Ezt az elemzés 3. sz. ábrája illusztrálja.)
- A lakosság beruházási javak iránti keresletét és vásárlóerejét jelentősen fokozta a 2021-től bevezetett otthonfelújítási támogatás, amelynek a konstrukciója a háztartások árérzékenységét is mérsékelte.

A háztartások rendelkezésére álló jövedelemnek a növelése logikus lépése volt annak a gazdaságpolitikának, amely a gazdasági növekedés dinamizálását a belső felhasználás felpörgetésével tervezte megalapozni. A 2022. évi költségvetés alapjául szolgáló kormányzati prognózis – mint azt az elemzés 1.1. alfejezetben részletesen bemutatjuk – a GDP volumen 5,2 százalékos növekedését vetítette előre, amihez a háztartások fogyasztási kiadásainak 6,0 százalékos, a bruttó állóeszközfelhalmozásnak 7,2 százalékos növekedése járult volna hozzá az előrejelzés szerint. Az átlagkereset 8,6 százalékos emelkedése összhangban volt ezzel a célkitűzéssel, mivel az elmúlt évek tapasztalatai alapján a prognózis készítői joggal számolhattak a háztartások megtakarításainak emelkedésével. Ezt támogatta, hogy a 3 százalékosra prognosztizált infláció mellett az állampapírba történő befektetés, és több tőkepiaci termék is pozitív reálkamatot kínált. Az M/1. számú táblázat összegzi, hogy 2015. és 2021. között miként alakult a GDP volumenének (reálértékének) növekedése, a bruttó átlagkereset kereset, illetve, a háztartások bruttó megtakarítási rátája, valamint a fogyasztói árindex.

M/1. sz. táblázat

A GDP volumenének, a bruttó átlagkeresetnek, a háztartások bruttó megtakarítási rátájának és a fogyasztóiár-indexnek változása 2015-2021 között (%)

Megnevezés	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
GDP volumene	3,7	2,2	4,3	5,4	4,9	-4,5	7,2
Bruttó átlagkereset	4,3	6,1	12,9	11,3	11,3	9,8	8,9
Háztartások bruttó megtakarítási rátája	12,2	11,8	12,6	15,2	14,8	15,4	17,5
Fogyasztói árindex (éves átlagos)	-0,1	0,4	2,4	2,8	3,4	3,3	5,1

Forrás: KSH STADAT 21.1.1.1., 20.1.1.47., 1.1.1.1., Eurostat NASA_10 alapján ÁSZ szerkesztés

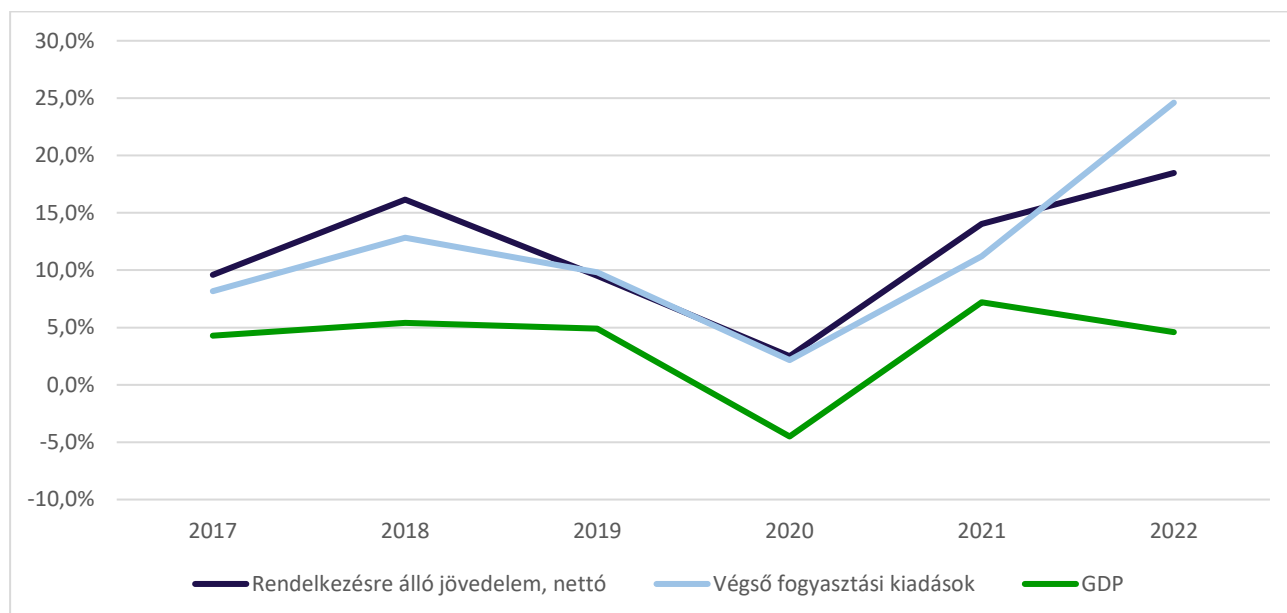
A táblázat adatai azt mutatják, hogy a bruttó átlagkereset növekedése a vizsgált évek mindegyikében meghaladta (olykor jelentősen) a GDP növekedését, de ez nem pörgette fel az árindexet, mivel a többletkeresetet megtakarításként kivonták a fogyasztási cikkek piacáról. (Ugyanakkor minden bizonnyal hozzájárult ahhoz, hogy az infláció lassan elkezdett felfelé kúszni, és már 2019-ben meghaladta a monetáris politika inflációs célértékét.)

⁷ a honvédelmi és a rendvédelmi hivatásos állomány hathavi illetménynek megfelelő szolgálati juttatás

A keresetek a legjelentősebb, de nem az egyedüli elemét jelentik a háztartások rendelkezésére álló jövedelmeknek, hanem azok még sok más tételt (pl. tulajdonosi jövedelmek, társadalombiztosítási kifizetések, pénzbeni társadalmi juttatások) is tartalmaznak. Ezért célszerű a háztartások rendelkezésre álló jövedelmének éves növekedése és fogyasztásának alakulása kapcsolatát venni górcső alá. Ehhez ad támpontot a M/2. számú ábra. Ez azt mutatja, hogy bár a háztartások rendelkezésre álló jövedelme 2015. óta minden évben meghaladta a GDP volumenének növekedését, ez 2022-ig nem járt együtt egyensúlyi problémával, mivel a háztartások végső fogyasztásának növekedése alatta maradt a rendelkezésre álló jövedelmének növekedésének, azaz a háztartások összességükben nem élték fel megtakarításaikat. Ezzel szemben 2022-ben a háztartások végső fogyasztási kiadásainak növekedése éves szinten meghaladta a rendelkezésre álló jövedelmük emelkedését.

M/2. sz. ábra

A GDP volumenének, a háztartások rendelkezésre álló jövedelmének, valamint végső fogyasztási kiadásainak változása az előző évhez viszonyítva, 2017-2022 (%)

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.24. és 21.1.1.9. (letöltés: 2023. április 3.) alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Ha e trendváltás okait elemezzük, akkor elsőként arra kell rámutatni, hogy az infláció már 2021 szeptemberétől gyorsulni kezdett, az augusztusi 4,9 százalékról decemberre 7,4 százalékra emelkedett. A gyorsulás az importárak és termelői árak rendkívül nagymértékű – 2021. decemberében már 20 százalékot meghaladó mértékű) emelésére voltak visszavezethetők, azaz az inflációt elsősorban a költségek növekedése fűtötte. 2022 februárját, azaz Oroszország Ukrajna elleni agresszióját követően ugrásszerűen megemelkedtek az energiaárak, és ennek nyomán 2022 májusára már 30 százalék fölé, 2022 augusztusára pedig már 40 százalék fölé ugrott a behozatal árindexe és az ipari termelői árindex. Ettől kezdve felgyorsult a fogyasztói árak emelkedése is, amint azt az M/1. számú ábra kapcsán kifejtettük.

A rohanó infláció azonban ekkor még nem fogta vissza a fogyasztásra szánt kiadásokat. Ellenkezőleg, a lakosság megpróbálta pénzét még annak elértéktelenedése előtt elkölteni. A fogyasztási kiadásoknak a rendelkezésre álló jövedelem növekedését meghaladó emelkedése arra utal, hogy a megtakarítások súlya csökkent, azaz pótlólagos kereslet jelent meg a

gazdaságban, aminek lehetett árfelhajtó hatása. Ezért célszerű részletesen vizsgálni a megtakarítások alakulását.

Témánk szempontjából elsősorban annak van jelentősége, hogy a háztartások nettó megtakarításai egy adott időszakban milyen mértékben változtak. Kiinduló pontunk a háztartások pénzügyi vagyonának változása, amely a pénzeszközök változásának és a kötelezettségek változásának különbségeként adódik. A pénzügyi eszközök és kötelezettségek változását alapvetően két folyamat okozza. Az első a tranzakciók (pénzmozgással járó műveletek), azaz a háztartások pénzeszköz vásárlásai és eladásai, illetve új kötelezettségeinek létrejötte (pl. hitel felvétele), és kötelezettségeinek megszűnése (pl. hitel törlesztése). A második az átértékelődés, azaz a már létező pénzügyi eszköz (pl. részvény) vagy kötelezettség (pl. devizakölcsön) forintértékének külső esemény miatti megváltozása. Ez utóbbiakat nem tekinthetjük megtakarításnak, mivel nem érinti a háztartások rendelkezésére álló jövedelmet. Következésképpen a háztartások nettó megtakarítása a pénzügyi eszközei tranzakciók miatti változásának, és kötelezettségeik tranzakciók miatti változásának a különbsége. Az összefüggéseket a 2022. évi negyedéves adatok felhasználásával az M/2. számú táblázat mutatja be.

M/2. sz. táblázat

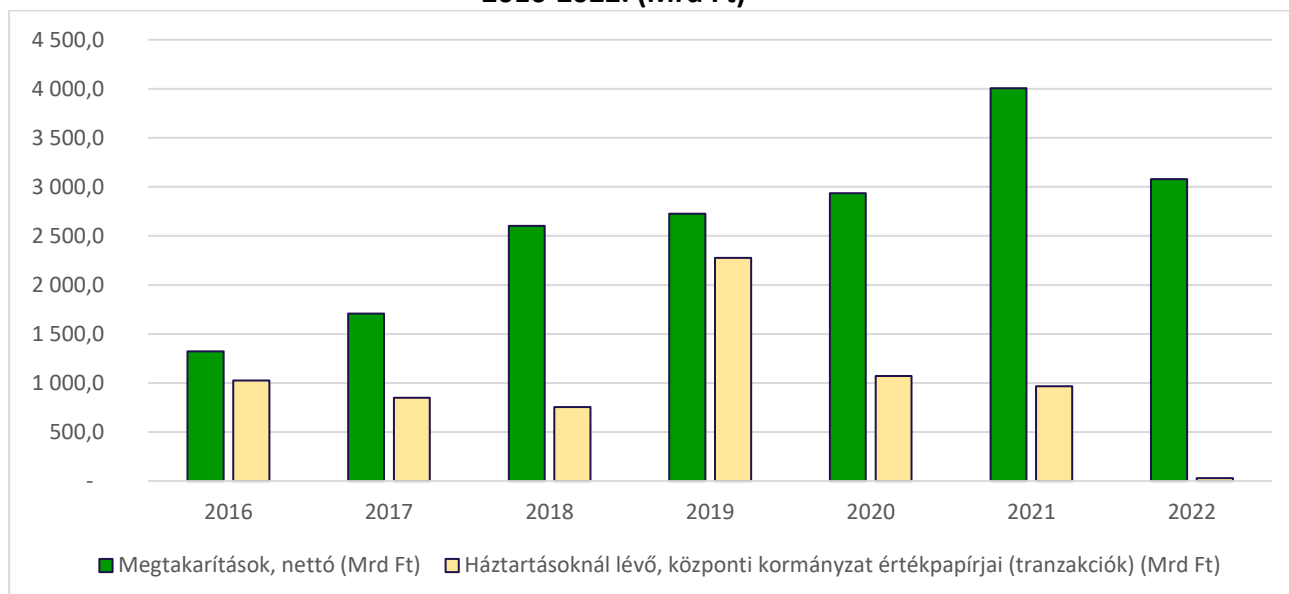
A háztartások pénzügyi vagyonának változásának főbb összetevői

	Megnevezés	2022. 1. negyedév	2022. 2. negyedév	2022. 3. negyedév	2022. 4. negyedév
1.	Pénzügyi eszközök	79 620,5	80 630,6	82 400,6	84 456,0
2.	Kötelezettségek	13 657,4	13 827,5	14 091,2	14 610,4
3.	Nettó pénzügyi vagyon (1.-2)	65 963,2	66 803,1	68 309,4	69 845,7
4.	Nettó pénzügyi vagyon változása az előző negyedévhez képest		839,9	1506,3	1 536,3
5.	Tranzakciók egyenlege (pénzügyi eszközök)	973,0	1 309,5	119,0	1 216,3
6.	Tranzakciók egyenlege (kötelezettségek)	41,3	156,2	221,3	546,3
7.	Nettó megtakarítás (5.-6.)	931,7	1 153,4	-102,3	670,0
8.	Átértékelődés (pénzügyi eszközök)	553,3	-299,9	1 651,2	878,3
9.	Átértékelődés (kötelezettségek)	6,2	26,1	30,0	-11,0
10.	Nettó átértékelődés (8.-9.)	547,2	-326,0	1 621,2	889,3
11.	A nettó megtakarításnak és a nettó átértékelődés egyenlegének az összege (7.+10.)		853,5	1548,9	1 559,3

Forrás: MNB (A háztartások részletes, negyedéves pénzügyi számlái)

Az M/3. sz. ábra szemlélteti, hogy az elmúlt hét évben a háztartások nettó megtakarításainak, illetve azoknak az ábrán látható növekedésének milyen nagy szerepe volt a gazdasági egyensúly megőrzésében.

A háztartások nettó megtakarítása, valamint az állampapír-tranzakcióik éves egyenlege, 2016-2022. (Mrd Ft)

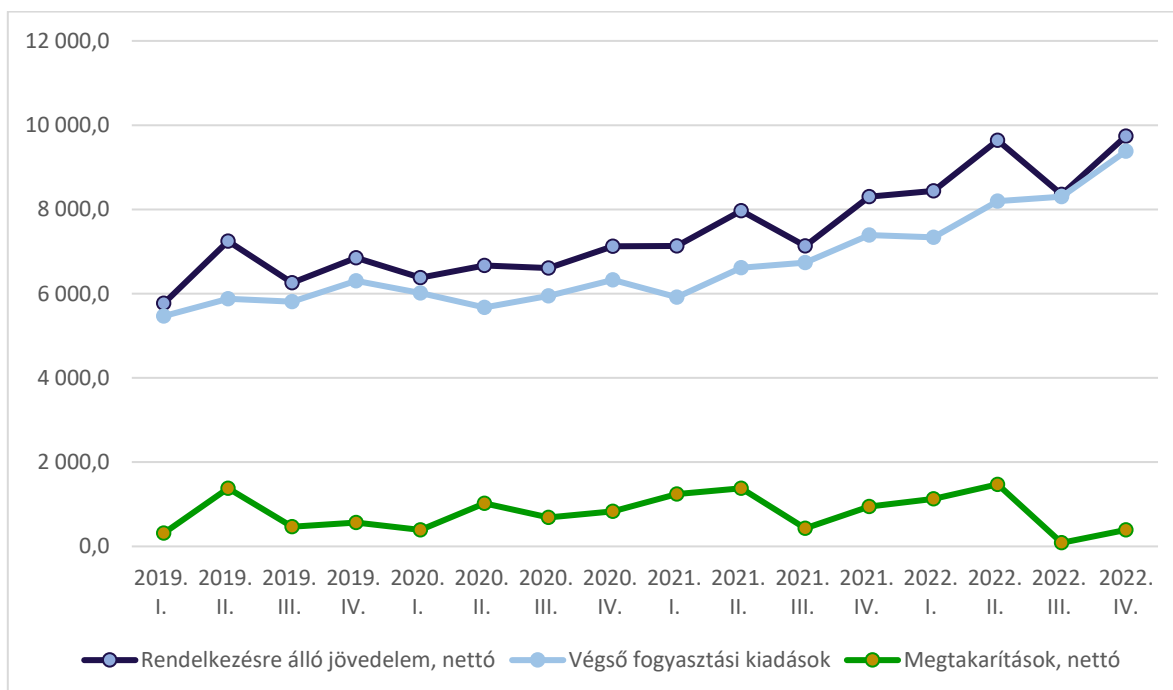

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.24., 21.1.1.73. és MNB (Háztartások részletes pénzügyi számlái) alapján ÁSZ szerkesztés (letöltés: 2023. április 3.)

A megtakarítások emelkedése egyfelől leköti a lakossági vásárlóerőt, és ezáltal csökkenti a rendelkezésre álló jövedelmek gyors növekedésének inflációt gerjesztő hatását. Másfelől finanszírozhatja a költségvetési hiányt. Ezért az ábrán azt is feltüntettük, hogy a háztartások nettó megtakarításainak növekedése és a lakosság állampapír tranzakciói milyen mértékben mozogtak együtt. Jól látható, hogy 2016-ban, a lakosság részére történő közvetlen állampapír értékesítés felfutásakor, illetve 2019-ben az akkori feltételek mellett jelentős reálkamatot biztosító államkötvények bevezetésekor az állampapírok állományának növekedése meghatározó arányt ért el a megtakarítások emelkedésében. Szerepe a többi évben is jelentékeny volt. 2022. vonatkozásában azonban ez nem mondható el. A lakossági állampapírállomány összege az év egészét tekintve számottevően nem változott. (Év közben azonban jelentékeny hullámzást mutatott.)

Az M/4. számú ábra bemutatja, hogy 2022. évben a háztartások végső fogyasztási kiadásai negyedévről-negyedévre nominálisan folyamatosan emelkedtek, és 2022. III. negyedévére elérték a rendelkezésre álló jövedelmek összegét, azaz ebben a negyedévben nem volt a háztartások összességének megtakarítása, sőt a felhalmozási kiadásaik növekedése következtében (kis mértékben) nettó adóssá váltak. Ilyen több mint egy évtizede nem fordult elő.

A háztartások rendelkezésre álló jövedelme, végső fogyasztási kiadásai, megtakarításai, 2019-2022, negyedéves adatok (Mrd Ft)

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.24. (letöltés: 2023. április 3.) alapján ÁSZ szerkesztés

Ugyanakkor nem szabad túlértékelnünk a háztartások megtakarításainak szerepét abban, hogy a keresetek nagyarányú növelése ne járjon együtt inflációt gerjesztő túlköltekezéssel. A háztartások többletmegtakarításainak az elsődleges forrását ugyanis nem a keresetek, hanem a tulajdonosi jövedelmek jelentik. Ezt szemlélteti az M/5. számú ábra.

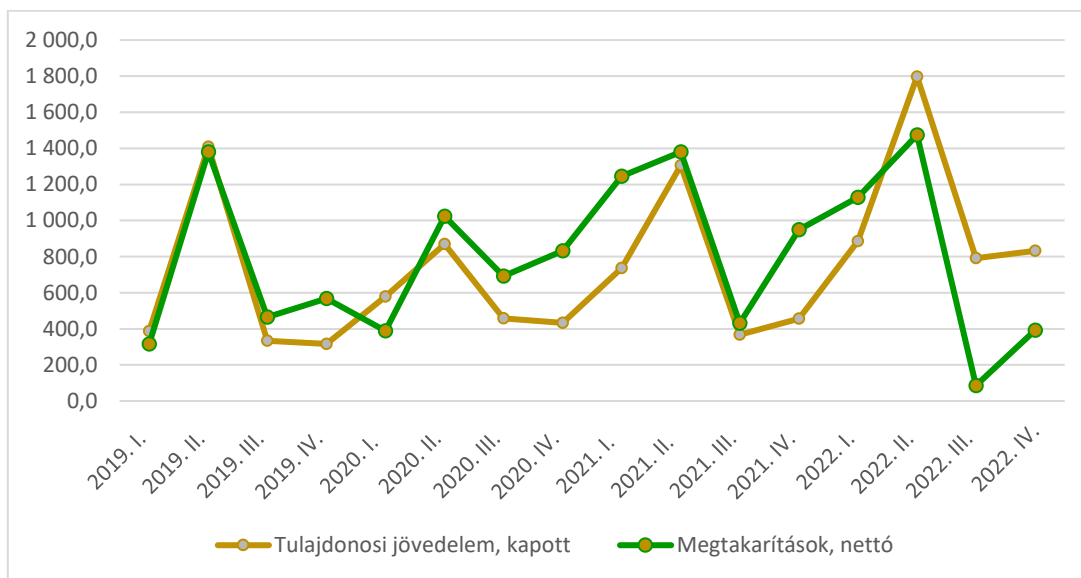
Az ábráról jól látszik a szoros együttmozgás a háztartások tulajdonosi jövedelmei⁸ és megtakarításai között. A tulajdonosi jövedelmek minden évben a II. negyedévben érnek a csúcsra, mert ilyenkor fizetik ki az osztalék jövedelmet. Ugyanezek a csúcsok jellemzik a háztartások megtakarításainak alakulását is, egyértelműen jelezve, hogy a háztartások megtakarításainak a fő forrása a tulajdonosi jövedelmek újrabefektetése. Természetesen a munkából származó és az egyéb jövedelmek befektetésének is van jelentősége, amint azt a megtakarítások és a tulajdonosi jövedelmek közötti különbség reprezentálja. Figyelemreméltó, hogy 2020-ban, amikor a COVID-járvány miatt a háztartások nem tudták elkölteni a keresetüket, a megtakarítások jelentősen gyarapodtak, jóval meghaladva a tulajdonosi jövedelmek növekedését, és 2021-ben is meghaladták a tulajdonosi jövedelmeket. 2022-ben azonban fordulat következett be: a megtakarítások összege alatta maradt a tulajdonosi jövedelmeknek, a III. negyedévben pedig szinte bezuhantak, messze a tulajdonosi jövedelmek alá. Ez az ábra is jól illusztrálja, hogy a háztartások az infláció negatív hatásainak

⁸ Háztartások tulajdonosi jövedelmei alatt azokat a jövedelmeket (pl. osztalék, kamat) értjük, amelyek a háztartás tagjai, mint vagyonrészeknek (részvény-, üzletrész, kötvény stb.) a tulajdonosai szereznek.

ellensúlyozása érdekében jelentősen mérsékeltek potenciális⁹ megtakarításaikat. (Ez valószínűleg sok háztartás esetében a tényleges megtakarítások egy részének felélését is jelentette.)

M/5. sz. ábra

A nettó megtakarítások és a kapott tulajdonosi jövedelem negyedéves alakulása, 2019-2022. (Mrd Ft)

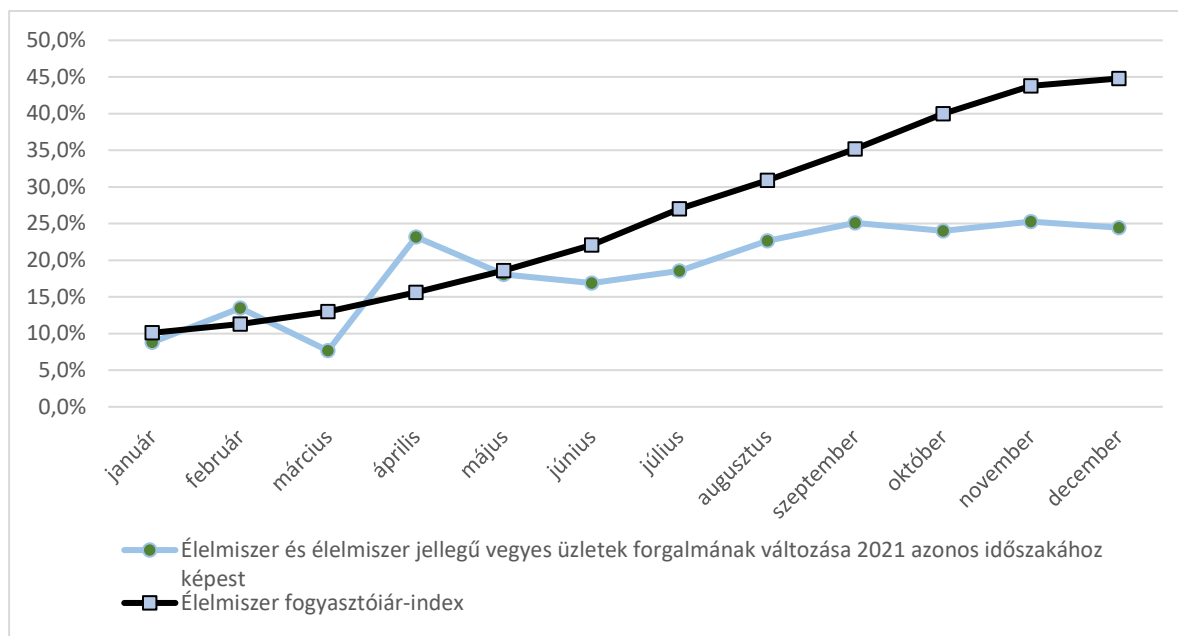

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.24. (letöltés: 2023. április 3.) alapján ÁSZ szerkesztés

A háztartásoknak a fogyasztási színvonaluk megőrzése érdekében tett erőfeszítéseit, majd ezek kudarcát jól szemlélteti az élelmiszerárak és az élelmiszer jellegű vegyes kiskereskedelmi üzletek forgalmának (nem volumenének, hanem nominális bevételeinek) az éven belüli alakulása. Ezt szemlélteti az M/6. számú ábra.

⁹ Potenciális megtakarítás alatt azt az összeget értjük, amit a háztartások megtakarítottak volna, ha megtakarítási hajlandóságuk, amit a megtakarítási ráta segítségével közelítünk változatlan lett volna.

Élelmiszer-, és élelmiszer jellegű vegyes üzletek forgalmának változása 2021-hez képest, valamint az élelmiszer fogyasztóiár-indexe, 2022 (%)

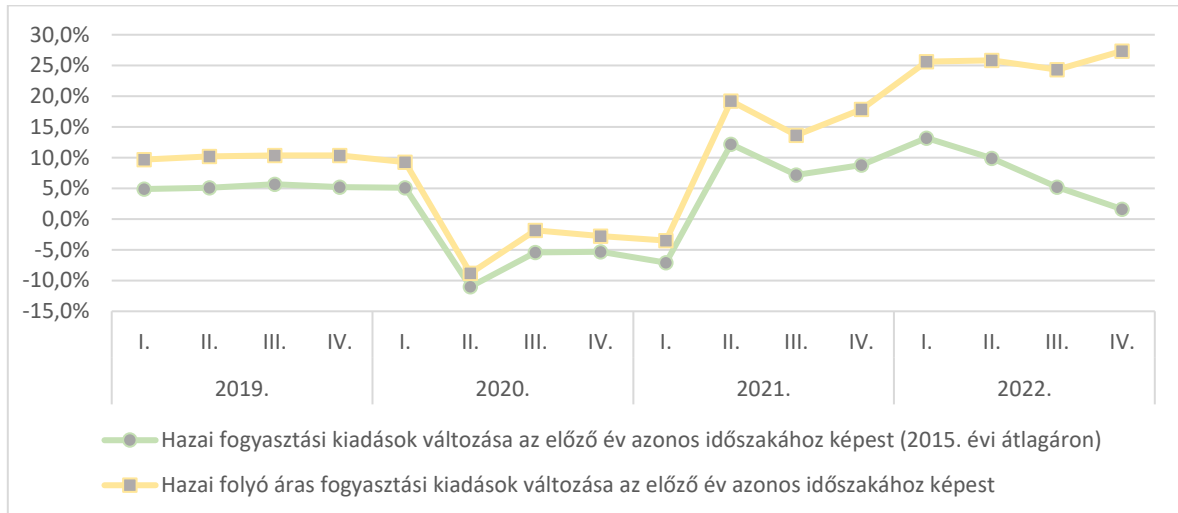

Forrás: KSH STADAT 1.2.1.2. és KSH STADAT 2.2.1.5. adatai alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

Az ábráról leolvasható, hogy az élelmiszer árak növekedése már májusban meghaladta a jellemzően élelmiszert árusító vegyes üzletek forgalmának előző év azonos időszakához képesti növekedését. Júliusban, augusztusban és szeptemberben a fogyasztók még megpróbálták élelmiszer jellegű kiadásaik növelésével kompenzálni az élelmiszerárak emelkedését, az olló azonban egyre szélesedett. Az év végén már nem volt miből növelni az élelmiszerre fordítható kiadásokat, így az olló még szélesebbre nyílt.

A fogyasztási kiadások növekedése és az infláció 2022. évi „versenyfutásának” végeredményét az M/7. számú ábra összegzi.

A háztartások hazai, folyó áron és 2015. évi átlagáron mért fogyasztási kiadásainak változása az előző év azonos időszakához képest, 2019-2022 (%)

Forrás: KSH STADAT 21.2.1.17. alapján ÁSZ számítás és szerkesztés

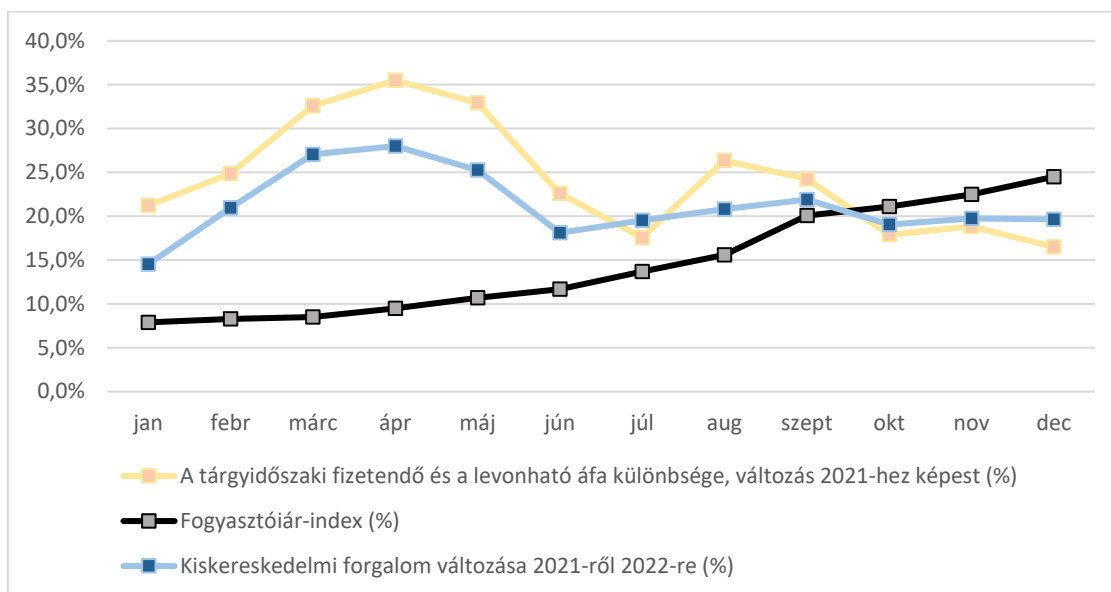
Az infláció hatása az áfabevételekre

Közkeletű nézet, hogy az infláció növeli az áfabevételeket. Az infláció azonban közvetlenül nem növeli az áfabevételeket, azok olyan kiadások emelkedése miatt nőnek, amelyek után a fizetendő áfát nem lehet visszaigényelni. (Ilyen kiadásokat tipikusan a háztartások, a költségvetési szervek, a civil és egyházi szervezetek teljesítenek, jelentős részben a kiskereskedelemben végrehajtott vásárlások révén.) Ezek a kiadások mindaddig nőnek, amíg az infláció magasabb, mint az e kiadásokat eredményező fogyasztás és beruházás (áremelkedés miatti) volumencsökkenése. Ha az utóbbi az erőteljesebb, akkor az áfabevételek csökkennek.

Az infláció és az áfabevételek¹⁰ közötti kapcsolat tehát csak közvetett és kétirányú. A kapcsolat közvetett jellegét illusztrálja az M/8. ábra.

¹⁰ Egy adott hónap gazdasági eseményeinek az áfabevételekre gyakorolt hatását jól tükrözi megállapított fizetendő áfa, valamint a levonható áfa különbsége (a továbbiakban: *le nem vonható áfa*), amely a gazdasági szereplők havi áfabevallásainak adataiból számítható.

A le nem vonható áfának, a kiskereskedelmi forgalomnak és a fogyasztói áraknak a havi változása 2022-ben az előző év azonos időszakához képest (%)

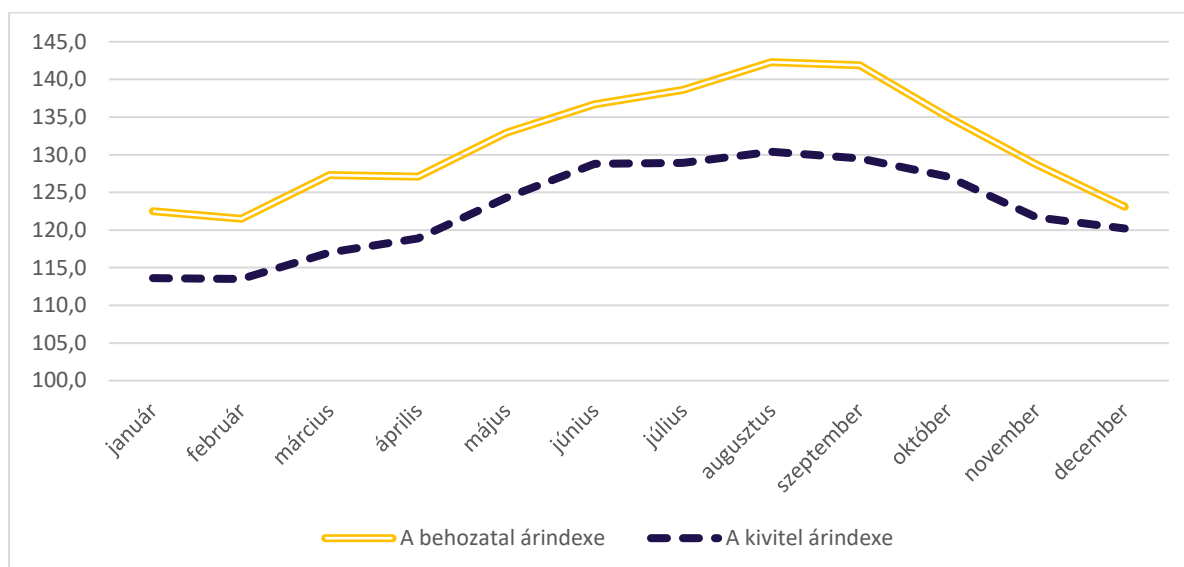
Forrás: KSH STADAT 2.2.1.5., 1.2.1.1., valamint NAV adatszolgáltatás (áfabevallás adatok) alapján saját számítás és szerkesztés

Látható, hogy a le nem vonható áfa változása 2022. évben nem mutatott szoros kapcsolatot az infláció alakulásával. Ezzel szemben – némi eltéréssel – együtt mozgott a kiskereskedelmi forgalom alakulásával. Az együttmozgás és a némi eltérés is jól indokolható, hiszen a legtöbb le nem vonható áfa a kiskereskedelmi forgalom után keletkezik, ugyanakkor máshol teljesített kiadások (pl. szolgáltatások, beruházási tevékenységek) után is keletkezik vissza nem térítendő áfabevétel. Az év első felében az előző év azonos időszakához viszonyított jelentős (25% feletti) kiskereskedelmi forgalmi többlettel párhuzamosan a le nem vonható áfa havi összege is látványosan (kb. 35%-kal) nőtt. A második félévben a lassuló kiskereskedelmi forgalomnövekedés, és egyéb tényezők fékezően hatottak az áfabevételek emelkedésére. A IV. negyedévben a nem levonható áfa összege már „csak” 16,5 százalékkal haladta meg a 2021. év azonos időszakának adatát.

Az árváltozások hatása a külkereskedelmi egyensúlyra

2022. évben a külkereskedelmi termékforgalomban Magyarország 1991. óta a legsúlyosabb (93,5%) cserearányromlást szenvedte el. A kivitel árindexe is gyorsan nőtt (22,9%-kal), de a behozatal árindexének emelkedése (31,5%) ezt közel 10 százalékponttal meghaladta. A behozatali árindex ilyen mértékű emelkedésére 1995. óta nem volt példa. Egyedülálló mértékben, 158 százalékkal nőtt az energiahordozók behozatali árindexe. Szintén magas volt, de ettől jelentősen elmaradt a nyersanyagok (29,5%) és az „élelmiszerek, italok, dohány” termékkategória (25,7%) behozatali árindexének emelkedése. Az indexek havonkénti alakulását az M/9. számú ábra szemlélteti.

A külkereskedelmi termékforgalom kiviteli és behozatali árindexének alakulása 2022. január és december között (előző év azonos időszaka= 100%)

Forrás: KSH STADAT 1.2.1.1. alapján, ÁSZ szerkesztés

Az ábra jól mutatja, hogy a külkereskedelmi termékforgalom kiviteli árindexének növekedése az előző év azonos hónapjához képest mindvégig magas ütemű volt, a növekedés üteme azonban áprilistól különösen felgyorsult, és augusztusban és szeptemberben az árindex értéke meghaladta a 140%-ot. Ettől kezdve viszont meredek csökkenés következett be. A kiviteli árindex tendenciájában követte a behozatali árindex alakulását, de mértékében attól jelentősen elmaradt. Különösen augusztus-szeptemberben volt kritikus mértékű a cserearány romlása.

Korábban már kiemeltük, hogy 2022-ben a behozatali árindex nagyarányú emelkedése volt a hazai infláció legfőbb okozója. E kedvezőtlen hatás mellett a cserearányromlás súlyos hiány kialakulásához vezetett a külkereskedelmi egyenlegben is. Ezt foglalja össze az M/3. számú táblázat.

M/3. sz. táblázat

A külkereskedelmi termékforgalom 2022. évi alakulása értékben és volumenben

Megnevezés	Termék-kivitel	Termék-behozatal	Termék-egyenleg	Szolgáltatás-kivitel	Szolgáltatás-behozatal	Szolgáltatás-egyenleg
Érték folyó áron (millió euró)	142 189	150 781	-8 592	29 452	20 437	9 015
Érték az előző év százalékában	119,3%	128,2%	-	123,3	119,8	152,8
Volumen az előző év százalékában	105,9%	106,4%	-	-	-	-

Forrás: STADAT 17.1.1.1., 17.1.1.2., 17.1.1.21

Látható, hogy a termékforgalomban volumenében alig maradt el a kivitel növekedése a behozatal növekedésétől, ugyanakkor értékben (folyó áron számolva) közel 10 százalékpont a különbség, és ez okozta a külkereskedelmi termékforgalom egyenlegének negatívvá válását. Ezzel szemben a szolgáltatások esetében a kiviteli többlet folyóáron számítva is megmaradt. A fizetési mérleg szerint az áruk és szolgáltatások összevont egyenlege 2022. év egészében 6 850 millió euró negatív egyenleget mutatott, ami elsősorban a cserearányromlásnak volt a következménye.

Az áremelkedések hatása a költségvetési kiadások alakulására

A költségvetési törvényjavaslatot megalapozó kormányzati prognózisban előrejelzettnél magasabb infláció a legtöbb előirányzat esetében nem jár együtt a kiadások arányos emelésével. Kivételt képeznek a nyugdíjak és nyugdíjszerű ellátások, amelyeknek az inflációt követő emelését törvény írja elő. A prognosztizátnál magasabb infláció különböző áttételeken keresztül hozzájárul a kamatkidadások, a rezsicsökkentés fenntartásához szükséges támogatások, valamint a személyi juttatások emelkedéséhez is. A 2022. évben az energiaárak emelkedése olyan mértékű volt, hogy ezt a központi költségvetésnek legalább részben kompenzálnia kellett a költségvetési szervek, és más közszolgáltatást nyújtó szervezetek számára, valamint célszerű volt támogatni az energiaáremelkedés által leginkább sújtott vállalkozásokat is. Mindezek következtében az államháztartás újraelosztó szerepe jelentősen nőtt, az újraelosztási ráta ¹¹a tervezett 41,6 százalékról 46,1 százalékra emelkedett. Igaz, még így is alatta maradt a 2021. évi 48,6 százalékos értéknek. Az M/4. számú táblázat összefoglalja, hogy az államháztartási kiadások belső szerkezete a törvényi előirányzatokhoz képest mennyire változott meg.

M/4. számú táblázat

A különböző kiadási előirányzatok és a tényleges kiadások aránya a GDP-hez képest (%)

Megnevezés	2022. évi törvényi előirányzat	2022. évi teljesítés	Teljesítés/előirányzat (%)
KIADÁSOK ÖSSZESEN	41,6	46,1	111
Működési költségvetés	33,2	37,2	112
Személyi juttatások	6,8	7,0	103
Munkaadókat terhelő járulékok és szociális hozzájárulási adó	1,1	0,9	82
Dologi kiadások	6,3	8,6	137
Ellátottak pénzbeli juttatásai	9,7	10,0	103
Egyéb működési célú kiadások	9,3	10,7	115
Felhalmozási költségvetés	8,4	8,9	106
Beruházások	2,9	3,0	103
Felújítások	0,5	0,7	140
Egyéb felhalmozási célú kiadások	5,0	5,2	104

Forrás: 2022. évi zárszámadási törvényjavaslat melléklete 207. oldal adatai alapján, ÁSZ szerkesztés

¹¹ Az államháztartás konszolidált összes kiadásának és a GDP-nek a hányadosa

A táblázat adatai azt mutatják, hogy jelentős átrendeződés ment végbe a működési költségvetés javára a felhalmozási költségvetéshez képest, amely szintén növekedett. Az energiaár emelkedésének kompenzálása érdekében jelentősen nőttek a dologi kiadások, és az átlagosnál jobban az egyéb működési kiadások. Ez utóbbi csoportba tartoznak az államháztartáson kívüli szervezeteknek nyújtott kompenzációk is. Figyelemre méltó, hogy a közvélekedésben az inflációnak a bevételekre gyakorolt pozitív hatását szokták kiemelni. A 2022. évi, a prognosztizáltnál lényegesen magasabb áremelkedés viszont az államháztartás kiadásainak jelentős növekedésével is együtt járt.

A XLVII. Gazdaság-újraindítási Alap, 1. cím Központi kezelésű előirányzatok, 1. Gazdaság-újraindítási programok jogcímcsoport terhére átcsoportosított legjelentősebb összegű előirányzatok alakulása a 2022. évben (Mrd Ft)

Célok	Összeg	Az átcsoportosítást elrendelő Korm. határozatok
AEGON részesedés-vásárláshoz forrás biztosítás a Corvinus Zrt. számára (372,779 millió Euro, 365 Ft/Euro árfolyammal)	135,8	1099/2022. (III. 2.)
Új felsőoktatási finanszírozási rendszer	123,0	1471/2022. (X. 5.)
az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság tőkehelyzetének stabilitásához szükséges forrás biztosításáról	100,0	1643/2022. (XII. 21.)
a Magyar Export-Import Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság Gyármentő Hitelprogramja keretösszegének kibővítéséről és ehhez szükséges költségvetési források biztosításáról	100,0	1643/2022. (XII. 21.)
A személyszállító közszolgáltató társaságok forrásbiztosítása 2022. II. ütemre	69,0	1588/2022. (XI. 30.)
A Beruházási Ügynökség kivitelezés alatt lévő projektjeinél, a 2022. novemberi és decemberi számlák kifizetéséhez	62,5	1642/2022. (XII. 21.)
Energiaár-növekedés kompenzálása	60,8	1285/2022. (VI. 7.)
Belügyminisztérium fejezet alá tartozó költségvetési szervek tartozásállománya	52,3	1680/2022. (XII. 23.)
NHKV támogatása	43,2	1680/2022. (XII. 23.)
MÁV-Volán Csoport közszolgáltatási feladataihoz kapcsolódó forrásbiztosítás (pandémia + energia /béremelés nélkül/) (MÁV-Volán társaságok és a GySEV 2022. évi költségtérítési többlet igénye)	42,5	1471/2022. (X. 5.)

Forrás: PM adatszolgáltatás alapján, ÁSZ szerkesztés

JOGSZABÁLYOK ÉS KÖZJOGI SZABÁLYOZÓ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE**Törvények**

- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
1990. évi C. törvény a helyi adókról
1997. évi LXXXI. törvény a társadalombiztosítási nyugellátásról
2007. évi CVI. törvény az állami vagyonról
2011. évi CXCI. törvény a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról
2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról
2011. évi LXVI. törvény az Állami Számvevőszékről
2018. évi LII. törvény a szociális hozzájárulási adóról
2019. évi CXXII. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira jogosultakról, valamint ezen ellátások fedezetéről
2019. évi LXXX. törvény a szakképzésről
2021. évi CXXXI. törvény a minimálbér és a garantált bérminimum 2022. évi emelésével összefüggésben szükséges adóintézkedésekről, valamint egyes más intézkedésekről
2021. évi LXXXIII. törvény egyes törvényeknek a szakképzéssel és a felnőttképzéssel összefüggő módosításáról
2021. évi XC. törvény Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről
2022. évi LXXII. törvény a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XC. törvény végrehajtásáról
2022. évi XXV. törvény Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről

Kormányrendeletek

- 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól
256/2013. (VII. 5.) Korm. rendelet egyes egészségügyi dolgozók és egészségügyben dolgozók illetmény- vagy bérnövelésének, valamint az ahhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól
47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről
61/2020. (III. 23.) Korm. rendelet a koronavírus világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges azonnali intézkedésekről szóló 47/2020. (III. 18.) Korm. rendelet közterhekkel kapcsolatos részletszabályairól és egyes új intézkedésekről
89/2021. (II. 27.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt a járvány elleni védekezést elősegítő egyes intézkedésekről
614/2021. (XI. 8.) Korm. rendelet az egyes kultúrafinanszírozási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról, valamint az egyes kulturális finanszírozási szabályok veszélyhelyzet ideje alatti eltérő alkalmazásáról szóló 140/2021. (III. 24.) Korm. rendelet módosításáról
626/2021. (XI. 13.) Korm. rendelet az üzemanyagok hatósági áras forgalmazására vonatkozó részletes szabályokról
641/2021. (XI. 25.) Korm. rendelet a koronavírus-világjárvány nemzetgazdaságot érintő hatásának enyhítése érdekében szükséges helyi adó intézkedésről szóló 535/2020. (XII. 1.) Korm. rendelet módosításáról
684/2021. (XII. 7.) Korm. rendelet a tizenharmadik havi nyugdíj és a tizenharmadik havi ellátás 2022. évi teljes visszaépítéséről
692/2021. (XII. 9.) Korm. rendelet a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. január havi emeléséről
712/2021. (XII. 20.) Korm. rendelet a fegyveres és a rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálat elismerése céljából megállapított szolgálati juttatásról
801/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet az egyes kormányrendeleteknek a Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer bevezetésével összefüggő módosításáról
814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól
6/2022. (I. 14.) Korm. rendelet az árak megállapításáról szóló 1990. évi LXXXVII. törvény veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról
8/2022. (I. 14.) Korm. rendelet a települési önkormányzatok által biztosított egyes közszolgáltatásokat érintő 2022. évi béremelésekhez nyújtott támogatásról

9/2022. (I. 14.) Korm. rendelet a polgármester illetménye és költségtérítése 2022. évi emelésének ellentételezése érdekében az 5000 lakos alatti települési önkormányzatok támogatásáról

61/2022. (II. 28.) Korm. rendelet a mikro-, kis- és középvállalkozások 2022. évi iparűzési adókedvezményével kapcsolatos önkormányzati támogatásról

64/2022. (II. 28.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet és az egyes egészségügyi dolgozók és egészségügyben dolgozók illetmény- vagy bérnövelésének, valamint az ahhoz kapcsolódó támogatás igénybevételének részletes szabályairól szóló 256/2013. (VII. 5.) Korm. rendelet módosításáról

65/2022. (II. 28.) Korm. rendelet az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet és a veszélyhelyzet ideje alatt a járvány elleni védekezést elősegítő egyes intézkedésekről szóló 89/2021. (II. 27.) Korm. rendelet módosításáról

86/2022. (III. 7.) Korm. rendelet az ideiglenes védelemre jogosultként elismert személyekkel kapcsolatos veszélyhelyzeti szabályokról, továbbá a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény szabályainak eltérő alkalmazásáról

104/2022. (III. 12.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt a szomszédos országban fennálló humanitárius katasztrófára tekintettel érkező személyek elhelyezésének támogatásáról és az azzal kapcsolatos egyéb intézkedésekről

128/2022. (IV. 4.) Korm. rendelet a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról szóló 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet módosításáról

161/2022. (IV. 28.) Korm. rendelet a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. július havi kiegészítő emeléséről

168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtásáról

172/2022. (IV. 29.) Korm. rendelet az ukrán állampolgársággal rendelkező személyek foglalkoztatásának támogatásáról

182/2022. (V. 24.) Korm. rendelet a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről

196/2022. (V. 27.) Korm. rendelet a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

197/2022. (VI. 4.) Korm. rendelet az extraprofit adókról

203/2022. (VI. 8.) Korm. rendelet a 2022. május 25. napjával kihirdetett veszélyhelyzettel összefüggő rendkívüli intézkedések hatályának meghosszabbításáról

217/2022. (VI. 17.) Korm. rendelet a veszélyhelyzet ideje alatt az egyetemes szolgáltatásra jogosultak körének meghatározásáról

224/2022. (VI. 22.) Korm. rendelet egyes államháztartási szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról, valamint egyes kormányrendeletek módosításáról

254/2022. (VII. 15.) Korm. rendelet a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény eltérő alkalmazásáról

268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól

269/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet az öregségi nyugdíj és egyes más ellátások folyósításának, valamint a nyugdíjkorhatárt betöltött személyek továbbfoglalkoztatásának veszélyhelyzeti szabályairól szóló 268/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet alkalmazása alóli kivételekről

270/2022. (VII. 29.) Korm. rendelet a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

282/2022. (VIII. 1.) Korm. rendelet egyes államháztartási szabályoknak a veszélyhelyzet ideje alatt történő eltérő alkalmazásáról és a Magyarország 2022. évi központi költségvetésének a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól szóló 814/2021. (XII. 28.) Korm. rendelet módosításáról

357/2022. (IX. 19.) Korm. rendelet a közbeszerzési eljárás veszélyhelyzeti eltérő szabályairól

375/2022. (X. 5.) Korm. rendelet a nyugellátások és egyes más ellátások 2022. november havi kiegészítő emeléséről

376/2022. (X. 5.) Korm. rendelet a 2022. évi nyugdíjprémiumról és egyes más ellátások után járó egyszeri juttatásról

387/2022. (X. 14.) Korm. rendelet a veszélyhelyzetre tekintettel egyes rendelkezések alkalmazásának a Rezsivédelmi Alap növelése érdekében történő felfüggesztéséről

472/2022. (XI. 21.) Korm. rendelet a települési önkormányzatok által biztosított egyes közszolgáltatásokat érintő 2022. évi béremelésekhez nyújtott támogatásról szóló 8/2022. (I. 14.) Korm. rendelet módosításáról

513/2022. (XII. 13.) Korm. rendelet az egészségügyi fekvőbeteg-szakellátást nyújtó közfinanszírozott szolgáltatók gazdálkodását segítő intézkedésekről

580/2022. (XII. 23.) Korm. rendelet az energia-áremelkedés hatásai enyhítése érdekében meghozott első intézkedés keretében a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XXV. törvény helyi önkormányzatok támogatására vonatkozó egyes rendelkezéseinek a veszélyhelyzettel összefüggő eltérő szabályairól

Kormányhatározatok

- 1005/2022. (I. 14.) Korm. határozat az 5000 lakos alatti települési önkormányzatok tekintetében a polgármester illetménye és költségtérítése 2022. évi emelésének ellentételezését szolgáló támogatás biztosításáról
- 1042/2022. (II. 4.) Korm. határozat a Győri Ipari Park bővítésének támogatásáról
- 1043/2022. (II. 4.) Korm. határozat a Nyíregyházi Ipari Park bővítésének támogatásáról
- 1091/2022. (II. 28.) Korm. határozat a mikro-, kis- és középvállalkozások 2022. évi iparűzési adókedvezményével kapcsolatos önkormányzati támogatásról (A 2022. évi helyi iparűzési adó kiesés ellentételezése XLII. Fejezet Központi Maradványelszámolási Alapból)
- 1094/2022. (II. 28.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő, valamint fejezeten belüli és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról
- 1099/2022. (III. 2.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból történő előirányzat-átcsoportosításról
- 1119/2022. (III. 5.) Korm. határozat a szomszédos országokban felmerülő humanitárius katasztrófa kezelésének támogatásáról
- 1121/2022. (III. 7.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzatból történő és fejezeten belüli és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról
- 1139/2022. (III. 10.) Korm. határozat a Békéscsabai Andrassy Gyula Gimnázium és Kollégium tornaterem-építési beruházásáról, címrendi kiegészítésről, a Beruházás Előkészítési Alapból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint kötelezettségvállalás engedélyezéséről
- 1168/2022. (III. 22.) Korm. határozat az Ukrajnában kialakult fegyveres konfliktussal összefüggésben felmerült önkormányzati kiadások ellentételezéséhez kapcsolódó támogatás biztosításáról
- 1180/2022. (III. 23.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő és fejezeten belüli és fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról
- 1187/2022. (III. 28.) Korm. határozat a Sberbank Magyarország Zártkörűen Működő Részvénytársaságnál számlavezetéssel érintett önkormányzatok átmeneti helyzetének rendezéséről
- 1264/2022. (V. 27.) Korm. határozat a Beruházás ösztönzési célú előirányzat keretösszegének emeléséről
- 1281/2022. (VI. 4.) Korm. határozat a Magyarország szomszédságában zajló háború idején a rezsi-csökkenés megvédése és a honvédelmi célok teljesítése érdekében szükséges költségvetési intézkedésekről
- 1302/2022. (VI. 22.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról
- 1312/2022. (VI. 28.) Korm. határozat a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, valamint kormányhatározat módosításáról
- 1325/2022. (VII. 11.) Korm. határozat a költségvetési fejezeteket érintő államháztartási stabilizációs intézkedésekről
- 1341/2022. (VII. 15.) Korm. határozat a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő, valamint fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról
- 1363/2022. (VII. 21.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból történő, valamint fejezetek közötti és fejezeten belüli előirányzat-átcsoportosításról
- 1388/2022. (VIII. 9.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezeten belüli előirányzat-átcsoportosításról, valamint kötelezettségvállalás engedélyezéséről
- 1454/2022. (IX. 19.) Korm. határozat címrendi kiegészítésről, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról, a 2020. évi kötelezettségvállalással terhelt költségvetési maradványok felhasználásáról, valamint kormányhatározat végrehajtása során alkalmazandó eltérő intézkedésről
- 1471/2022. (X. 5.) Korm. határozat címrendi módosításról és kiegészítésről, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a rendkívüli kormányzati intézkedésekre szolgáló tartalékból, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezetek közötti és fejezeten belüli előirányzat-

átcsoportosításról, kormányhatározat végrehajtása során alkalmazandó eltérő rendelkezésről, valamint egyes kormányhatározatok módosításáról

1473/2022. (X. 5.) Korm. határozat az önkormányzatokkal folytatandó tárgyalások eljárásrendjéről

1515/2022. (X. 26.) Korm. határozat címrendi módosításról és kiegészítésről, a Központi Maradványelszámolási Alap előirányzatból, a Rezsivédelmi Alap központi kiadása előirányzatból, a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból, a Járvány Elleni Védekezés Központi Tartaléka előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról, fejezetek közötti és fejezeten belüli előirányzat-átcsoportosításról, kormányhatározat módosításáról és kötelezettségvállalás engedélyezéséről

1519/2022. (XI. 2.) Korm. határozat a veszélyhelyzet idején a villamos energia és földgáz egyetemes szolgáltatás változatlan feltételek szerinti nyújtását biztosító rezsivédelmi szolgáltatás költségeinek ellentételezéséről

1538/2022. (XI. 9.) Korm. határozat a fejezetek közötti és fejezeten belüli előirányzat-átcsoportosításról, a Rezsivédelmi Alap központi kiadása előirányzatból és a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról

1614/2022. (XII. 13.) Korm. határozat az egészségügyi intézményrendszer adósságállományának rendezéséről

1643/2022. (XII. 21.) Korm. határozat a fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításról és a Gazdaság-újraindítási programok előirányzatból történő előirányzat-átcsoportosításról

1644/2022. (XII. 21.) Korm. határozat a háborús veszélyhelyzet okozta energia-áremelkedés hatásai enyhítése érdekében a települési önkormányzatok részére biztosítandó támogatás érdekében a Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről szóló törvény szerinti egyes kiadási előirányzatokra vállalható kötelezettségek felső korlátjának megállapításáról

1681/2022. (XII. 28.) Korm. határozat az egészségügyi ágazati előmeneteli szabályok hatálya alá tartozó egészségügyi szakdolgozók és egészségügyben dolgozók béremeléséről

1925/2021. (XII. 20.) Korm. határozat a Maradványvagyon-hasznosító Zártkörűen Működő Részvénytársaság tulajdonosi joggyakorlásával kapcsolatos költségvetési előirányzatokat érintő intézkedésekről

1949/2021. (XII. 22.) Korm. határozat a 2022. évi hiánycél csökkentéséről és az ennek eléréséhez szükséges intézkedésekről

2257/2022-es számú nem hivatalos kormányhatározat

Európai Unió jogforrások

Az Európai Parlament és Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2021): Éves finanszírozási kiadvány 2022.
<https://www.akk.hu/download?path=f8588d63-3f80-416a-8576-a54d62847f46.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2022a): 2022. júniusi monitoring táblázat.
<https://www.akk.hu/content/path=havi-monitoring>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2022b): A 2022-es finanszírozási terv időarányos teljesülése a harmadik negyedévben. <https://akk.hu/download?path=a956919f-c47f-4a9e-a16b-2a2f194b2f58.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2022c): 2022. márciusi monitoring táblázat.
<https://www.akk.hu/content/path=havi-monitoring>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2022d): 2022. szeptemberi monitoring táblázat.
<https://www.akk.hu/content/path=havi-monitoring>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2022e): Állampapírpiac negyedéves tájékoztató 2022. második negyedév. <https://www.akk.hu/download?path=48da88e2-f9d1-4bfc-b0d1-ec2b7884ca2e.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023a): Állampapírpiac, negyedéves tájékoztató – 2022. negyedik negyedév. <https://akk.hu/download?path=5ef0b3d8-ec06-438c-95ab-6e086e9b51f4.pdf>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023b): Referenciahozamok. <https://akk.hu/statisztika/hozamok-indexek-forgalmi-adatok/referenciahozamok>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023c): 2022. decemberi monitoring táblázat.
<https://www.akk.hu/content/path=havi-monitoring>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023d): Az államháztartás (maastrichti) adóssága.
<https://www.akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozás/allamhaztartas-maastrichti-adossaga>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023e): A központi költségvetés adóssága.
<https://www.akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozás/kozponti-koltsegvetes-adossaga>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023f): Az államháztartás (maastrichti) adóssága.
<https://www.akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozás/allamhaztartas-maastrichti-adossaga>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023g): A forint állampapírok állománya.
<https://www.akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozás/forint-allampapirok-allomanya>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023h): A forintban denominált állampapírok befektetői szektoronkénti megoszlása. <https://www.akk.hu/statisztika/allamadossag-finanszirozás/forintban-denominalt-allampapirok-befektetoi-szektoronkenti-megoszlasa>
- Államadósság Kezelő Központ Zrt. (2023i): Állampapírpiac havi tájékoztató 2022. december.
<https://www.akk.hu/download?path=923b975b-4e8e-4ad2-9175-7a08134dcec8.pdf>
- Árgyelán, Á. (2022a): Nem néznek ki jól a lakossági állampapírok – Mi folyik itt?
<https://www.portfolio.hu/befektetes/20221216/nem-neznek-ki-jol-a-lakossagi-allampapirok-mi-folyik-itt-585664>
- Árgyelán, Á. (2022b): Jön az új lakossági állampapír! Itt van minden, amit tudni lehet róla.
<https://www.portfolio.hu/befektetes/20221220/jon-az-uj-lakossagi-allampapir-itt-van-minden-amit-tudni-lehet-rola-586286>
- Állami Számvevőszék (2022a): Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2021. II. félévi költségvetési folyamatokról. https://www.asz.hu/dokumentumok/E2221_2021_II_feleves_folyamatokrol.pdf
- Állami Számvevőszék (2022b): Elemzés a Költségvetési Tanács részére a 2022. I. félévi költségvetési folyamatokról. https://www.asz.hu/dokumentumok/E2246_2022_I_felevi_KT_elemzes_.pdf
- Belügyminisztérium (2023): Adatszolgáltatás.

Bucevska, V. (2020): Testing the Twin Deficit Hypothesis: Evidence from the Republic of North Macedonia. *Business Systems Research: International journal of the Society for Advancing Innovation and Research in Economy*, 11(3), 45-62. <https://sciendo.com/article/10.2478/bsrj-2020-0026>

Európai Bizottság (2022): Uniós kohéziós politika 2021–2027: beruházás a méltányos éghajlatvédelmi és digitális átállásba Magyarország közigazgatási kapacitásának, átláthatóságának és korrupció elleni küzdelmének megerősítése mellett, 2022. december 22. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/hu/ip_22_7801

Építési és Beruházási Minisztérium (2022): Megszűntetett beruházások listája, Iromány száma: K/1003/1. <https://www.parlament.hu/irom42/01003/01003-0001.pdf>

Erdős, T. (1999): Az infláció és néhány közgazdasági kategória kapcsolata. *Közgazdasági szemle*, 7-8. <https://econpapers.repec.org/article/ksaszemle/263.htm>

Farkas, P. (2011): Haladó nemzetközi pénzügyek, Széchenyi István Egyetem, Győr, 2011. <https://dtk.tankonyvtar.hu/xmlui/handle/123456789/13065>

Gáspár, P. (1999): Ikerdeficit a magyar gazdaságban, *Pénzügykutató Rt.*, 1998/1. <https://docplayer.hu/18969985-Ikerdeficit-a-magyar-gazdasagban.html>

Gazdaságfejlesztési Minisztérium (2023): Adatszolgáltatás.

Központi Statisztikai Hivatal (2021): 4.16. A munkaerőpiacról való kilépés átlagos életkora, 2000-2020, Fenntartható fejlődés indikátorai. <https://www.ksh.hu/ffi/4-16.html>

Központi Statisztikai Hivatal (2022a): KSH Gyorstájékoztató, Keresetek 2022. június. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/ker2206>

Központi Statisztikai Hivatal (2022b): KSH negyedéves nem pénzügyi szektorszámok, 2022. III. negyedév. <https://www.ksh.hu/s/kiadvanyok/negyedev-es-nem-penzugyi-szektorszamlak-2022-iii-negyedev/index.html>

Központi Statisztikai Hivatal (2022c): Jelentés a kormányzati szektor egyenlegéről és adósságáról (2022. évi II. EDP-jelentés). http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/gyor/krm/edp_magyar_20221021.xls

Központi Statisztikai Hivatal (2023a): Magyarország teljes EDP-jelentése (2023. március 31.). https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/krm/edp_magyar_20230404.xlsx

Központi Statisztikai Hivatal (2023b): KSH Gyorstájékoztató, Bruttó hazai termék (GDP) 2022. IV. negyedév (második becslés). <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/gdp/gdp2212.html>

Központi Statisztikai Hivatal (2023c): KSH Gyorstájékoztató, Foglalkoztatottság 2022. december. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/fog2212>

Központi Statisztikai Hivatal (2023d): KSH Gyorstájékoztató, Keresetek 2022. december. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/ker2212>

Központi Statisztikai Hivatal (2023e): KSH Gyorstájékoztató, Beruházás 2022. IV. negyedév. <https://www.ksh.hu/gyorstajekoztatok/#/hu/document/ber2212>

Magyar Államkincstár (2020): Költségvetési szervek és fejezetek bevételei és kiadásai, 2020. 12. hó. https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegyvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/fejzeti-bevetelek-es-kiadasok/Archivum/2020

Magyar Államkincstár (2021): A 2020. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai 2020.12. hó, 2021. január. https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegyvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/kozponti-koltsegyvetes-vegrehajtasanak-adatai/a-2020.-evi-kozponti-koltsegyvetes-vegrehajtasanak-adatai

Magyar Államkincstár (2022): Költségvetési szervek és fejezetek bevételei és kiadásai 2021. 12. hó. https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegyvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/fejzeti-bevetelek-es-kiadasok/Archivum/2021

Magyar Államkincstár (2023a): A központi alrendszer költségvetési mérlege.
https://www.allamkincstar.gov.hu/pfile/file?path=/Koltsegvetes/Kozponti_alrendszer_-_Merlegek/a-kozponti-alrendszer-koltsegvetes-merlege/Archivum/2022/merleg-2022.-12.-ho&inline=true

Magyar Államkincstár (2023b): Magyar Állampapír hivatalos honlapja: Fogalomtár.
<https://www.allampapir.hu/fogalomtar/>

Magyar Államkincstár (2023c): Fejezeti bevételek és kiadások. 2022. év 01-12. havi adatok.
https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/fejezeti-bevetelek-es-kiadasok/Archivum/2022

Magyar Államkincstár (2023d): 2021. és 2022. évi központi költségvetés végrehajtásának adatai.
https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Kozponti_alrendszer_-_Reszletezo_adatok/kozponti-koltsegvetes-vegrehajtasanak-adatai

Magyar Államkincstár (2023e): TB alapok mérlege
https://www.allamkincstar.gov.hu/Koltsegvetes/Kozponti_alrendszer_-_Merlegek/tb-alapok-merlege

Magyar Nemzeti Bank (2017): Fizetési mérleg, MNB Oktatási füzetek 12. szám, 2017. április.
<https://www.mnb.hu/letoltes/mnb-oktatasi-f...>

Magyar Nemzeti Bank (2021): Inflációs jelentés, 2021. december. <https://www.mnb.hu/letoltes/hun-ir-digitalis-12.pdf>

Magyar Nemzeti Bank (2022a): Inflációs jelentés, 2022. december. <https://www.mnb.hu/letoltes/hun-ir-digitalis-16.pdf>

Magyar Nemzeti Bank (2022b): Költségvetési jelentés - Féléves elemzés az államháztartási folyamatokról, 2022. október. <https://www.mnb.hu/letoltes/koltsegvetesi-jelentes-feleves-jelentes-2022.pdf>

Magyar Nemzeti Bank (2022c): A háztartások részletes negyedéves pénzügyi számlái, 2022. december 30. https://statisztika.mnb.hu/publikacios-temak/penzugyi-szamlak/penzugyi-szamlak-gazdasagi-szektoronkent-_vallalatok_-allamhaztartas_-haztartasok_-nonprofit-intezmenyek_-kulfold_/reszletes-negyedev-es-idosorok-szektoronkent

Magyar Nemzeti Bank (2022d): Inflációs jelentés, 2022. június.
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes/2022-06-30-inflacios-jelentes-2022-junius>

Magyar Nemzeti Bank (2023a): A jegybanki alapkamat alakulása.
<https://www.mnb.hu/root/BaseRate/BaseRateExcel/alapkamat.xlsx>

Magyar Nemzeti Bank (2023b): A háztartások részletes, negyedéves pénzügyi számlái.
<https://statisztika.mnb.hu/idosor-1328>

Magyar Nemzeti Bank (2023c): A gazdasági szektorok kapott és fizetett kamatjövedelmei.
<https://statisztika.mnb.hu/idosor-2446>

Magyar Nemzeti Bank (2023d): Inflációs jelentés, 2023. március.
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/inflacios-jelentes>

Magyar Nemzeti Bank (2023e): MNB fizetési mérleg jelentés - 2023. január és fizetési mérleg adatok.
<https://www.mnb.hu/kiadvanyok/jelentesek/fizetesi-merleg-jelentes>

Magyar Nemzeti Bank (2023f): Az állampapír-piaci referenciahozamok alakulása (Inflációs jelentés, 2023. március). <https://www.mnb.hu/letoltes/m-4-fejezet-4th-chapter-41.xlsx>

Magyar Nemzeti Bank (2023g): A fizetési mérleg és a külfölddel szembeni befektetésipozíció-statisztikák összeállítása során alkalmazott módszertan. <https://statisztika.mnb.hu/fmmodszertan-hu>

Magyarország Kormánya (2021): T/16118. számú törvényjavaslat Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről. <https://www.parlament.hu/irom41/16118/16118.html>

Magyarország Kormánya (2022a): Magyarország Konvergencia Programja 2022-2026. https://commission.europa.eu/document/download/e5f301d1-332d-417e-a462-0f0d36fe5ed7_hu?filename=magyarorszag_konvergencia_programja_2022_hu.pdf

Magyarország Kormánya (2022b): Magyarország 2022. évi nemzeti Reform Programja. https://commission.europa.eu/document/download/b4ea7875-f6d1-4293-a1a9-46006097fb93_hu?filename=nrp_2022_hu_.pdf

Miniszterelnökség (2023): Adatszolgáltatás.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2022): Adatszolgáltatás, havi bevételi jelentések.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2023a): Adatszolgáltatás – áfabevallás adatok.

Nemzeti Adó- és Vámhivatal (2023b): Tájékoztató a pénzügyminiszter részére (A kiemelt adónemekből származó bevételek alakulása).

Nemzetgazdasági Minisztérium (2012): A megújuló Magyarország adópolitikája, Az adórendszer átalakítása érdekében tett lépések, 2012. november 13. <https://2010-2014.kormany.hu/download/4/29/b0000/A%20meg%C3%BAjul%C3%B3%20Magyarorsz%C3%A1g%20ad%C3%B3politik%C3%A1ja.pdf>

Oblath, G. (2019): Külkereskedelmi cserearány-változások és hatásuk a bruttó hazai reáljövedelemre, a belföldi felhasználásra és a jövedelmi felzárkózásra. KÜLGAZDASÁG, 63(11-12), 3-41. <https://docplayer.hu/226322027-Oblath-gabor-kulgzdasag-lxiii-efv-november-december-3-4-1-o.html>

Oblath, G. (2022): Árrögzítés és keresletélenkítés cserearány-veszteség idején, Portfólió, 2022. július 20. 13:00. <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20220720/arrogzites-es-keresletelenkites-cserearany-veszteseg-idejen-557013>

Pénzügyminisztérium (2021): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2020. évi előzetes főbb pénzügyi folyamatairól. <https://kormany.hu/penzugyminiszterium/aht-jelentesek>

Pénzügyminisztérium (2022a): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2021. évi előzetes főbb pénzügyi folyamatairól. <https://kormany.hu/penzugyminiszterium/aht-jelentesek>

Pénzügyminisztérium (2022b): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2022. február végi helyzetéről. <https://cdn.kormany.hu/uploads/sheets//c/cb/cb9/cb97d12e47d44d2d9b770fc38caeb68.docx>

Pénzügyminisztérium (2022c): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2022. október végi helyzetéről. <https://kormany.hu/penzugyminiszterium/aht-jelentesek>

Pénzügyminisztérium (2022d): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2022. november végi helyzetéről. <https://kormany.hu/penzugyminiszterium/aht-jelentesek>

Pénzügyminisztérium (2023a): Tájékoztató az államháztartás központi alrendszerének 2022. évi előzetes főbb pénzügyi folyamatairól. <https://kormany.hu/penzugyminiszterium/aht-jelentesek>

Pénzügyminisztérium (2023b): A Pénzügyminisztérium válaszai a Költségvetési Tanács kérdéseire.

Pénzügyminisztérium (2023c): Adatszolgáltatás.

Pénzügyminisztérium (2023d): Törvényjavaslat a Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról.

Központi Statisztikai Hivatal STADAT táblák

- 1.1.1.1. Főbb ármutatók [előző év=100,0%].
- 1.1.1.2. A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint, a nyugdíjas fogyasztóiár-index és a maginfláció [előző év = 100,0%].
- 1.1.1.7. A külkereskedelmi termékforgalom árindexei és a cserearány-mutatók [Előző év = 100,0%].
- 1.1.32. Magyarország fizetési mérlege BPM6 (2001-2021).
- 1.2.1.1. A főbb ármutatók, havonta [előző év azonos időszaka=100,0%].
- 1.2.1.2. A fogyasztóiár-index fogyasztási főcsoportok szerint, és a nyugdíjas fogyasztóiár-index, havonta.
- 1.2.1.11. A mezőgazdasági termékek termelőiár-indexei, havonta, évkezdettől kumulált.
- 1.2.1.27. Az ipar termelőiár-indexei.
- 2.2.1.3. A kiskereskedelmi eladási forgalom főbb árucsoportonkénti megoszlása, negyedévente [%].
- 2.2.1.5. A kiskereskedelmi forgalom üzlettípusok szerint, havonta, negyedévente [millió Ft].
- 2.2.1.7. A kiskereskedelmi forgalom naptárhatástól megtisztított volumenindexe üzlettípusok szerint, havonta, negyedévente [előző év azonos időszaka=100,0%].
- 3.2.1.5. A nemzetgazdasági beruházások teljesítményértéke és volumenindexei gazdálkodási forma szerint, negyedévente, évkezdettől kumulált.
- 17.2.1.10. A külkereskedelmi termékforgalom forintban árufőcsoportok szerint negyedévente, havonta (2018. január – 2022. december).
- 20.1.1.2. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása, nemenként.
- 20.1.1.46. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél (2019-2022).
- 20.1.1.47. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként.
- 20.1.1.54. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként.
- 20.1.1.61. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó munkajövedelme nemzetgazdasági áganként*.
- 20.2.1.10. A 15–74 éves népesség gazdasági aktivitása nemenként, negyedévente.
- 20.2.1.17. A foglalkoztatottak száma nemzetgazdasági ágak, ágazatok szerint, nemenként, negyedévente – TEÁOR'08 [ezer fő].
- 20.2.1.41. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél, havonta valamint havi és negyedévente kumulált*.
- 20.2.1.48. Főbb kereseti adatok – munkáltatók teljes körénél, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált (2019. január – 2022. december).
- 20.2.1.50. Főbb kereseti adatok – vállalkozások, havonta valamint havi és negyedévente kumulált (2018. január – 2022. december).
- 20.2.1.51. Főbb kereseti adatok – költségvetés, havonta, valamint havi és negyedévente kumulált (2018. január – 2022. december).
- 20.2.1.55. A teljes munkaidőben alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete nemzetgazdasági áganként, havonta valamint havi és negyedévente kumulált.
- 21.1.1.1. A makrogazdaság főbb adatai.
- 21.1.1.8. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználása folyó és előző évi áron [millió Ft].
- 21.1.1.9. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának volumenindexei [előző év = 100,0%]
- 21.1.1.73. A nemzetgazdaság integrált számlái.
- 21.1.3.6. A bruttó állóeszköz-felhalmozás – ESA2010.
- 21.2.1.3. A bruttó hazai termék (GDP) termelése folyó áron nemzetgazdasági áganként, negyedévente [millió forint].
- 21.2.1.6. A bruttó hazai termék (GDP) termelésének negyedéves volumenindexei nemzetgazdasági áganként [előző év azonos időszaka = 100,0%].
- 21.2.1.10. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználása folyó áron, negyedévente [millió forint].

21.2.1.13. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának negyedéves volumenindexei, 2015. évi átlagáron [előző év azonos időszaka = 100,0%].

21.2.1.16. A bruttó hazai termék (GDP) végső felhasználásának volumenindexei, szezonálisan és naptári hatással kiigazított negyedéves adatok [előző negyedév = 100,0%].

21.2.1.17. A háztartások hazai fogyasztási kiadása a termékek tartóssága szerint, negyedévente.

21.2.1.24. A nemzetgazdaság negyedéves szektorszámolásainak főbb adatai, folyó áron [millió forint].

25.1.2.11. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők vármegye és régió szerint, január.

25.1.2.12. Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők átlagos ellátása vármegye és régió szerint, január [forint/hó].

25.2.1.4. Új nyugdíj és egyéb ellátás megállapítások a teljesítő határozatok alapján [db].

Eurostat adatok

Gross households saving rate.

RÖVIDÍTÉSEK JEGYZÉKE

ÁKK Zrt.	Államadósság Kezelő Központ Zrt.
2021. évi zárszámadási törvény	2022. évi LXXII. törvény a Magyarország 2021. évi központi költségvetéséről szóló 2022. évi XC. törvény végrehajtásáról
2022. évi Zársz. tv. jav.	A Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény végrehajtásáról szóló törvényjavaslat
Áfa	általános forgalmi adó
ÁHT	a központi költségvetés előzetes mérlege
Alaptörvény	Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.)
ÁSZ	Állami Számvevőszék
ATR	forint államadósság átlagos átárazódásig hátralévő ideje
BGA	Bethlen Gábor Alap
BM	Belügyminisztérium
Corvinus Zrt.	Corvinus Nemzetközi Befektetési Zrt.
CSOK	családi otthonteremtési kedvezmény
E. Alap	Egészségbiztosítási Alap
EDP jelentés	Excessive Deficit Procedure (Európai Unió Túlzott Hiány Eljárásához kapcsolódó jelentés)
ELKA	Elkülönített Állami Pénzalapok
EU	Európai Unió
GDP	Gross domestic product (Bruttó hazai termék)
GFA	Gazdaság-Újraindítási Foglalkoztatási Alap
GFM	Gazdaságfejlesztési Minisztérium
Gst.	2011. évi CXCV. törvény Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló
GÚP	Gazdaság-újraindítási Program
JEVA	Egészségbiztosítási és Járvány Elleni Védekezési Alap
Kata	kisadózók tételes adója
KESZ	Kincstári egységes számla
KIVA	kisvállalati adó
KMA	Központi Maradványelszámolási Alap
Kormány	Magyarország Kormánya
KP	Konvergencia Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
Kvtv.	Magyarország 2022. évi központi költségvetéséről szóló 2021. évi XC. törvény
MA	Megtakarítási Alap
Magyar Állampapír Plusz	MÁP Plusz
MÁK	Magyar Államkincstár
ME	Miniszterelnökség
MFB	MFB Magyar Fejlesztési Bank Zrt.
MNB	Magyar Nemzeti Bank
MNV Zrt.	Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt.
Mrd Ft	milliárd forint
NAV	Nemzeti Adó- és Vámhivatal
NGEU	NextGeneration EU – „Következő Nemzedék EU” forrásai

NHKV Zrt.	NHKV Nemzeti Hulladékgazdálkodási Koordináló és Vagyongazdálkodó Zrt.
NKA	Nemzeti Kulturális Alap
NVTNM	nemzeti vagyon kezeléséért felelős tárca nélküli miniszter
Ny. Alap	Nyugdíjbiztosítási Alap
OP	Operatív Program
PM	Pénzügyminisztérium
RRF	Helyreállítási és Ellenállóképesség Eszköz
SZJA	személyi jövedelemadó
Tao	társasági adó
TB alapok	Társadalombiztosítási alapok
TB járulék	társadalombiztosítási járulék
TIM	Technológiai és Ipari Minisztérium
USD	USA-dollár

ÁLLAMI
SZÁMVEVŐSZÉK

1052 Budapest, Apáczai Csere János u. 10. | 1364 Budapest 4., Pf. 54
www.asz.hu | szamvevoszek@asz.hu
telefon: +36 1 484 9100